

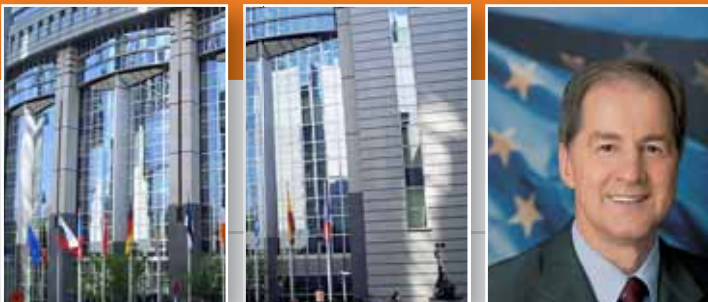
Elkötelezettek vagyunk az európai élelmiszerek biztonságának szavatolása iránt

ÉVES JELENTÉS 2009

TARTALOM

ELŐSZAVAK	2	3. UNIÓS SZINTŰ ADATGYŰJTÉS	22
Jo Leinen előszava	2	Mit eszik Európa lakossága?	22
Androulla Vassiliou előszava	3	Az EFSA első éves jelentése a növényvédőszer-maradványokról	23
Bánáti Diána üzenete	4	Uniós szintű jelentés a zoonózisokról és az élelmiszer-eredetű megbetegedésekről	23
Catherine Geslain-Lanéelle üzenete	5	Segítségnyújtás az új kockázatok azonosításához	24
I. AZ EFSA ÁLTAL AZ EU ÉLELMISZER-BIZTONSÁGI RENDSZERÉBEN BETÖLTÖTT SZEREP KONSZOLIDÁCIÓJA	6	4. NEMZETKÖZI PARTNERSÉGEK KIÉPÍTÉSE	25
II. ELKÖTELEZETTSÉG AZ EURÓPAI ÉLELMISZEREK BIZTONSÁGÁNAK SZAVATOLÁSA IRÁNT	8	Nemzetközi dimenzió	25
1. ÁTFOGÓ TANÁCSADÁS	9	Szorosabb nemzetközi kapcsolatok kialakítása	25
Valamennyi felkérés felülvizsgálata a kérdések hatékonyabb kezelése érdekében	9	5. KOMMUNIKÁCIÓ ÉS PÁRBESZÉD	27
Az EFSA tudományos bizottsága és testületei tagjainak újraválasztása	9	Kommunikációval kapcsolatos együttműködés a tagállamokkal	28
Teljesen működőképes minőség-ellenőrzési eljárás	9	Párbeszéd az érdekeltekkel	28
A tagállamokkal való szoros együttműködés	10	Résztétel a tudományos párbeszédben	29
A páneurópai tudományos kiválóság kihasználása	11	A tudományos közösség elérése	30
A legjobb európai szakértelem felhasználása	12	Erős partnerség az uniós intézményekkel	30
A Hatóságon belüli szakértelem egyesítése a kockázatértékelők számára	13	Együttműködés más uniós ügynökségekkel	30
Integrált megközelítés alkalmazása a táplálékláncban előforduló szennyező anyagokkal kapcsolatban	14	Szorosabb kapcsolat kiépítése az EFSA helyi közösségével	31
Az állategészségügy integrált megközelítése	14	6. REAKCIÓKÉPESSÉG, HATÉKONYSÁG ÉS EREDMÉNYESSÉG	32
Új kockázatértékelési módszerek kidolgozása a növényvédő szerek vonatkozásában	15	Válsághelyzetben...	32
Kártevői kockázatelemzés az európai növényegészség-védelem érdekében	15	Az elmélettől a gyakorlatig	32
Tudományos támogatás biztosítása az EFSA-n belül	16	Hatékonyan és eredményesen	33
2. MAGAS MINŐSÉGET KÉPVISELŐ ÉRTÉKELÉSEK KELLŐ IDŐBEN	17	III. ELŐRETEKINTÉS 2010-RE	34
A kérelmek feldolgozása a GMO-k esetében	18	IV. MELLÉKLETEK	36
Az egészségre vonatkozó állítások értékelése	18	I. Melléklet Szervezeti felépítés	37
A növényvédő szerekben jelen lévő hatóanyagok partneri ellenőrzésének („peer review”) továbbfejlesztése	19	II. Melléklet Betűszavas rövidítések felsorolása	39
Útmutatás és megbeszélés a kérelmezőkkel: a takarmány-adalékanyagok példája	19	III. Melléklet Az EFSA 2009-ben közzétett szakvéleményei és tudományos dokumentumai	41
Az élelmiszer-adalékanyagok értékelése	20	IV. Melléklet Pénzügyi jelentés	63
Értékelés és útmutatás az élelmiszerekkel kapcsolatba kerülő anyagok és fűszerek vonatkozásában	21	AZ EFSA 2009. ÉVI TUDOMÁNYOS PUBLIKÁCIÓIT TARTALMAZÓ CD-ROM	

Jo Leinen ELŐSZAVA

AZ EURÓPAI PARLAMENT KÖRNYEZETVÉDELMI, KÖZEGÉSZSÉGÜGYI
ÉS ÉLELMISZER-BIZTONSÁGI BIZOTTSÁGÁNAK ELNÖKE

A Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Bizottság (ENVI) elnökeként egyik legfőbb feladatom az Európai Unión belüli magas színvonalú élelmiszer-biztonság megerősítése és fokozása. Az európai belső piacon az élelmiszerek szabadon értékesíthetők minden tagállamban, aminek következtében az európai fogyasztókhöz rendkívül sokféle különlegesség jut el. Ezért e termékeket mindenképpen egy független szervnek kell megvizsgálnia, amely biztosítja a magas szintű európai uniós biztonsági szabványok betartását.

Ennélfogva, az Európai Élelmiszer-biztonsági Hatóság (EFSA) nem csupán az élelmiszer- és táplálkozásbiztonság vizsgálatában tölt be fontos szerepet az EU-ban, hanem az állategészségügy és állatjólét, valamint a növényvédelem és a növényegészségügy őreként is.

Bár az EFSA még csak hét éve működik, élelmiszer-biztonsági és egészségügyi kérdésekben az Európai Parlament egyik legfontosabb partnere lett, továbbá az említett területeken ismert és elismert hatósággá vált. Így tevékenysége nemcsak az EU-ra hat ki, hanem nemzetközi szabványokat is meghatároz.

Annak érdekében, hogy hatékony élelmiszer-biztonsági jogszabályt hozzon létre, amely védelmet biztosít a fogyasztók számára az egészségügyi kockázatokkal szemben, a Parlament felhasználja az EFSA tudományos eredményeit és szakértői véleményeit. Az új élelmiszerekkel, a klónozott állatokból készülő termékekkel, a genetikailag módosított élelmiszerekkel és élelmiszer-adalékokkal kapcsolatos újabb keletű viták ismételt bizonyítják, hogy az EFSA rendkívül jelentős tevékenységet végez a táplálékláncal kapcsolatos kockázatok értékelése terén. Az úgynevezett „egészségre vonatkozó állítások” nyilvántartásba vétele és folyamatban lévő értékelése nem csupán az érintett termelők közösségben váltott ki óriási érdeklődést; a fogyasztók sokkal tájékozottabbak lettek a kérdésben. Az egészségre vonatkozó állításokról szóló rendelet keretében az EFSA minden egyes, az élelmiszerek címkézésével, kiszerezésével, illetve az Európai Unióban való forgalmazásával kapcsolatos, egészségre vonatkozó állítást alaposan megvizsgál abból a szempontból, hogy pontos-e és a tudományos közösség által elfogadott bizonyítékokon alapul-e. Többek között ez is jól példázza, hogy a Hatóság hogyan munkálkodik a polgárok érdekében annak biztosítása révén, hogy a termelők teljesítsék ígéreteiket.

Európára az éghajlatváltozással és a fenntarthatósággal összefüggésben új kihívások várnak. A teljes táplálékláncban belül a mezőgazdaság és az élelmiszer-termelés járul hozzá a globális felmelegedéshez. Az említett kihívásoknak pl. a terméshozamok növelésével, illetve a metán kibocsátás csökkentése érdekében az állati takarmány tekintetében történő változtatásokkal való megoldására irányuló módszerek felkutatása során új technológiák kidolgozására kerül sor. Ennek kapcsán biztosítanunk kell a biztonsági és egészségügyi szabványok kellő figyelembevételét is.

Az EFSA tevékenységi köre rengeteg feladatot foglal magában, és a fogyasztók biztonságának garantálása érdekében a legszigorúbb minőségi követelményeknek kell megfelelnie. Bár ez a tevékenység rendkívül nehéz, az uniós polgárok szempontjából viszont igen hasznosnak tekinthető. Az elmúlt években az EFSA eredményes munkát végzett, hogy magas szintű élelmiszer-biztonsági előírásokat hozzon létre.

*Jo Leinen
a Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszer-biztonsági
Bizottság elnöke, Európai Parlament*

Androulla Vassiliou ELŐSZAVA

AZ EU EGÉSZSÉGÜGYI BIZTOSA (2008–2009)

Az Európai Bizottság határozott meggyőződése, hogy a biztonság számít a legfontosabb élelmiszer-összetevőnek.

Az 1990-es évek sorozatos válsághelyzetei – például a kergemarhakórral (BSE) és a dioxin-szennyeződésekkel kapcsolatosak – következtében erősen megrendült a fogyasztói bizalom az Európai Unióban és tulajdonképpen az egész világon. Nehéz körülmények között kellett levonnunk a biztonsággal kapcsolatos tanulságokat, ami az egész élelmiszer-biztonsági szemléletmódunk átgondolására késztetett bennünket. Ennek eredményeképp sor került az EU élelmiszer-biztonsági rendszerének átfogó reformjára, amely olyan sikeres volt, hogy ma büszkén állíthatjuk, hogy az Európai Unió rendelkezik a világ egyik legkiválóbb és legátfogóbb élelmiszer-biztonsági rendszerével.

Ez a jelentős előrelépés nem következett volna be szilárd tudományos alapok nélkül. Ebben a vonatkozásban tölt be fontos szerepet az Európai Élelmiszer-biztonsági Hatóság. Az EFSA bebizonyította, hogy képes olyan tudományos véleményeket adni, amelyekre

jogalkotásának alátámasztásához az Uniónak szüksége van. Egész egyszerűen az EFSA nélkülözhetetlen partner az élelmiszer-biztonság garantálására irányuló törekvéseinkben.

Hét évvel ezelőtti létrehozása óta a Hatóság fokozatosan tudományos referencialhelyévé vált. Az EFSA-nak ma már tekintélye van, és elismerik tudományos kiválóságát.

2009-ben az EFSA a Bizottság számos felkérését sikeresen teljesítette, ami – tekintettel a komoly munkaterhelésre – nem volt könnyű feladat. Tavaly számtalan, a táplálékláncot érintő kihívással és kockázattal kellett foglalkoznunk – a melaminnal szennyezett kínai tej csak egy olyan eset, amikor az EFSA közreműködését valóban az egész világon elismerték. Az említett ügy és más hasonló helyzetek megoldását célzó erőfeszítéseinkben kulcsfontosságú szerepet játszott az, hogy az EFSA képes volt gyorsan tudományos tanácsadást nyújtani.

Az EFSA azonban nem csupán a tudományos tanácsadás miatt fontos. A tudományos adatok összegyűjtése és elemzése révén az EFSA jobb rálátást biztosít

az élelmiszerekkel kapcsolatos kockázatokra is, valamint lehetővé teszi számunkra, hogy a tudomány előrehaladásának és a technológiai fejlődésnek a fényében újra felmérjük a hosszú távú problémákat.

Egészségügyi biztosként szorosan együttműködtem az EFSA-val, hogy szilárd tudományos alapot teremtsünk meg az EU politikái számára. Az Európai Bizottság elkötelezett abban a tekintetben, hogy továbbra is szoros együttműködést folytasson az EFSA-val. Elvégre közősek az aggályaink és a céljaink.

Röviden összefoglalva, az Európai Bizottság és az EFSA a jövőben is minden tőlük telhetőt megtesznek, hogy a legfontosabb élelmiszer-összetevő mindig ott legyen az asztalunkon: a továbbiakban is mindent megteszünk, hogy az általunk elfogyasztott élelmiszerek biztonságosak legyenek.

*Androulla Vassiliou,
az EU egészségügyi biztosa (2008–2009)*

Bányai Diána ÜZENETE

AZ EFSA IGAZGATÓTANÁCSÁNAK ELNÖKE

„Senki sem tud egyedül eljátszani egy szimfóniát. Szükségünk van egy zenekarra.”

(H.E. Luccock)

Az EFSA fő célja, hogy megbízható és tudományosan megalapozott információt nyújtson a táplálékláncal kapcsolatos valamennyi kockázatról. Az a tervünk, hogy nemzetközileg elismert európai referenciaszervvé váljunk az élelmiszer- és takarmánybiztonsággal, az állategészségüggyel és állatjóléttel, a táplálkozással, a növényvédelemmel és növényegészségüggyel kapcsolatos kockázateértékelés tekintetében. Ennek megvalósításához az EFSA 2009-ben európai és nemzetközi szinten is tovább fejlődött, minden eddiginél többet ért el az európai uniós intézményekben és a tagállamokban működő partnereivel szoros együttműködésben.

2009-ben az igazgatótanács elfogadta az EFSA nemzetközi stratégiáját, amely meghatározza azokat a legfontosabb célkitűzéseket, amelyek a tagállamok, a harmadik országok és a nemzetközi szervezetek jelenlegi és jövőbeni kezdeményezéseinek konszolidációjához szükségesek. Ezenkívül a Hatóság kockázateértékelési képességének és szakértelmének növeléséhez is hozzájárultunk. A 2008-ban és 2009 elején végrehajtott munkaerő-toborzást követően 2009-ben 174 független tudományos szakértő kinevezését hagytuk jóvá, hogy egy újabb hároméves időszakra újjászervezzük a Hatóság tudományos bizottságát, valamint tízből nyolc testületét. Ezen túlmenően, az EFSA-szakértők hozzájárulásának elismeréseként támogattuk a szakér-

tők javadalmazásának növelésére irányuló javaslatot is, valamint elfogadtuk az EFSA – különösen a kérelmek és az adatgyűjtés terén – egyre növekvő tudományos munkájának elvégzéséhez szükséges 73 millió EUR összegű, 2010-es költségvetést.

Partnereink felkéréseiből már tudjuk, hogy egyre nagyobb az EFSA munkaterhelése. Így tavaly tárgyalásokat kezdtünk az EFSA tevékenysége hatásának értékelése és vizsgálata érdekében. 2009-ben az EFSA munkája során az egyik legfontosabb feladat a tájékozott és értelmes fogyasztói választások elősegítésére szolgáló, a táplálkozásra és egészségre vonatkozó állítások tudományos bizonyítása volt. 2010-ben alapvető fontosságú mutatókat fogunk meghatározni annak felméréséhez, hogy tanácsaink hogyan segítik elő az európai uniós jog kialakítását, valamint hogyan járulnak hozzá az általános élelmiszer-biztonsági rendszerhez.

Hiszünk az együttműködésben és a párbeszédben, így minden évben hatalmas erőfeszítéseket teszünk, hogy tovább erősítsük és alkalmazzuk e hálózatokat. Ez nemcsak a partnereinkre vonatkozik, hanem számos, a munkánk iránt érdeklődő és abban érintett érdekeltre is. Következésképpen, 2009-ben felmértük és áttekintettük az érdekeltek konzultatív platformjának tevékenységeit. Az igazgatótanács vitát kezde-

ményezett és hangsúlyozta, hogy a hatékonyabb és eredményesebb tevékenység érdekében továbbra is fejleszteni kell a tagállamokkal való együttműködést.

A kommunikációval kapcsolatos helyzet és maga az EFSA is lényeges változáson ment keresztül 2006 óta, amikor is első alkalommal került sor a Hatóság kommunikációs stratégiájának elfogadására. Miután ezt felismerte, a Hatóság megvitattott egy tanulmányt, amely röviden ismerteti, hogy mi a legjobb módja a stratégia felülvizsgálatának. Várakozással tekintünk a vita 2010-es folytatása elé, hogy pontosíthassuk az EFSA fontos kommunikációs tevékenységének irányát.

Az igazgatótanács nevében szeretném köszönetet kifejezni az ügyvezető igazgatónak, Catherine Geslain-Lanéelle-nek, a tudományos bizottságban és testületekben dolgozó 1500 szakértőnek, valamint az EFSA több mint 400 munkatársának a 2009-ben folyamatosan végzett kemény munkáért. Ezenkívül köszönetet szeretnék mondani az igazgatótanács tagjainak 2009-es munkájukért. Előre örülök, hogy a jövőben is együttműködünk az EFSA irányításában, ahogy a Hatóság egyre inkább elismertté válik, mint az EU élelmiszer-biztonsági rendszerének szerves része. ■

Bányai Diána, professzor
az EFSA igazgatótanácsának elnöke

Catherine Geslain-Lanéelle ÜZENETE

AZ EFSA ÜGYVEZETŐ IGAZGATÓJA

Az EFSA számára a 2009. év szorosabb együttműködést és párbeszédet hozott. Egy újabb sikeres évet tudhatunk magunk mögött, amelyet az Európai Bizottsággal, a tagállamokkal, az uniós hatóságokkal és a nemzetközi partnerekkel való gyümölcsöző együttműködés, valamint az érdekeltekkel folytatott folyamatos, konstruktív párbeszéd jellemezett. Az EFSA magas színvonalú teljesítmény iránti elkötelezettsége 2009-ben – az előző évben kiadott 489-hez képest – 636 tudományos produktumot eredményezett.

E törekvés egyik mérföldkövét az EFSA által az engedélyköteles termékek, anyagok és állítások kiértékelésében elért előrelépés jelentette. Az élelmiszer-adalékanyagok, genetikailag módosított szervezetek, fűszerek, növényvédő szerek és takarmány-adalékanyagok értékelése mellett több száz, egészségre vonatkozó állítást értékeltünk igen szoros határidőn belül.

Napi munkánknak továbbra is fontos részét képezte a partnereinkkel és az érdekeltekkel való együttműködés. 2009-ben például szerveztünk egy konferenciát, hogy az érdekeltekkel és a tudósokkal megvitassuk, valamint ismertessük számukra a genetikailag módosított szervezetek kockázatainak értékelésében betöltött szerepünket, továbbá hogy egyértelművé tegyük azt, hogy független tudományos tanácsadó szervként

működünk. A konferencia kiváló alkalomnak bizonyult arra, hogy gyümölcsöző és nyílt megbeszélések keretében meghallgassuk a tudósokat, tanuljunk tőlük és együttműködjünk velük, különösen a környezeti hatásvizsgálatra vonatkozó határozott útmutatással kapcsolatban.

Továbbfejlesztettük reakcióképességünket, valamint a sürgős helyzetekre való gyors és hatékony reakció iránti elkötelezettségünket. 2009-ben átfogó válságszimulációs gyakorlatokat végeztünk, amelyek magukban foglalták a válsághelyzetben való kockázatértékelést, valamint az Európai Bizottsággal és a tagállamokkal fenntartott kockázatkommunikációt. Az előző évekhez hasonlóan sor került az elméleti gyakorlati alkalmazására, amikor is sürgősen reagálnunk kellett az élelmiszer-biztonságot fenyegető veszélyekre, például a nikotinszennyezett gombák és a zabpehelybe került nyomtatótinta esetében.

Ezenkívül, 2009-ben nemzetközi stratégiánk elfogadásával fontos lépést tettünk azon tervünk megvalósulása felé, hogy nemzetközileg elismert európai referenciaszervvé váljunk az élelmiszerekkel és takarmányokkal kapcsolatos kockázatértékelés tekintetében. Ez az új stratégia elő fogja segíteni a nemzetközi befolyásunkkal kapcsolatos fejlemé-

nyek irányítását. És 2009-ben ez már nem csak üres beszéd volt. Sikeres találkozókra került sor az élelmiszer-biztonság, az állat- és növényegészségügy terén az Egyesült Államokban működő legfontosabb szervezetekkel. A „Health Canada” hatósággal, az új-zélandi Élelmiszer-biztonsági Hatósággal, valamint az Ausztrál–Új-zélandi Élelmiszer-szabványosítási Hivatallal folytatott együttműködést most már levélváltás támasztja alá, ami elő fogja segíteni a kockázatértékeléssel összefüggő adatgyűjtés és -megosztás terén való együttműködést. Továbbá 2009-ben az EFSA együttműködési megállapodást írt alá Japánnal.

Eredményeinket nem tudtuk volna elérni az EFSA munkatársai, a tudományos szakértők, valamint az uniós intézményekben és a tagállamokban működő partnerek, továbbá az érdekeltek által egész évben végzett elkötelezett és szakértő munka nélkül. Odaadó munkájuk és támogatásuk révén az EFSA továbbra is rendkívül fontos szerepet játszik az élelmiszer-biztonság és közegészség védelme terén. ■

*Catherine Geslain-Lanéelle
az EFSA ügyvezető igazgatója*

I. AZ EFSA ÁLTAL AZ EU ÉLELMISZER-BIZTONSÁGI RENDSZERÉBEN BETÖLTÖTT SZEREP KONSZOLIDÁCIÓJA

Amint az EFSA – amely az 1990-es évek élelmiszer-biztonsági gyakorlatával kapcsolatos fogyasztói bizalom visszaesését előidéző élelmiszerválságok következtében jött létre 2002-ben – új évtizedbe lép, az EU-n belül és egyre inkább nemzetközi szinten is kész vállalni, hogy betöltse szerepét az élelmiszer-biztonság és a kockázatértékelés terén. Az első években az EFSA sokat foglalkozott azzal, hogy Európa-szerte kapcsolatokat hozzon létre és hálózatokat építsen ki, ugyanakkor belső eljárásokat és struktúrákat vezetett be, amelyek jelenlegi munkájának alapjául szolgálnak. Az előző években elért fejlődés lehetővé tette a Hatóság számára, hogy a kockázatkezelés terén növelje az Európai Bizottságban, az Európai Parlamentben és a tagállamokban működő partnerei támogatását, amelyek mindannyian az EFSA-hoz fordulnak tanácsért, hogy tájékoztassák döntéshozóikat.

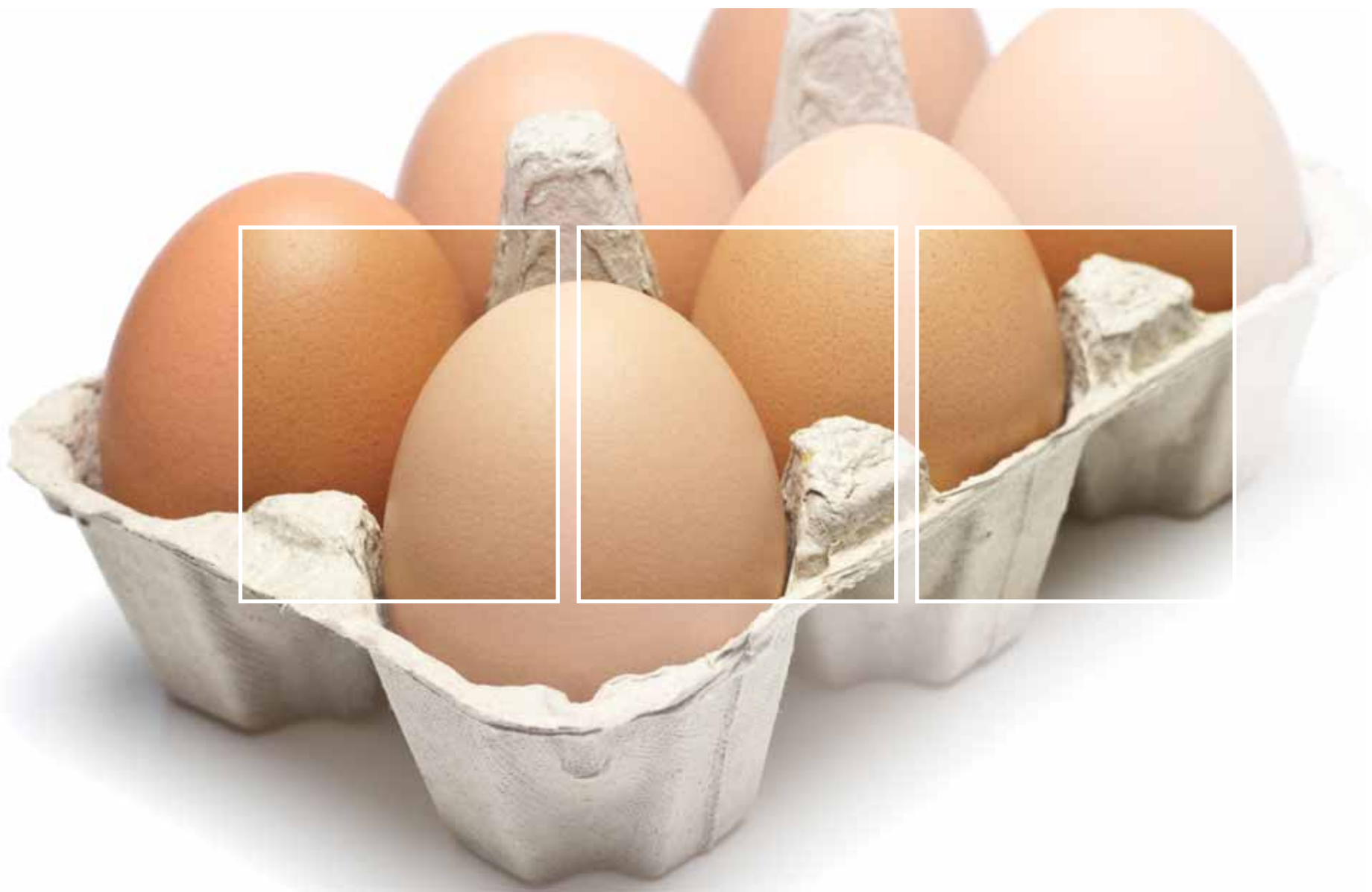
Az egyre terjedelmesebb EU-joganyag bevonja az EFSA-t az engedélyezési eljárás támogatásába az egészségre vonatkozó állítások, növényvédő szerek, genetikailag módosított szervezetek, fűszerek, az élelmiszer- és takarmány-adalékanyagok tekintetében, hogy csak néhányat említsünk a sok közül. Ezen túlmenően, a jövőt és az előrelátó tervezést szem előtt tartva az EFSA fokozta a Bizottsággal folytatott párbeszédet a kölcsönösen elfogadott menetrendekben ismertetett jövőbeni középtávú tevékenységekről és prioritásokról.

2009-ben kezdte meg az EFSA az új, a 2009-től 2013-ig tartó időszakra vonatkozó stratégiai tervének végrehajtását. A terv arra törekszik, hogy a következő években alakítsa a Hatóság arculatát, és felkészítse az előtte álló kihívásokra. A tervben megha-

tározott legfontosabb stratégiai területek alapján az EFSA a következő hat célkitűzésre helyezte a hangsúlyt:

- a kockázatértékelések átfogó megközelítése;
- időszerű, minőségi értékelések;
- uniós adatok összegyűjtése;
- nemzetközi partnerségek kiépítése;
- kommunikáció és párbeszéd;
- reakcióképesség, hatékonyság és eredményesség. ■

II. ELKÖTELEZETTSÉG AZ EURÓPAI ÉLELMISZEREK BIZTONSÁGÁNAK SZAVATOLÁSA IRÁNT

1. ÁTFOGÓ TANÁCSADÁS

Az EFSA legnagyobb erősségei közé tartozik, hogy széles körű szakértelemmel rendelkezik a „szántóföldtől az asztalig” tartó táplálékláncban felmerülő kockázatok értékelése terén. A Hatóság tevékenysége kiterjed az élelmiszer- és takarmánybiztonsággal, az állategészségüggyel és állatjóléttel, a táplálkozással, a növényvédelemmel és növényegészségüggyel kapcsolatos valamennyi területre. Ez lehetővé teszi számára, hogy számos, rendelkezésre álló ismeretet felhasználjon a változó politikai háttér és a tudományos fejlődés által előidézett kihívások kezelése, valamint az európai fogyasztók biztonságos élelmiszerellátásának garantálása érdekében. Ez azt jelenti, hogy az EFSA – a több tudományágat felölelő és integrált megközelítés fokozott alkalmazásával – átfogó tanácsot tud adni a kockázatkezelőknek. Ennek megvalósítását nem csupán az európai szakértők hozzájárulásainak beépítésével, hanem más uniós hatóságok erőinek egyesítésével és a tagállamokkal való szoros együttműködéssel éri el. Ezenkívül az EFSA saját belső struktúrájában is átfogó és inkluzív megközelítést épít ki, megerősíti a horizontális struktúrákat és eljárásokat, valamint a lehető legnagyobb hatékonyság érdekében összekapcsolja az adminisztratív és tudományos egységek munkáját. Mindent egybevetve, 2009-ben az EFSA 636 tudományos produktumot hozott létre, ami 2008-hoz képest 30 %-os növekedést jelent.

Valamennyi felkérés felülvizsgálata a kérdések hatékonyabb kezelése érdekében

Az EFSA-nak a felkérések felügyeletével megbízott bizottsága (Mandates Review Committee) hetente alaposan átvizsgálja a Hatósághoz beérkezett valamennyi felkérést. Ez lehetővé teszi az EFSA ügyvezető igazgatója, a tudományos bizottság elnöke és az igazgatóságok vezetői számára, hogy a legmagasabb szinten átlássák a beérkező felkéréseket, hogy a leghatékonyabban foglalkozhassanak a kérdésekkel és a legmegfelelőbb testületnek és/vagy egységnek osszák ki a munkát. Ennek következtében szükség esetén lehetőség nyílik az egységek közötti együttműködésre és a közlemények korai szakaszban történő figyelembevételére. Az EFSA ennek eredményeként a lehető legtágabb áttekintést tudja nyújtani válaszaiban, ezáltal biztosítva a kockázatkezelők teljes körű tájékoztatását.

Az EFSA tudományos bizottsága és testületei tagjainak újraválasztása

2009-ben az EFSA újabb hároméves időszakra újraválasztotta tudományos bizottságának és tíz tudományos testületéből nyolcnak a tagjait. Az európai élelmiszer-biztonság őrének szerepét

betöltő Hatóság 2002-es létrehozása óta ez volt a második újraválasztás.

Az alkalmas és magasán képzett, kiválasztott pályázók listájának összeállítását szigorú kiválasztási eljárás előzte meg, majd egy független külső értékelő bizottság felügyelte a kiválasztási eljárást. Az EFSA igazgatótanácsa összesen 174 független szakértőt nevezett ki.

Mindent összevetve a testületi tagok újraválasztására irányuló, 2006-os pályázati felhíváshoz képest 7 %-kal növekedett a pályázatok száma. Az új testületeknek több nő lett tagja, mint korábban, és az állampolgárság tekintetében is nagy a szórás. A korábbi testületi tagok 79 %-a újra megpályázta posztját. A jelölésre felterjesztett 174 tagból 101-et neveztek ki újra, hogy második vagy harmadik alkalommal töltsen be mandátumát, ami kiemeli, hogy az EFSA képes a munkájának alapját biztosító tudósok vonzására és megtartására.

Teljesen működőképes minőség-ellenőrzési eljárás

Újabb mérföldkő volt az EFSA számára 2009-ben, hogy végrehajtotta a Hatóság tudományos munkájára irányuló, *Belső és külső ellenőrzési rendszerek* (INEX) utolsó szakaszát. Ez együtt járt az EFSA tudományos eredményeinek külső ellenőrzését elvégző független szakértők kinevezésével.

Az ellenőrzési rendszer most már teljesen működőképes, és arra szolgál, hogy az EFSA folyamatos visszajelzést kapjon munkájának minőségéről. A rendszer három ellenőrzési fázisból áll: a tudományos eredményt elérő egység által elvégzendő önellenőrzés valamennyi produktum tekintetében; magasabb beosztású tudományos dolgozók által az egyes egységek véletlenszerűen kiválasztott tudományos dokumentumaival kapcsolatban elvégzendő belső ellenőrzés; valamint 2009 óta külső szakértők által végzendő külső ellenőrzések. A belső és külső ellenőrzések kiegészítik egymást: a belső ellenőrzések az EFSA egységeinek széles körű ismereteit használják fel, míg a külső ellenőrzések a külső és független tudósok szakértelmét hasznosítják.

A 23 szakértőből álló, külső ellenőrzéssel foglalkozó munkacsoport egy 2009-es pályázati felhívás eredményeképpen jött létre, és hét tudományos terület köré szerveződött. A külső ellenőrzés alapján készült egy jelentés, amelyet 2009 decemberében nyújtottak be a Hatóság ügyvezető igazgatójának.

A jelentés megállapításainak és ajánlásainak elemzését követően az EFSA arra használja majd fel az eredményeket, hogy folyamatosan javítsa tudományos dokumentumainak minőségét és azok kidolgozásának folyamatát.

A tagállamokkal való szoros együttműködés

Az EFSA tanácsadói fóruma a Hatóság fontos szerve, amely központi szerepet játszik az EFSA és a tagállamok közötti együttműködés fokozásában. Összekapcsolja az EFSA-t és a 27 EU-tagállam nemzeti élelmiszer-biztonsági hatóságait. Tagjainak feladatai közé tartozik, hogy tanácsolják a nemzeti szakértők számára, hogy három évig vegyenek részt a fórum rendkívüli ülésein és az EFSA hálózataiban. Ezek a specifikus hálózatok a tagállamokat egy adott területen képviselő szakértőket gyűjtik össze. Meghatározott területtel foglalkozó, tudományos hálózatok jöttek létre az adatgyűjtés (élelmiszer-fogyasztás, vegyi anyagok előfordulása) és a kockázateértékelés (állategészségügy és állatjólét, növényegészségügy, BSE) terén. A tudományos hálózatok általános célkitűzései lehetővé teszik a résztvevők számára a tudományos információk megosztását, a források összegyűjtését és a munkaprogramok összehangolására irányuló tevékenységet, valamint elősegítik a kockázateértékelési gyakorlatok és módszerek harmonizációját. Ezenkívül, az EU rendelete alapján eszmecserét tartanak az EFSA genetikailag módosított szervezetekkel, takarmány-adalékanyagokkal és egészségre vonatkozó állításokkal kapcsolatos munkájáról.

Ennek egyik jelentős példája a hatékonyabb és pontosabb, európai uniós szintű kockázat-kitettségi vizsgálat érdekében az élelmiszer-fogyasztással kapcso-

latos adatok – ki mit és mennyit eszik – összegyűjtése terén az EFSA és a tanácsadói fórum vezetésével elért előrehaladás. Ezek az adatok segítenek az étrenddel és az egészséggel kapcsolatos, tudományos eredményeken alapuló közegészségügyi célok meghatározásában is (lásd még: „What’s Europe eating?” [Mit eszik Európa lakossága?], 22. o.).

2009-ben az EFSA gyakrabban szervezett találkozót a tagállamok képviselőivel, így előmozdította a Hatóság és a tagállamok közötti információcserét. Maga a tanácsadó fórum öt alkalommal tartott ülést 2009-ben, amelyeken sokan vettek részt a tagállamokból. Nagyobb hajlandóság volt tapasztalható az információ-megosztás és a folyamatban lévő tevékenységek összehangolása iránt.

A tanácsadó fórum ülésein kívül konkrét témakörök nemzeti képviselőinek részvételével külön találkozókra is sor került. Többek között 2009-ben megtartották a növény-egészségügyi nemzeti képviselők második ülést. Az esemény hangsúlyt helyezett az adatgyűjtésre és az új növény-egészségügyi kockázatokra, valamint lehetőséget biztosított az EFSA növény-egészségügyi (PLH) paneljének, hogy ismertesse tevékenységeinek áttekintését és megvitassa az európai növény-egészségügyi rendszeren belüli növekvő szerepét, többek között a kártevők által okozott kockázatokról szóló értékelések harmonizációját (lásd még: 15. o.).

II. ELKÖTELEZETTSÉG AZ EURÓPAI ÉLELMISZEREK BIZTONSÁGÁNAK SZAVATOLÁSA IRÁNT

Az EFSA tudományos bizottsága

Az év során az EFSA koncentrált üléseket is szervezett, hogy bizonyos területeken koherens megközelítést képviseljen, valamint biztosítsa, hogy a tagállamok és az EFSA lépést tartsanak a legfrissebb európai fejleményekkel. Például 2009 szeptemberében a Hatóság tudósai külön találkozót tartottak a tagállamok táplálkozási szakértőivel az étrendi referenciaértékekre (DRVs) és az élelmiszer-alapú étrendi útmutatóra vonatkozó véleménytervezetekkel kapcsolatos eszmecsere folytatása érdekében. Az étrendi referenciaértékek (DRVs) egy adott tápanyag azon mennyiségét jelzik, amelynek napi bevitelére az embernek – kortól és nemtől függően – az egészséges életmódhoz szüksége van. Például az élelmiszerek címkézése során alkalmazandó referenciaértékek alapjául szolgálhatnak. Ezenkívül, az étrend megállapításához és tervezéséhez, továbbá a táplálkozási ajánlások és az élelmiszer-alapú étrendi útmutató kidolgozása során is felhasználhatók.

A találkozó arra is lehetőséget biztosított az EFSA számára, hogy röviden tájékoztassa a nemzeti szakértőket a konzultációs időszak során a véleménytervezetekkel kapcsolatban hozzá beérkezett észrevételekről annak érdekében, hogy egyértelművé tegye az étrendi referenciaértékek megállapítása terén betöltött tudományos szerepét, valamint hogy segítséget nyújtson a tagállamoknak, hogy a referenciaértékeket gyakorlati élelmiszer-alapú útmutatóba foglalhassák saját lakosságuk számára.

A tájékoztatási pontok is olyan rendszert alkotnak, amely az egyes tagállamok, illetve a tagállamok és az EFSA közötti együttműködés fokozására szolgál. A tájékoztatási pontok a tanácsadó fórum tagjainak támogatása révén az EFSA és a nemzeti élelmiszer-biztonsági hatóságok közötti érintkezési pontot biztosítják. 2009, a tájékoztatási pontok szempontjából a teljes körű működés második évét jelentette. Legfontosabb feladataik közé a tudományos információk cseréje, a 36. cikkben meghatározott hálózat szerinti tevékenységek támogatása, valamint az EFSA szakértői adatbázisának fejlesztése tartozik. Például a tájékoztatási pontok segítségével a Hatóság szakértői adatbázisába körülbelül 2300 pályázat érkezett. Ezenkívül, a tájékoztatási pontok növelték az EFSA tudományos tevékenységének tagállamokon belüli ismertségét az egyes országokban szervezett események, valamint az EFSA-ról szóló információknak a tájékoztatási pontok weboldalain és nyomtatott anyagok segítségével történő terjesztése révén.

A koordináció és az együttműködés szempontjából biztató, hogy a kockázatértékeléssel kapcsolatban a tagállamok több mint 550 dokumentumot töltöttek fel az EFSA elektronikus *információcserét biztosító platformjára*. A tagállamok hasznosnak találták ezt az eszközt abban a tekintetben, hogy tájékoztathatják a többi tagállamot és az EFSA-t a közelgő és folyamatban lévő élelmiszer- és takarmánybiztonsági kockázatértékelésekről.

Mindent egybevetve, 2009-ben – az EFSA együttműködési és hálózatépítési stratégiájának 2008-as, féldíós felülvizsgálatában meghatározottak szerint – a tagállami együttműködés további fokozására irányuló erőfeszítések az EFSA és az élelmiszer-biztonsági nemzeti hatóságok kölcsönös előnyére szolgáló eredményeket hoznak (lásd még: 12. oldal).

A páneurópai tudományos kiválóság kihasználása

Az EFSA tudományos együttműködési projektjei (ESCOs) szintén hatékony eszköznek tekinthetők, amelynek segítségével 2009-ben a Hatóság egyesítette a páneurópai tudományos forrásokat, valamint megerősítette az EFSA és a tagállami partnerek közötti együttműködést és hálózatépítést. A tudományos hálózatokkal ellentétben az európai tudományos együttműködési munkacsoportok meghatározott ideig egy adott témán dolgoznak, és a munkába bevonják a nemzeti szakértőket, a tudományos testületek, illetve a tudományos bizottság tagjait, továbbá az EFSA tudományos munkatársait. Az ESCO-munkacsoportok által vizsgált kérdések a Hatóság és a tagállamok kölcsönös érdeklődésére számot tartó témákat ölelik fel.

Például 2009-ben, az ESCO-munkacsoportok jelentést készítettek az élelmiszerek *folsavval*

történő dúsítása kockázatainak és előnyeinek elemzéséről, valamint tanácsot adtak az élelmiszer-adalékanyagnak szánt *növényi eredetű anyagok és növényi készítmények* biztonsági értékelésével kapcsolatos EFSA-útmutató összeállításához (lásd még: 13. o.). A folsav esetében az ESCO-munkacsoport arra a következtetésre jutott, hogy megalapozottak a velőcső-záródási rendellenességek kockázatának csökkentésével kapcsolatos egészségügyi előnyök. Ugyanakkor a rendelkezésre álló tanulmányok nem támasztják alá azt a feltevést, miszerint az embereknél a folsavpótlás csökkenti például a szív- és érrendszeri betegségek kockázatát, és nem biztosítanak elegendő adatot ahhoz, hogy értékelni lehessen a folsav által a rákbetegségek kockázatára gyakorolt lehetséges hatást.

A növényi eredetű anyagok értékeléséről szóló EFSA-útmutatóban ismertetett módszertan tesztelése érdekében a Hatóság elindított egy ESCO-projektet, amelyben válogatott növényi készítményeken alkalmazzák a módszertant a biztonságuk értékelése céljából. Ez a tevékenység 2009-ben befejeződött. Az EFSA harmonizációs törekvéseinek és a tagállamok szakértelmének egyesítése révén a tagállamok illetékes szervei most már egy átfogó útmutatóval rendelkeznek növényi eredetű anyagokról.

A legjobb európai szakértelem felhasználása

A tudományos hálózatokon és együttműködési projekteken kívül az EFSA a szerződéskötés és a támogatás eszközt is felhasználja a tagállamok szakértelmének megszerzéséhez. Az EU szokásos közbeszerzési eljárásait alkalmazva a szerződések megpályáztatására, pl. nyílt felhívások vagy tárgyalásos eljárások révén kerül sor. Ezenkívül, a létrehozásáról szóló rendelet 36. cikke értelmében az EFSA támogatást nyújthat a tagállamok által kijelölt szervezetek számára, hogy segítséget nyújtsanak a Hatóságnak feladatai elvégzése során. E szervezetek például adatgyűjtést, előkészítő munkát végeznek a tudományos vélemények kialakításához, valamint egyéb tudományos és technikai támogatást nyújtanak. Mindez hozzájárul ahhoz, hogy az EFSA hatékonyabban és rugalmasabban megbirkózzon az egyre növekvő munkateherrel. A 36. cikk szerinti hálózat szintén fontos gyakorlati eszközt biztosít a Hatóság számára ahhoz, hogy a tagállamok kiváló tudományos szakértelmének szélesebb skálája álljon rendelkezésre. Miután az illetékes szervezetek listája kibővült, és azt az EFSA igazgatótanácsa 2008 decemberében jóvá is hagyta, a Hatóság 2009-ben még szélesebb tudásalapra támaszkodhatott, mint valaha (a listában szereplő szervezetek

száma 243-ról 371-re növekedett; ez a szám egy kivételével az összes tagállam szervezeteit magában foglalja).

A 2008-as 5,5 millió EUR összeghez képest az EFSA 2009-ben 6,8 millió EUR-t költött támogatásokra és szerződésekre. Ebből 2,5 millió EUR-t fordított a 36. cikk szerinti támogatásokra (2008-ban 2 millió EUR-t), a fennmaradó összegből pedig a közbeszerzési szerződéseket fedezte. Így a kiszervezett projektekre fordított teljes összeg 2009-ben 20 %-kal, 2007-hez (2,9 millió EUR) – a 36. cikk szerinti lista alkalmazásának első évéhez – viszonyítva több mint kétszeresére nőtt. A 2009-ben elindított, 36. cikk szerinti projektek számos témát felöleltek. Ezek közé tartoznak a következők: mikotoxin-detoxifikáló takarmány-adalékanyagok; az állatok elhelyezésével és tartásával kapcsolatos kockázatok értékeléséről szóló állatjóléti útmutató; a 3-MCPD észterek toxikológiája; az EU-ban az éghajlatváltozás következtében a gabonafélékben előforduló aflatoxinok modellezése és feltérképezése; a növényvédő szerek kockázatértékelésével foglalkozó közös csoportok kijelölése; a genetikai kiválasztás, valamint a brojlercsirkék jóléte és egészsége; az EU egészére kiterjedő, a kártevők okozta kockázatok növény-egészségügyi értékelése esettanulmányok felhasználásával; valamint páneurópai kísérleti étrendi vizsgálat.

II. ELKÖTELEZETTSÉG AZ EURÓPAI ÉLELMISZEREK BIZTONSÁGÁNAK SZAVATOLÁSA IRÁNT

Ügynökségvezetők találkozója
az EFSA-nál 2009 októberében

Tekintettel arra, hogy az EFSA tevékenységét segítő szerződések és támogatások egyre fontosabb szerepet játszanak, a Hatóság két új informatikai támogatási eszközt vezetett be, a 36. cikk szerinti *szervezetek adatbázisát* és a 36. cikk szerinti hálózat valamennyi tagja számára egy *extranetes munkafelületet*. Továbbá megvizsgálta az EFSA-egységeket és a két rendszer értékelésének munkáját végző szervezeteket. Az eredmények bizonyították, hogy a támogatások és a szerződések jelentősen hozzájárultak az EFSA tudományos teljesítményéhez és a szervezetek közötti hálózatépítés elősegítéséhez. Ezenkívül, a tudományos egységek és a közreműködő szervezetek szerint is hatékony és hasznos eszköznek bizonyultak. Mindazonáltal, a Hatóság 2010-ben folytatni fogja a vizsgálatok eredményeinek elemzését annak megállapítása érdekében, hogy a rendszerek mely területeken fejleszthetők tovább.

A Hatóságon belüli szakértelem egyesítése a kockázatértékelők számára

Az EFSA-n belüli széles körű ismeretek rendelkezésre bocsátása mellett a Hatóság 2009-ben irányította és koordinálta az *EU-ügynökségek együttműködési hálózatának* keretében folytatott eszme- és tapasztalatcserét annak érdekében, hogy átfogóbb és kiterjedtebb tanácsot adhasson a kockázatkezelőknek (lásd még: 30. o.).

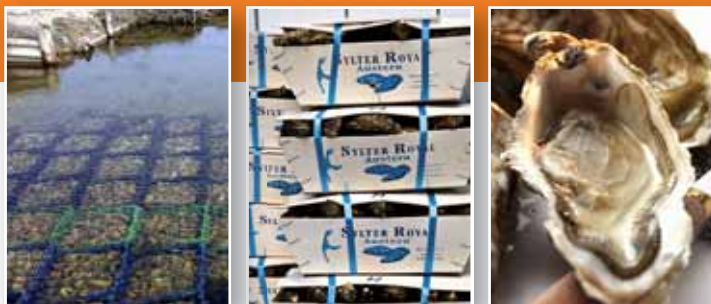
2009 novemberében az EFSA biológiai kockázatokkal foglalkozó tudományos panelje (BIOHAZ panel) Európai Betegségmegelőzési és Járványvédelmi Központtal (ECDC), Európai Gyógyszerügynökséggel (EMA), valamint az Európai Bizottság új és újonnan azonosított egészségügyi kockázatok tudományos bizottságával (SCENIHR) együttműködésben az *antimikrobiális rezisztenciára (AMR) vonatkozóan közös szakvéleményt* tett közzé. A hangsúly az állatról emberre átvihető és az élelmiszerek fogyasztásával bekövetkező fertőzéseken (zoonózisok) volt. A hatóságok együttműködést folytattak a már meglévő adatokon és dokumentumokon alapuló közös vélemény kialakítása céljából, hogy eleget tegyenek az Európai Bizottság tanácsadásra való felkérésének. A közös vélemény azt a következtetést vonta le, hogy az állati fertőzésekkel kapcsolatban egyre inkább terjedő antimikrobiális rezisztencia elleni küzdelemhez hatékonyabb felügyeletre van szükség.

A hatóságok a haszonállatokban, a kedvtelésből tartott állatokban és az élelmiszerekben előforduló *methicillin-rezisztens Staphylococcus aureus (MRSA) baktériumokról* szóló közös jelentés elkészítése során is együttműködtek, amelyet 2009 júniusában tettek közzé. Miután aggályok merültek fel a haszonállatokban és a társállatokban előforduló MRSA növekedésével kapcsolatban, az EMA és az EFSA saját feladataik keretében is foglalkoztak a kérdéssel. Ezt követően az EFSA az ECDC-t is bevonta, hogy felhasználja ismereteit az emberi

egészséget érintő kérdések vizsgálata során. Az ennek eredményeképpen létrejött áttekintő dokumentum azt a következtetést vonta le, hogy jelenleg nincs arra vonatkozó bizonyíték, hogy az MRSA-baktériummal szennyezett élelmiszerek fogyasztása, illetve kezelése fokozott egészségügyi kockázatot jelent az emberek számára.

2009-ben az EFSA a növényi eredetű anyagokkal kapcsolatban is együttműködött az EMA-val és az európai tagállamokkal. A növényi készítmények növényekből, algából, gombából, illetve zuzmóból készülnek, és leggyakrabban számos, a lehetséges táplálkozási, illetve egészségügyi előnyökre vonatkozó állításokkal együtt kerülnek forgalomba. Annak szavatolásáért, hogy e termékek biztonságosak legyenek, az élelmiszer-ipari vállalkozók és a tagállamok illetékes hatóságai felelősek. Mivel ezek a termékek az élelmiszereket és a gyógyszereket elválasztó határvonalon helyezkednek el, a Hatóság szoros kapcsolatban állt az EMA-val, valamint az Európai Bizottsággal és a tagállamokkal is, hogy hasznosítsa szakértelmüket.

Ennek eredményeképpen létrejött egy útmutató az európai kockázatértékelők számára, amely tartalmazza a növényi eredetű anyagok biztonságának értékelési módját részletező módszertant. Ezenkívül, az EFSA azon növényi eredetű anyagokról is tájékoztatást állított össze, amelyekkel kapcsolatban jelentették, hogy potenciális egész-

ségügyi problémát előidéző anyagokat tartalmaznak. Miután az EFSA tudományos bizottsága 2009 szeptemberében közzétette ezt az útmutatót, az EFSA az összes érintett fél (az Európai Bizottság, a nemzeti élelmiszer-biztonsági hatóságok, az érdekeltek és az iparág képviselői) részvételével workshopot rendezett a munka ismertetése és a módszertan közös felfogásának kialakítása érdekében. Ezen inkluzív megközelítés hozzáadott értékét az adja, hogy az EFSA által elért végeredményt már megvitatták különböző érdekelt felek, ami növeli az elfogadottságát.

Továbbá, 2009 májusában az EFSA egyetértési megállapodást írt alá az ECHA-val. Ez a megállapodás létrehozta a két szervezet közötti információcserét, együttműködés és kölcsönös megértés továbbfejlesztésének, és különösen az azon anyagokra vonatkozó kockázatértékelési módszerrel kapcsolatos koherencia biztosításának alapját, amelyek kihatással lehetnek az élelmiszer-biztonságra.

Mindezen példák jól szemléltetik, hogy az EFSA hogyan vesz részt a szakértelem megosztásában, és hogyan támogatja azt. Azáltal, hogy szélesebb körű tudásalapot használ fel, az EFSA – más hatóságokkal együtt – jobb helyzetbe kerül a komolyabb problémák kezeléséhez, amelyek összességében meghaladják hatáskörüket, de amelyek mégis befolyásolhatják az élelmiszer-biztonságot. Ilyen módon, a hatóságok közötti

együttműködés az uniós hatóságok rendszerén belül rendelkezésre álló, a magas színvonalú fogyasztóvédelem elősegítésére szolgáló ismeretek és források egyesítésének hatékony eszköze.

Integrált megközelítés alkalmazása a táplálékláncban előforduló szennyező anyagokkal kapcsolatban

Az EFSA-n belüli átfogó, integrált és együttműködésen alapuló tudományos munkát jól példázza a tengeri biotoxinok vonatkozásában a Hatóság által 2009-ben végzett értékelés. Az Európai Bizottság felkérte az EFSA-t, hogy értékelje a kagylókban előforduló különböző típusú, szabályozott és nem szabályozott toxinokra, közzismert néven biotoxinokra vonatkozó európai uniós határértékeket, valamint az uniós jogalkotás számára létrehozott vizsgálati módszereket.

Az értékelés elvégzése során a Hatóságnak a táplálékláncban megjelenő szennyeződésekkel foglalkozó tudományos panelja (CONTAM panel) – amelynek munkáját az adatgyűjtést végző és előfordulási szinteket vizsgáló csoport (DATEX) és a CONTAM csoport segítették – adatokat gyűjtött, és a tengeri biotoxinok vonatkozásában számításokat végzett az expozíciós szinttel kapcsolatban. Ez lehetővé tette a CONTAM panel számára, hogy értékelje a kagylókban jelen lévő tengeri biotoxinok által előidézett potenciális közegészségügyi kockázatot.

A munka során a panel nem csupán a kagylófogyasztás emberi egészséggel kapcsolatos következményeit vizsgálta, hanem az állatjóléti vonatkozásokat is, amelyeket figyelembe vett, amikor alternatív kémiai módszereket javasolt a toxinok kimutatására jelenleg leginkább alkalmazott, egéren végzett biológiai tesztek helyett.

Összefoglaló véleményében az EFSA egyesítette a szabályozott tengeri biotoxinokkal kapcsolatban korábban elvégzett hat kockázatértékelés következtetéseit. Az EFSA szakértői a rendelkezésre álló fogyasztási adatok felhasználásával megállapították, hogy a kagylófogyasztás vonatkozásában 400 g tekinthető reális mennyiségnek, majd ezt alkalmazták a jelenlegi megengedett toxinszintek meghatározása során. A CONTAM panel megvizsgálta a feldolgozásnak a tengeri biotoxinok szintjére gyakorolt hatását, és hozzákezdett a nem szabályozott tengeri biotoxinok értékeléséhez.

Az állategészségügy integrált megközelítése

Az EFSA integrált megközelítését példázzák azok a vélemények is, amelyeket a tejelő tehenek tenyésztési és tartási technológiáiról 2009-ben tettek közzé. Az egyik – amelyet a BIOHAZ panel adott ki – a tejelő tehenek tenyésztési és tartási technológiáinak élelmiszer-biztonsági vonatkozásait tárgyalta, az állat-egészségügyi és

állatjóléti tudományos panel (AHAW panel) által megfogalmazott másik öt pedig azt vizsgálta, hogy a legjelentősebb tenyésztési technológiák milyen általános hatással vannak a tejelő tehenek jólétére és a kapcsolódó betegségekre. A véleményekben megállapították, hogy a tenyésztés, a legeltetés, a tartás és a genetikai kiválasztás milyen potenciális hatást gyakorolhat a tejelő tehenek jólétére.

A téma átfogó megközelítésével, és a nagy számban rendelkezésre álló adat összegyűjtését követően a Hatóság szakértői először négy alterülettel (anyagcsere-zavar és reprodukív rendellenességek, tőgybetegségek, lábproblémák és mozgásszervi, valamint viselkedési rendellenességek, félelem és fájdalom) kapcsolatban végeztek kockázatértékelést, mielőtt elfogadták az egész témakör átfogó értékelését biztosító öt jelentést.

Az EFSA arra a következtetésre jutott, hogy a tenyésztési technológiák jellege és a nagyobb tejhozam elérésére irányuló, hosszú távú genetikai kiválasztás fontos tényezők tekinthetők, amelyek hatással vannak a tejelő tehenek egészségére és jólétére, ezért a Hatóság ajánlásokat fogalmazott meg az állatok elhelyezésével, legeltetésével, tartásával és genetikai kiválasztásával kapcsolatos gyakorlatokra vonatkozóan, amelyek javíthatják a tejelő tehenek jólétét.

Új kockázatértékelési módszerek kidolgozása a növényvédő szerek vonatkozásában

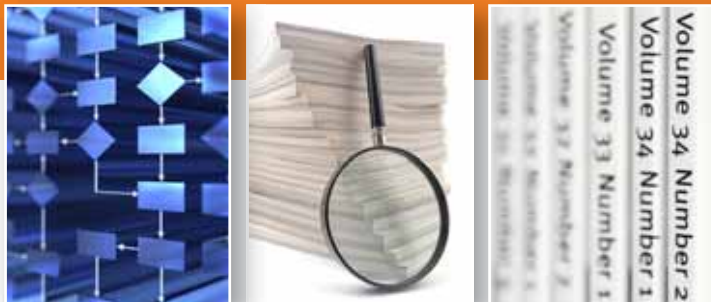
Az EFSA-nak a növényvédő szerek kumulatív hatásaival kapcsolatos tevékenysége a Hatóság szélesebb körű és mindenre kiterjedő szemléletének részét képezi, és mindent összevetve az EFSA kockázatértékeléseinek új dimenzióját képviseli. Az EFSA a tevékenység elvégzéséhez módszereket javasolt azon kumulatív hatások értékelése céljából, amelyek a fogyasztók növényvédőszer-expozíciójából származnak, különös tekintettel a hasonló kémiai szerkezettel és toxikus hatással rendelkező növényvédő szerekre.

2009 júniusában a növényvédelmi termékekkel és az azokból visszamaradó anyagokkal foglalkozó EFSA panel (PPR panel) véleményt adott ki az új módszerek alkalmazhatóságáról annak alapján, hogy azokat a növényvédő szerek toxikológiai hasonlóság szerint kiválasztott csoportjára alkalmazta. A panel a következő lépéseket és azokat a nyitott kérdéseket is meghatározta, amelyeket még rendezni kell, mielőtt sor kerülhet a kumulatív kockázatértékelés rutinszerű alkalmazására. Ennélfogva, ez a tevékenység részét képezi az EFSA arra irányuló állhatatos elkötelezettségének, hogy élen járjon a kockázatértékelési módszerek fejlesztése, különösen a kumulatív kockázatértékelés terén, a témáról 2006-ban rendezett tudományos eszmecsere folyamányaként.

Kártevői kockázatelemzés az európai növényegészség-védelem érdekében

Az EU kockázatkezelői a kártevői kockázatelemzéseket használják fel a növény-egészségügyi intézkedésekkel kapcsolatos döntéshozatal alátámasztására. Ez átlátható, tudományos elveken alapuló értékelési eljárásokat tesz szükségessé annak biztosítása érdekében, hogy objektív és következetes módszert alkalmazzanak a növényeket és a növényegészségügyet érintő kockázatok elemzésének értékelése során. Ezért 2009 októberében az EFSA növény-egészségügyi tudományos panelje (PLH panel) útmutatót tett közzé azon dokumentumok értékeléséről, amelyeket az EU-tagállamok, illetve harmadik felek állítottak össze a növény-egészségügyi intézkedések megfontolására irányuló kérelmek indoklása céljából.

Az útmutató kidolgozása során a panel áttekintette a 2006 és 2008 között közzétett harminchat véleményt, aminek során külön figyelmet fordított annak a 30 kártevői kockázatelemzési dokumentumnak az értékelési folyamatára, amelyeket Franciaország készített bizonyos tengerentúli megyék vonatkozásában károsnak tartott organizmusokról. A panel ezenkívül azt is biztosította, hogy összhangban legyenek a Növény-egészségügyi Intézkedések Nemzetközi Szabványával azok a kritériumok, amelyeket azon állítások igazolására vonatkozó bizonyítékok értékelése

során alkalmazott, melyek szerint egy adott organizmus károsnak tekinthető.

Az így létrehozott útmutató ismerteti a panel által a kártevőikockázat-elemzés elvégzéséhez és a kártevőikockázat-kezelési lehetőségek értékeléséhez javasolt eljárást, kritériumokat és legfontosabb módszereket. Egy ilyen útmutató alapján véve alátámasztja az EFSA azzal kapcsolatos szerepét, hogy egész Európában harmonizálja a kockázatértékeléseket, hogy a kockázatkezelők hatékonyabb támogatásban részesüljenek.

2009-ben a panel egy olyan útmutatón is dolgozott, amelynek az a célja, hogy harmonizált keretet biztosítson a növényeket és növényi termékeket érintő kártevői kockázatok elemzéséhez, valamint a kockázatkezelési lehetőségek felismeréséhez és értékeléséhez. Ezt az újabb útmutatót 2010 februárjában tették közzé.

Tudományos támogatás biztosítása az EFSA-n belül

2009-ben az EFSA értékelés-módszertani csoportja (AMU) a Hatóság legtöbb panelje számára támogatást nyújtott. Új módszereket dolgozott ki, hogy elősegítse a kockázatértékelésekkel kapcsolatos döntéshozatalt, valamint több EFSA panelnek is segítséget nyújtott az adatkezeléshez a tudományos szakvéleményeik elkészítése során. A tevékenység magában foglalta például a szakirodalom rendszeres áttekintését, valamint olyan metaelemzési modellezési tevékenységeket, amelyeket a CONTAM panel a kadmium adagolási szintjétől függő hatásokról szóló véleményében használt fel.

Az AMU a döntéshozatal alátámasztására útmutatót adott ki az élelmiszer- és takarmánybiztonsági értékelések szervezett felülvizsgálati módszertanának alkalmazásáról. Ez az útmutató szolgált alapul a 2010 februárjában az EFSA panelek szakértői és a Hatóság munkatársai számára megrendezett workshophoz. ■

2. MAGAS MINŐSÉGET KÉPVISELŐ ÉRTÉKELÉSEK KELLŐ IDŐBEN

Az EU-jog értelmében engedélyköteles termékek, anyagok és állítások értékelésének száma folyamatosan nőtt, mígnem lefoglalta az EFSA munkaterhelésének jelentős részét. Ilyen módon a Hatóság fontos szerepet játszik az európai élelmiszer- és takarmánybiztonsággal kapcsolatos szabályozási keretrendszerben.

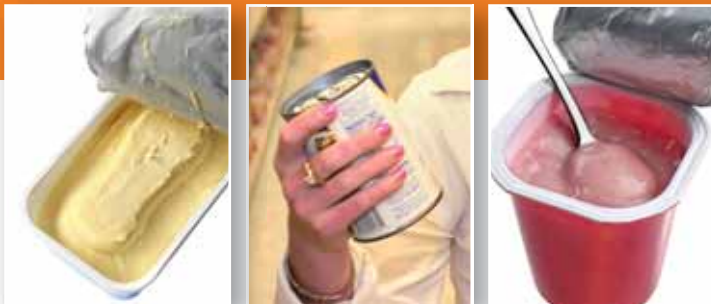
2009-ben például a kérelmek az EFSA tudományos produktumainak 68 %-át tették ki, és egyre több forrás felhasználását tették szükségessé.

Tekintettel arra, hogy az EFSA-nak a jogszabályban meghatározott szoros határidő áll rendelkezésére az értékelések elvégzéséhez, a Hatóság 2009-ben még tovább erősítette belső eljárásait, amelyeket tudományos munkája előrehaladásának figyelemmel kísérésére és követésére szolgáló új informatikai eszközök támogatnak. Például a kockázatértékelési munkafolyamattal kapcsolatos informatikai eszköz segítséget nyújt a Hatóságnak ahhoz, hogy az egész kockázatértékelési eljárást nyomon követhesse, a megbízástól az eredmény végleges közzétételéig és a lehetséges kommunikációig. Így az EFSA meghatározhatja a közzétételre vonatkozó határidőket, előre láthatja a jövőbeni munkamennyiséget és annak jellegét. Továbbá az EFSA és az Európai Bizottság 2009-ben bevezette a „menetrend” alkalmazását, ami segítséget jelent a forráselosztás megtervezésében és a tudományos teljesítmény eléréséhez, például a fűszerek és a növényvédő szerek terén. Ennek az a lényege, hogy megállapítják a munkaterhelés kölcsönösen elfogadott fontossági sorrendjét, és a kérelmek értékelésére vonatkozóan reális határidőket határoznak meg, részben az EFSA munkafolyamat-irányítási eszköze által szolgáltatott információk alapján. Ezenkívül,

az EFSA és az Európai Bizottság a munkafolyamat megkönnyítése és az előrehaladás figyelemmel kísérése érdekében egész évben szoros együttműködést folytatott több területtel, például a növényvédő szerekkel, valamint az élelmiszer- és takarmány-adalékanyagokkal kapcsolatban elért előrelépésről és rangsorolásról szóló rendszeres párbeszéd révén.

Ezen túlmenően, 2009 májusában az EFSA tudományos bizottsága a helyes kockázatértékelési gyakorlat alkalmazásának elősegítése céljából újabb útmutatót adott ki. Az útmutató az EFSA tudományos dokumentumainak összeállításával kapcsolatos átláthatóságot helyezte a középpontba, és tudományos kockázatelemzésekre, például az értékelésekre alkalmazandó általános elveket foglalta magában a minőség folyamatos fenntartásának biztosítása érdekében. Ezek az elvek az adatforrások kijelölésére, az adatfelvételre, illetve -kizárásra, az adatok bizalmas kezelésére vonatkozó kritériumokra, valamint a feltételezésekre és bizonytalanságokra terjednek ki. A dokumentum a tudományos bizottságnak a kockázatértékelések eljárási vonatkozásairól szóló korábbi, 2006-os útmutatóját követi.

A kérelmek feldolgozása a GMO-k esetében

Az EU-jog alapján a genetikailag módosított élelmiszerekkel, illetve takarmányokkal vagy az ezekből származó termékekkel kapcsolatban az EFSA-nak kockázatértékelést kell végeznie, hogy segítséget nyújtson a kockázatértékelőknek annak eldöntéséhez, hogy engedélyezzék-e a termékek felhasználását az EU-n belül. Annak érdekében, hogy az EFSA még több támogatást biztosítson e téren, a GMO-kal kapcsolatos kérelmek vizsgálatát tovább racionalizálták 2009-ben, aminek eredményeként egy új kérelem kézhezvétele és érvényességének bejelentése között általában 21 hét telt el. Továbbá a genetikailag módosított szervezetekkel foglalkozó (GMO) panel több mint felére csökkentette a kérelem jóváhagyásától a kérelmezőnek szóló első, újabb adatok szolgáltatására irányuló kérdéseket, illetve kérelmeket tartalmazó levél kézbesítéséig tartó időt (az esetek 96 %-ában a kérelmezőket további, a GMO-k biztonsági értékeléséhez szükséges információk nyújtására kéri). A hatékonyság növekedése – még az újabb adatok szolgáltatására irányuló kérelmek mellett is – lehetővé tette a GMO panel számára, hogy 2009-ben háromszor több véleményt fogadjon el (18 kérelemre vonatkozóan 14-et, ehhez képest 2008-ban öt kérelemmel kapcsolatban négy véleményt fogadott el).

Az egészségre vonatkozó állítások értékelése

Az EFSA felelős az egészségre vonatkozóan benyújtott állítások tudományos megalapozottságának ellenőrzéséért, ami alapján aztán az Európai Bizottság és a tagállamok döntést hoznak az állítások engedélyezéséről.

2009-ben a dietetikus termékekkel, táplálkozással és az allergiákkal foglalkozó EFSA panel (NDA panel) az összes, jogszabályban meghatározott határidőt betartotta a hozzá beérkezett egészségre vonatkozó állításokkal kapcsolatos kérelmek értékelése során. A betegségek kockázatának csökkentésével vagy a gyermekek fejlődésével, illetve egészségével kapcsolatos, konkrét, egészségre vonatkozó állításokra irányuló kérelmek esetében az EFSA 68 véleményt fogadott el szoros, jogszabályban előírt határidőkön belül.

Ami az „általánosabb”, egészségre vonatkozó állításokat illeti – például „a kalcium jó hatással van a csontokra” –, 2009-ben a Hatóság közzétette a 2008-ban a Bizottságtól és a tagállamoktól hozzá beérkezett körülbelül 4000, egészségre vonatkozó állítás összesített listáját; és a tudományos értékelési folyamatba bevont, mintegy 2000 állítással kapcsolatban hozzá beérkezett szakirodalmi referenciákat (hozzávetőleg 40 000-et) is nyilvánosságra hozta. Azóta közel 500 állítást fogadott el,

majd tett közzé 2009 októberében, amelyekkel 94 véleményben foglalkozott, valamint az év későbbi időszakában 400 további, egészségre vonatkozó állítás elfogadására került sor, amelyeket 2010-ben fog nyilvánosságra hozni.

A Hatóság által a funkcionális, egészségre vonatkozó állítások értékelésének támogatása céljából létrehozott új almunkacsoportok 2009-ben megkezdtek tevékenységüket, és sikerrel mentesítették a fontos előkészítő munka elvégzése alól az állításokkal foglalkozó állandó munkacsoportot és az érintett panelt.

Ennek részét képezte azt, hogy az NDA panel szakértői Brüsszelben találkoztak az egészségre vonatkozó állítások kérelmezőivel és az iparág szakértőivel, hogy eszmecsere folytassanak az egészségre vonatkozó állítások engedélyezésére irányuló kérelmek benyújtásáról.

A növényvédő szerekben jelen lévő hatóanyagok partneri ellenőrzésének („peer review”) továbbfejlesztése

2009-ben az EFSA rovarirtószer-kockázat partneri ellenőrző csoportja (PRAPeR) befejezte a növényvédő szerekben felhasznált hatóanyagok partneri ellenőrzését. Így az Európai Bizottság dönteni tud azon hatóanyagok listájáról, amelyek EU-szerte felhasználhatók a növényvédő szerekben. Azon kérelmezők, akiknek a hatóanyagai nem kerültek fel a pozitív listára, később újból benyújthatják kérelmüket, hogy azt gyorsított eljárás keretében vizsgálják meg.

Tekintettel a 2009/2010-es időszakban várható nagy munkaterhelésre és a kérelmek újbóli benyújtásával kapcsolatos szűk határidőkre, az EFSA hozzálátott eljárásainak átfogó felülvizsgálatához, továbbá a tagállamokkal és az Európai Bizottsággal szorosan együttműködve még inkább racionalizálta a partneri ellenőrzés módszerét. Míg a hatóanyagokkal kapcsolatban továbbra is teljes kockázatértékelést és partneri ellenőrzést kell végrehajtani, tudományos szakértői konzultációt most már koncentráltabban, elsősorban a fontosabb, illetve nehezebb kérdéseket szem előtt tartva végzik el.

Az új eljárásoknak köszönhetően az EFSA 2009-ben el tudta végezni a partneri ellenőrzést, és

közölte következtetéseit a kilenc, újból benyújtott hatóanyagból álló első csoport vonatkozásában, valamint előrelépett további 42, újból benyújtott anyag partneri ellenőrzése terén. Emellett az EFSA még további 19 hatóanyagról – többek között 9 újról – közölte következtetéseit, valamint elvégezte a pozitív listán szereplő azon hatóanyagok első csoportjának partneri ellenőrzését, amelyeknél esedékes a megújítás.

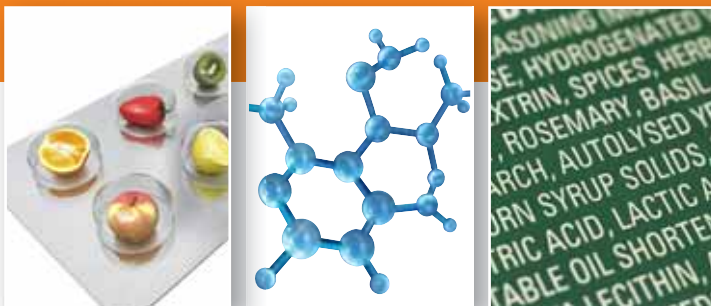
Az Európai Bizottsággal való szoros kapcsolattartás a Hatóságnak az élelmiszerekben és takarmányokban, illetve azok felületén található növényvédőszer-maradékok tekintetében a maximális maradványszintek felülvizsgálatának végrehajtása során is rendkívül fontos volt. Az MRL az élelmiszerben vagy takarmányban, illetve azok felületén előforduló növényvédőszer-maradék koncentrációs szintjének engedélyezett felső értéke, amely a helyes mezőgazdasági gyakorlaton, valamint a veszélyeztetett fogyasztók védelméhez szükséges legalacsonyabb fogyasztói expozíción alapul. 2009 volt az első olyan év, amikor az MRL-ről szóló, kapcsolódó rendeletet már egész évben alkalmazni kellett, és amikor (a tagállamok helyett) az EFSA felelt a fogyasztókat érintő kockázatok értékeléséért az MRL meghatározásának folyamatában. 2009-ben a Hatóság 76 véleményt adott ki 53 hatóanyagra vonatkozó 300 MRL-ről. Az Európai Bizottsággal folytatott párbeszéd ebben az esetben a prioritások meghatározásában és abban

is segített, hogy az EFSA tevékenysége elsősorban azon anyagokra irányuljon, amelyek a fogyasztók biztonsága szempontjából döntő fontosságúak, és amelyek vonatkozásában az európai jogban meghatározott MRL-ek teljes felülvizsgálatát szándékoznak elvégezni. Végül a növényvédelmi termékekkel kapcsolatban létrejött a Növényvédő szerekkel foglalkozó irányító bizottság, hogy együttműködést alakítson ki a tagállamok illetékes hatóságaival, az Európai Bizottsággal és a Közös Kutatóközponttal (JRC), valamint más uniós hatóságokkal. 2009-ben ez a csoport öt alkalommal ülésezett, és a bizottság megvizsgálta, hogy az egyre növekvő munkaterhelés és a kialakuló szabályozási háttér figyelembevételével hogyan lehet még hatékonyabbá tenni a folyamatot.

Útmutatás és megbeszélés a kérelmezőkkel: a takarmány- adalékanyagok példája

Az EFSA 2009-ben útmutatót dolgozott ki azzal a szándékkal, hogy segítséget nyújtson a kérelmezőknek, hogy jobban fel tudjanak készülni a dokumentumok benyújtására. A folyamat jobb megértése és a szükséges tájékoztatás elősegíti az eljárás felgyorsítását, továbbá a kérelmek minőségének javulását eredményezi.

2009-ben az EFSA például útmutatót állított össze a korábban nyilvántartásba vett, meg-

lévő takarmány-adalékanyagok újraértékeléséhez. A következő években az EFSA, elsősorban a FEEDAP panel, újra fogja értékelni ezeket a termékeket. Ezért a Hatóság nem csupán a kérelmezőknek szóló adminisztratív útmutató dokumentumot frissítette – amely most először a dokumentumok teljességének ellenőrzését szolgáló listát is tartalmazta –, hanem véglegesítette az érzékszervi tulajdonságokat javító adalékanyagokra vonatkozó technikai útmutató dokumentumot. Ennek az utóbbi dokumentumnak az elkészítésével 2009-ben a Hatóság teljessé tette a takarmány-adalékanyagokkal kapcsolatos technikai útmutató dokumentumok sorát, amelyeket főleg a takarmány-előállításban részt vevő vállalkozóknak, valamint a takarmánybiztonság terén érintett érdekeltnek és szerveknek szánt. Az említett dokumentumok a panel által a takarmány-adalékanyagok tudományos kockázatértékeléséhez alkalmazott módszert is ismertetik. Ezenkívül a Hatóság több támogatást nyújtott a kérelmezőknek, valamint szakmai meghallgatásokat tartott bizonyos kérelmezőkkel és/vagy iparági szövetségekkel.

Az élelmiszer-adalékanyagok értékelése

Az élelmiszer-adalékanyagok terén a Hatóság hasznát látta annak, hogy a korábban egyetlen panel munkájának elvégzéséhez két új panelt hozott létre. A munkaterhelés megoszlott a 2008-ban létrehozott két csoport, az élelmiszer-adalékanyagokkal és az élelmiszerekhez adott tápanyagokkal foglalkozó panel (ANS), valamint az élelmiszerekkel kapcsolatba kerülő anyagokkal, enzimekkel, fűszerekkel és a feldolgozást segítő anyagokkal foglalkozó panel (CEF) között. Az új munkamegosztás lehetővé tette az EFSA számára, hogy betarthassa az élelmiszer-kiegészítőkben használt tápanyagforrások értékelési programjára vonatkozó 2009-es határidőt. Ez fontos eredménynek tekinthető, mivel elősegítette azt, hogy az Európai Bizottság a jogszabályi rendelkezés szerint 2009 végére összeállítsa az ilyen tápanyagforrások pozitív listáját.

Az EU-n belül az élelmiszer-kiegészítőkben való felhasználásra szánt tápanyagok első átfogó értékelésének végrehajtása során az EFSA összesen 533 kérelmet vizsgált meg, amelyek 344 különféle anyagra vonatkoztak; az értékelési eljárás különböző szakaszaiban 186 kérelmet vontak vissza, a fennmaradó kérelmek közel felének értékelésé-

hez pedig az EFSA nem kapott megfelelő tudományos bizonyítékokat. 39 kérelemmel kapcsolatban merültek fel aggályok a biztonságot illetően. Ennek az értékelésnek az elvégzésével a Hatóság elősegítette annak biztosítását, hogy az EU-ban értékesített élelmiszer-kiegészítők ne csak biztonságosak legyenek, hanem hogy hatékonyan el is lássák az emberi szervezetet a bennük található tápanyagokkal. Továbbá a kérelmezők jobb tájékoztatása – például az adalékanyagokkal kapcsolatos kérelmekre vonatkozó adatkövetelmények megállapítása – következtében felgyorsultak az EFSA eljárásai. Az Európai Bizottság meg fogja vizsgálni az EFSA által felsorolt adatkövetelményeket, amikor véglegesíti az élelmiszer-adalékanyagok értékeléséhez és engedélyezéséhez benyújtott kérelmekre vonatkozó jogszabályi intézkedéseket. 2010-ben az ANS panel hozzákezd majd egy külön útmutató elkészítéséhez, amelyben ismerteti azon tudományos szempontokat, amelyeket figyelembe kell venni az élelmiszer-adalékanyagokra vonatkozó kérelmek összeállításakor.

Az összes engedélyezett élelmiszer-adalékanyag újraértékelésének előkészítése során 2009 novemberében három nyilvános felhívás közzétételére került sor, amelyek elsősorban az adalékanyag-gyártókra, élelmiszer-ipari vállala-

tokra, nemzeti hatóságokra, illetve egyéb érintett felekre irányultak. Ennek az volt a célja, hogy megszűnjön az információhiány, amely különben megakadályozhatja, hogy a panel helyesen értékelje az adott adalékanyagok biztonságát.

Az ANS panel be tudta fejezni az úgynevezett „Southampton Study” (Mc Cann *et al.*, 2008) tanulmányban felhasznált hat színezék ismételt értékelését, amit az EFSA az Európai Bizottság kérésére kiemelt fontosságúnak tekintett. A Hatóság által végzett értékelést megelőzően a Southamptoni Egyetemen (University of Southampton) készített tanulmány felvetette, hogy összefüggés van a hat élelmiszer-színezékből és a tartósítószerként alkalmazott nátriumbenzoátból álló keverékek, valamint a gyermekek viselkedése között. 2009 novemberében a panel arra a következtetésre jutott, hogy a jelenleg rendelkezésre álló bizonyítékok nem támasztják alá, hogy ok-okozati viszony áll fenn a hat színezék és a viselkedést befolyásoló lehetséges hatások között. Az egyes színezékek potenciálisan káros hatásaival kapcsolatos konkrét okok miatt azonban a panel csökkentette a három színezék (E 104, E 110 és E 124) elfogadható napi bevitelét.

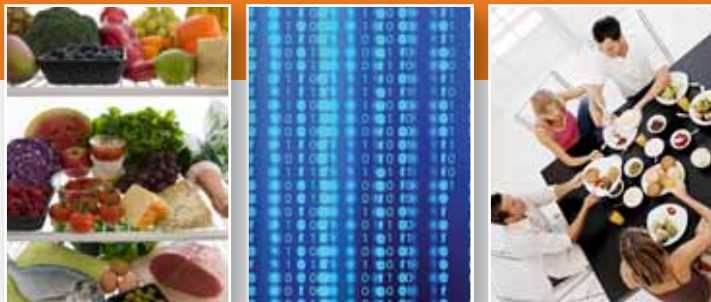
Értékelés és útmutatás az élelmiszerekkel kapcsolatba kerülő anyagok és fűszerek vonatkozásában

Az EFSA körülbelül 2600 aromaanyag értékelését végezte el, amelyeket az Európai Bizottság meglévő termékként vett nyilvántartásba. A Hatóság nagyjából be tudta fejezni ezt a feladatot 2009-ben, csak néhány olyan kérdés maradt, amelyről további koordinációt kell folytatni más hatóságokkal, például az EMEA-val. Ezenkívül, a Hatóság kiszervezte az adatgyűjtést, valamint az összefoglalók munkacsoportok és panelek számára történő összeállítását.

2009-ben az EFSA nyilvános konzultációt is kezdeményezett az élelmiszer-aromákról szóló útmutatódokumentum-tervezettel kapcsolatban, amely meghatározza, hogy az iparnak milyen adatokat kell benyújtania az új aromaanyagok biztonsági értékeléséhez. A dokumentum összegzi az EFSA által a már forgalmazott aromaanyagok értékelése során szerzett tapasztalatokat.

Továbbá a Hatóság útmutatót adott ki az élelmiszerekkel kapcsolatba kerülő anyagokban előforduló „aktív” és „intelligens” anyagokról is. Az

élelmiszerekkel kapcsolatba kerülő anyagokban előforduló aktív anyagok a csomagolt élelmiszer állapotának fenntartása vagy javítása, illetve eltarthatóságának meghosszabbítása céljából anyagokat abszorbeálnak vagy bocsátanak ki, míg az élelmiszerekkel kapcsolatba kerülő anyagokban előforduló intelligens anyagok figyelemmel kísérik a csomagolt élelmiszer vagy közvetlen környezetének állapotát, valamint információt nyújtanak az élelmiszer frissességéről. ■

3. UNIÓS SZINTŰ ADATGYŰJTÉS

Az EFSA által végzett kockázatértékelés színvonala nem csupán a rendelkezésre álló széles körű szakértelem integrációjától függ.

A tudományos elemzésekben felhasznált adatok minősége, egységessége, aktualitása és teljessége, a kockázatok nyomon követése, az éppen értékelés alá tartozó kockázatokkal kapcsolatos megfontolások is meghatározzák. Ennélfogva, a Hatóságnak fontos szerepe van az európai szintű adatgyűjtés, -koordináció és -harmonizáció terén is. Ezen a téren az EFSA különösen a tagállamokkal működik együtt az uniós szintű adatgyűjtés, -megosztás és -elemzés céljából, aminek során az egyes országokra és illetékes hatóságokra kiterjedő, szilárd és hatékony hálózatra támaszkodhat.

A Hatóság ezzel kapcsolatos tevékenysége magában foglalja a növényvédőszer- és állatgyógyászatkészítmény-maradványok, vegyi szennyező anyagok, zoonózisok és új kockázatok ellenőrzését, valamint egyrészt az európai élelmiszer-fogyasztási adatok összegyűjtését, másrészt az expozíció kiszámításához felhasznált két adatfolyam alkalmazását. Az ilyen adatok gyűjtése azt is lehetővé teszi, hogy a bizonyítékokat tartalmazó hatalmas adatbázis felhasználásával az EFSA gyorsan eleget tudjon tenni a tanácsadás iránti sürgős kérelmeknek.

Mit eszik Európa lakossága? („What’s Europe eating?”)

A kockázat-kitettségi vizsgálatok szokásos összetevőjének az élelmiszer-fogyasztással kapcsolatos információk tekinthetők. Az EFSA élelmiszer-fogyasztással kapcsolatos adatgyűjtési tevékenysége az „összefoglaló európai élelmiszer-fogyasztási adatbázis” létrehozásával kezdődött, amit az adatgyűjtést végző és előfordulási szinteket vizsgáló csoport (DATEX) vezetett. Ez a lépés lehetővé tette az európai élelmiszer-fogyasztás első áttekintését.

Annak érdekében, hogy javítani tudja a kockázat-kitettségi értékeléseket, a Hatóság a tagállamokkal együtt nekilátott az átfogó élelmiszer-fogyasztási adatbázis létrehozásához szükséges részletes adatok összegyűjtéséhez, ami 2009 végére fejeződött be. Ennek az átfogó adatbázisnak a kiépítése nagy lépést jelent a kockázatkitettség tekintetében, mivel az élelmiszer-fogyasztásról rendelkezésre álló adatok minősége jelentősen kihathat a kapcsolódó kockázatértékelések kimenetelére. Ez az új átfogó adatbázis biztosítja az EU-szinten rendelkezésre álló legjobb, élelmiszer-fogyasztással kapcsolatos adatokat; ezenkívül a Hatóság és a tagállamok közötti kapcsolatok konszolidációját is jelzi, mivel most már megosztják egymással az adataikat.

Az EFSA folyamatosan bővíti az európai élelmiszer-fogyasztási adatbázisát. Az uniós tagállamok azonban különböző módszereket alkalmaznak az élelmiszer-fogyasztással kapcsolatos adatok összegyűjtéséhez, ami megnehezíti az EU-szintű elemzések, illetve az országok közötti összehasonlítások elvégzését. Ezért az EFSA az EU-tagállamokkal együttműködve támogatja az európai élelmiszer-fogyasztással kapcsolatos adatgyűjtés további harmonizációját. Az adatok egységessége következtében pontosabbak és megbízhatóbbak lesznek az expozícióra vonatkozó uniós szintű becslések, következésképpen az EFSA panelek, valamint más európai kockázatkezelők és tudományos szakértők kockázatértékelései is. 2009 decemberében a Hatóság élelmiszer-fogyasztással és az előfordulási szintek vizsgálatával foglalkozó csoportja az adatgyűjtés harmonizációjának előmozdítása céljából közzétette a nemzeti élelmiszer-fogyasztási adatok összegyűjtésére vonatkozó általános elveket.

A tagállamok az élelmiszer-fogyasztással és az expozícióval kapcsolatban más adatokat is gyűjtenek és továbbítanak az EFSA-hoz, hogy támogassák a Hatóság ellenőrzési tevékenységeit, és elősegítsék a szennyező anyagok előfordulásáról szóló, éves adatgyűjtési jelentések elkészítését. 2009-ben a jelentések két szennyező anyaggal foglalkoz-

II. ELKÖTELEZETTSÉG AZ EURÓPAI ÉLELMISZEREK BIZTONSÁGÁNAK SZAVATOLÁSA IRÁNT

tak, májusban az akril-amiddal, júniusban pedig a furánnal. Akril-amid a szénhidrátban gazdag élelmiszerekben képződhet 120°C-on vagy magasabb hőmérsékleten történő élelmiszer-feldolgozás során. A vegyületről kísérleti állatokban kimutatták, hogy genotoxikus és rákkeltő hatású. A furán is élelmiszerekben képződhet a hőkezelés során, és ismereteink szerint például kávéban és üvegben árusított élelmiszerekben, többek között húst tartalmazó bébiételekben fordul elő. Állatkísérletek erről a szennyező anyagról is kimutatták, hogy rákkeltő hatású.

Ezenkívül, az Európai Bizottság bizonyos szennyező anyagok – például az élelmiszerekben és takarmányokban lévő dioxinok – előfordulásával kapcsolatban *ad hoc* jelentések elkészítését kérte. A tagállamok és más érdekelt felek az élelmiszerekben és takarmányokban előforduló szennyező anyagokkal kapcsolatban adatokat továbbítottak az EFSA-hoz, és a Hatóság 2009-ben jelentéstervezetet tett közzé a tagállamokkal és a Bizottsággal való megvitatás céljából.

Az EFSA első éves jelentése a növényvédőszer-maradványokról

Az Európai Bizottság egy másik feladatkört is átruházott az EFSA-ra, mégpedig az *Éves jelentés az élelmiszerekben található növényvédőszer-maradványokról* című dokumentum közzétételét, amely

az MRL-ről szóló, 2008. szeptembertől alkalmazandó új jogszabályon alapul, és amelyhez a tagállamoknak adatokat kell szolgáltatnia. Az EFSA rovarirtószer-kockázat partneri ellenőrző csoportja (PRAPeR) 2009 júliusában tette közzé az első ilyen jelentést, amely áttekintést nyújt az Európában 2007-ben forgalmazott élelmiszerek mintáiban kimutatott növényvédőszer-maradékokról, ugyanakkor a fogyasztók növényvédőszermaradék-expozíciójának kockázatértékelését is tartalmazza. Összesen közel 350 különböző élelmiszer több mint 74 000 mintájának vizsgálatára került sor, és a minták 4 %-áról bizonyosodott be, hogy meghaladja a jogszabályban előírt MRL-eket. A fogyasztók expozíciójának értékelése néhány kedvezőtlen megállapítást tartalmazott, amelyek alapján az EFSA ajánlásokat fogalmazott meg, amelyeket figyelembe kell venni a jövőbeni ellenőrzési tevékenységeknél.

A jelentés megfogalmazásának elősegítése és a tagállamokkal való együttműködés fejlesztése érdekében a Hatóság létrehozott egy hálózat-építő csoportot. A csoport a tagállamok kijelölt szakértőiből és az Európai Bizottság képviselőiből áll. Az ellenőrzési jelentéssel kapcsolatos valamennyi kérdést megvitatják, különösen az adatok formátumára és az EFSA-nak bejelentett részletek színvonalára vonatkozó szükséges fejlesztéseket. Következésképpen, a Hatóság 2009-ben

kidolgozta az eredmények jelentésére vonatkozó adatmodellt, és sikerrel végrehajtott egy átfogó kísérleti projektet. A hivatalos elfogadást követően az adatmodellt a 2009-es ellenőrzési eredményekből származó adatok összegyűjtésére fogják alkalmazni. Az új formátum lehetővé fogja tenni az EFSA számára, hogy pontosabb fogyasztói expozíciós értékelést végezhesen.

Unió szintű jelentés a zoonózisokról és az élelmiszer-eredetű megbetegedésekről

Az előző évekhez hasonlóan az EFSA zoonózisokkal összefüggő adatgyűjtéssel foglalkozó csoportja („Zoonózisok”) 2009-ben is közzétette *A zoonózisokról és az élelmiszer-eredetű megbetegedésekről szóló közösségi összefoglaló jelentést*. Ez az összefoglaló jelentés – az emberi megbetegedésekre vonatkozó adatokat szolgáltató és elemző – ECDC-vel, valamint a zoonózisokkal összefüggő adatgyűjtéssel foglalkozó csoporttal szoros együttműködésben készült. Ez a nemzeti képviselőkből és nemzetközi szervezetekből álló összeurópai hálózat az adott országban előforduló zoonózisokkal kapcsolatos információgyűjtés és -megosztás révén nyújt segítséget az EFSA-nak. A közösségi összefoglaló jelentéseket a kockázatkezelők és -értékelők, valamint más érdekelték is felhasználják EU-szerte. Unió szinten a kockázat-

kezelők elsősorban annak mérlegelésekor használják fel a jelentéseket, hogy szükség van-e további uniós ellenőrzési intézkedésekre, valamint a meg-lévő európai uniós intézkedések hatásának figye-lemmel kísérésekor.

A 2010 januárjában közzétett legutóbbi jelentés legfontosabb megállapításai közé tartozik, hogy 2008-ban is a campylobacteriosis és a salmonellosis volt a leggyakoribb zoonotikus emberi megbete-gedés, bár a salmonellózissal kapcsolatos esetek lényegesen csökkentek öt egymást követő évben. A tagállamok által végrehajtott ellenőrzési progra-moknak köszönhetően 2008-ban jelentős csökke-nés volt tapasztalható a *salmonella* tojtyúkokban való előfordulása tekintetében. Ez idézhette elő az általában a tojásfogyasztással összefüggő humán szalmonellafertőzések számának csökkenését, amit ugyanabban az évben észleltek.

A 2009-es év egyéb fontos mozzanatai közé sorol-hatók a két zoonózis-baktérium, a szalmonella és a tenyészsértésekben előforduló *methicillin-rezisztens Staphylococcus aureus* (MRSA) EU-szintű alapvizsgálatának elemzéséről szóló jelenté-sek. Rendszerint mindkét baktériumot megta-lálták számos tagállam sertésenyésztő üzemé-ben. A vizsgálatok eredményei a kockázatkezelők segítségére lesznek, amikor meghatározzák a szal-monellafertőzés csökkentésére vonatkozó célo-kat a tenyészsértésekre vonatkozóan, és amikor

mérlegelik, hogy a közegészség védelme érdeké-ben szükség van-e a sertésekben előforduló MRSA ellenőrzésére és figyelemmel kísérésére.

A zoonózisokra vonatkozó adatgyűjtés EU-szintű harmonizálása és az adatok elemzésének fejlesztése érdekében az EFSA 2009-ben két jelentést tett közzé, amelyek az élelmiszer-eredetű kórokozók, a verotoxin-termelő *Escherichia coli* és a *Yersinia enterocolitica* harmonizált vizsgálatára vonatko-zóan tartalmaznak előírásokat, és útmutatásként szolgálnak a tagállamok számára. A Hatóság ezen-kívül korszerűbb statisztikai módszereket alkal-mazott a zoonózis-kórokozókval kapcsolatban az évek során megfigyelhető trendek elemzésére, sőt hatékonyabb adatellenőrzést is azáltal, hogy első alkalommal használt egy új adatkezelési rendszert.

Segítségnyújtás az új kockázatok azonosításához

2009-ben az EFSA fokozódó kockázatokkal foglal-kozó csoportja (EMRISK) két új eszközt fejlesztett ki a hatékony adatellenőrzéshez és -elemzéshez az új és újra megjelenő kockázatok azonosí-tása érdekében, különösen az EU élelmiszer és takarmány sürgősségi riasztórendszere (RASFF) alapján. Ez az Európai Bizottság által fenntartott adatbázis részletes információkat tartalmaz az RASFF-hálózat tagjai által bejelentett élelmiszer-biztonsági eseményekről.

Az új kockázatok azonosításának másik fontos adatforrása a média. Az EMRISK megvizsgálta, hogy e feladat elvégzése szempontjából meny-nyire hasznos az Európai Bizottság Közös Kuta-tóközpontja által kifejlesztett médiamonitoring eszköz. Ezek az eszközök, valamint a kereske-delmi adatok figyelemmel kísérése első lépésnek tekinthetők az új kockázatok kezelésére irányuló EFSA-stratégia végrehajtásában.

Az éghajlatváltozás által a gabonafélékben elő-forduló aflatoxinokra (forró és párás éghajlati viszonyok között gyakori, gabonaféléken megje-lenő egyes penészgombák által termelt rákkeltő vegyi anyagok) gyakorolt hatás az egyik konkrét téma, amellyel a Hatóság EMRISK csoportja jelen-leg foglalkozik. A különböző éghajlat-változási forgatókönyvek alapján a 2009-ben indult projekt célja az aflatoxintermeléssel kapcsolatos adatok összegyűjtése és elemzése, az előrejelző model-lek kidolgozása, forgatókönyvek meghatározása és olyan térképek készítése érdekében, amelyek jelzik, hogy a jövőben mely területeken fordulhat elő a gabonafélék szennyeződése. Bár ez egy igen előretökintő projekt, amely évtizedekre előre ter-vez, közvetlenebb haszonnal is jár, az új kockáza-tok élelmiszerekben és takarmányokban való elő-fordulásának előrejelzésére szolgáló módszerek és eszközök fejlesztése révén. ■

*Japán delegáció látogatása
az EFSA-nál 2009 decemberében*

4. NEMZETKÖZI PARTNERSÉGEK KIÉPÍTÉSE

Az egyre inkább globalizálódó világ minden részén foglalkoznak a termények, állatok, élelmiszerek és a takarmány szállításával – ennek során a kapcsolódó kockázatok is átkerülnek egyik helyről a másikra. Tehát a nemzetközi részvétel – az EU politikáját szem előtt tartva – az EFSA szempontjából döntő fontosságú, hogy fenn tudja tartani a biztonságos európai élelmiszer-ellátást és biztosítsa a fogyasztók védelmét. Ezért az EFSA arra törekszik, hogy partneri kapcsolatokat építsen ki az EU-n kívüli országok élelmiszer-biztonsági hatóságaival, valamint nemzetközi szervezetekkel annak biztosítása érdekében, hogy minél több nemzetközi tudományos adathoz és információhoz férjen hozzá. Ezáltal a Hatóság továbbra is szilárd alapot szolgáltat a kockázatértékeléshez és az új kockázatok azonosításához, a nemzetközi szintű kockázatértékelésben való részvételhez, támogatja az adatgyűjtés és kockázatértékelés nemzetközi szintű harmonizálását, továbbá elősegíti az egységességet a kockázati kommunikáció terén. Ezenkívül, a Hatóság igyekszik nemzetközi szinten megismertetni tevékenységeit, hogy jó hírnévre tegyen szert nemzetközileg elismert és megbízható európai referenciaszervként a kockázatértékelés terén.

Nemzetközi dimenzió

2009 januárjában az EFSA elfogadta a nemzetközi tevékenységekre vonatkozó *stratégiai megközelítést*. Első lépésként a hatóság számba vette a rendelkezésre álló formális és informális kapcsolatok sokféleségét, valamint a személyes szintű nemzetközi kapcsolatokat. Ezt követően azon régiók és szervezetek rangsorolása érdekében, amelyek tekintetében a szorosabb együttműködés és a pozíció kijelölése fontos az EFSA számára, a Hatóság kiválasztotta a hosszú távú kapcsolatépítés szempontjából kiemelten fontos partnereket és célszágokat. Ezeknek a kapcsolatoknak az a célja, hogy növekedjen a Hatóság kockázatértékelési teljesítménye a kockázatok egységes értelmezése és hatékonyabb nemzetközi szintű kommunikációja által. Az EFSA-nak azért is meg kell erősítenie nemzetközi helyzetét, mert az élelmiszerekkel kapcsolatos kockázatok egyre inkább globális jellegűvé válnak: a nemzetközi élelmiszer-kereskedelem növekedésével a globális táplálékláncba könnyebben bekerülhetnek távoli országok kockázatot jelentő termékei.

A Hatóság támogatja a nemzetközi adatcserét és kockázatértékelést. Hozzájárul az új módszerek kifejlesztéséhez és harmonizációjához, valamint elősegíti az alapelvek közös értelmezését.

Az EFSA igyekszik közreműködni a nemzetközileg elfogadott legjobb gyakorlatok kialakításában és iránymutatást adni, amivel az alapvető célja, hogy nemzetközileg elismert európai referenciaszervvé váljon a tápláléklánccal kapcsolatos kockázatértékelés tekintetében.

Szorosabb nemzetközi kapcsolatok kialakítása

2009-ben az EFSA elkészítette és megkezdte nemzetközi stratégiájának végrehajtását – előtérbe helyezve az EU politikáját támogató tevékenységeit – és már ekkor meghatározta nemzetközi tevékenységeinek új és fontos alapelveit. Ezek közül az volt a legnagyobb jelentőségű, hogy hivatalos formába öntötte kapcsolatait a japán kockázatértékelő hatósággal, az Élelmiszer-biztonsági Bizottsággal (FSC) azáltal, hogy decemberben sor került a jelenlegi és új kockázatok értékeléséhez szükséges adatgyűjtésről és adatmegosztásról szóló együttműködési megállapodás aláírására. Ugyanakkor az EFSA levélváltás formájában kötelezte el magát aziránt, hogy az adatcsere területén együttműködik az új-zélandi illetékes hatósággal; hasonló kapcsolatok már létrejöttek Kanadával és Ausztráliával. Ezenkívül az EFSA tudományos támogatást nyújt

Kínai delegáció látogatása az EFSA-nál 2009 januárjában

tott az Európai Bizottságnak a *Codex Alimentarius* Bizottsághoz (a FAO/WHO közös szervezete, amely nemzetközi élelmiszer-szabványok, útmutatók stb. kidolgozásával foglalkozik) delegált küldöttségének, valamint hozzájárult az EU raktopaminnal, a takarmányokban felhasznált növekedésserkentő anyaggal kapcsolatos álláspontjának kialakításához.

2009 elején a kínai közegészségügyi hatóságok delegációja látogatott el az EFSA-hoz. Az EFSA-nál 2009-ben tett egyéb, magas szintű nemzetközi látogatások közé tartozik a WHO-küldöttség látogatása, amely ismertette élelmiszer-biztonsági munkaprogramját, valamint olyan kérdésekről folytatott vitát, mint az állategészségügy és az állatok jóléte, a növényvédő szerek, zoonózisok, táplálkozás, élelmiszer-adalékanyagok, szennyező anyagok, valamint a kockázatértékelés

és a kockázati kommunikáció általános elvei. A nemzetközi látogatások alapjául minden esetben a jövőbeni együttműködéssel kapcsolatos tevékenységek és a harmonizációs intézkedések meghatározása szolgált. Az EFSA küldöttségei is ellátogattak nemzetközi partnerekhez, például 2009 júliusában az Egyesült Államok szövetségi intézményeihez.

Végül, 2009-ben az EFSA számos kezdeményezéssel állt elő az EU tagjelölt és potenciális tagjelölt országait – azaz Törökországot, Horvátországot, a Macedónia Volt Jugoszláv Köztársaságot, valamint Albániát, Bosznia és Hercegovinát, Koszovót, Montenegrót és Szerbiát – érintő előcsatlakozási programja keretében. A program célja, hogy segítséget nyújtson ezen országok nemzeti élelmiszer-biztonsági hatóságának a kockázatértékelés és kockázati kommunikáció terén. A program

elsődleges célja az EFSA hálózatokban való jövőbeli részvételük előkészítése; a kommunikációs és az információcserére szolgáló rendszerek kialakítása; az EFSA tevékenységi körébe tartozó területekkel kapcsolatos ismeretek átadása; és a kedvezményezett országok támogatása a kockázati kommunikációs tevékenységeik során.

Ennek érdekében az EFSA szakképzési szemináriumokat és tanulmányutakat szervez azon szakértők számára, akiket a programkoordinátorok neveznek ki minden országban; 2009-ben négy szemináriumot tartottak. A program keretében a tagjelölt és potenciális tagjelölt országokat szintén meghívják, hogy megfigyelőként vegyenek részt az EFSA és a tagállamok találkozóin. Ennek eredményeként ezek az országok egyre inkább részt tudnak venni az EFSA munkájában, ami támogatja a nemzetközi szintű harmonizációs törekvéseket. ■

5. KOMMUNIKÁCIÓ ÉS PÁRBESZÉD

Az EFSA arra törekszik, hogy a partnerekkel és az érdekeltekkel való kommunikáció és párbeszéd révén megszilárdítsa az EU élelmiszer-biztonsági rendszere iránti fogyasztói bizalmat. Továbbra is elkötelezett aziránt, hogy tevékenységét átláthatóvá tegye, tudományos eredményeinek jelenlétét és hozzáférhetőségét biztosítsa, valamint hogy egyre szélesebb körben megismerjék az EFSA munkavégzésének módját.

Az EFSA arra törekszik, hogy saját, valamint az EU élelmiszer-biztonsági rendszerén belül és azon kívül működő partnereinek kockázati kommunikációja egységes legyen. Ez rendkívül fontos cél azzal együtt, hogy a kommunikáció továbbra is egyértelmű és könnyen elérhető legyen, valamint egyre szélesebb körben teret nyerjen és ismertté váljon a Hatóság tudományos tevékenysége. Ennek megvalósítása érdekében, és hogy saját nyelvükön minél könnyebben elérje a különböző országok célközönségét, 2009-ben az EFSA hozzalátott saját kommunikációjának több nyelven való közzétételéhez, amelynek keretében alapvető fontosságú kiadványokat és stratégiai dokumentumokat tett elérhetővé az EU 23 hivatalos nyelvén.

2009-ben a Hatóság kutatást indított fő célközönsége körében, miután felismerte, hogy szükség van arra, hogy felmérje kommunikációjának hatásait és az EFSA-ról alkotott általános képet. A minőség elvét alapul véve az EFSA döntéshozókkal, a politikai és tudományos élet, valamint

a tápláléklánc szereplőivel folytatott megbeszéléseket nemzeti, európai és nemzetközi szinten. E tevékenység eredményeit a Hatóság felhasználja majd kommunikációs stratégiájának felülvizsgálata során, amely 2009-ben kezdődött meg. Így a Hatóság pontosítani tudja az EFSA-ról szóló ismertetőt (Brand guide), amely összefoglalja, mit képvisel az EFSA, és amely iránymutatást tartalmaz arra vonatkozóan, hogyan lehet a kommunikáció eredményeit úgy felhasználni, hogy következetes és egységes kép alakuljon ki a Hatóságról.

2009-ben az EFSA sokkal több embert tudott elérni. Többek között könnyebben kezelhető és elérhető lett a honlapja, amelyen több mint 2,4 millió látogatást regisztráltak, az „EFSA Highlights” hírlevélre több mint 20 %-kal többen iratkoztak fel, a médiakapcsolatok szorosabbá váltak, az internetes hírcsatorna majdnem 30 %-kal, a publikációk száma pedig több mint a duplájára nőtt.

A kommunikációs tanácsadói fórum munkacsoportja

Kommunikációval kapcsolatos együttműködés a tagállamokkal

A kommunikációs tanácsadói fórum munkacsoportja (AFCWG) továbbra is kulcsszerepet játszik a nemzeti hatóságok és az EFSA kommunikációs tevékenységeinek összehangolásában, valamint a legjobb gyakorlat megosztása és előmozdítása tekintetében. 2009-ben az AFCWG átfogó módszert és struktúrát dolgozott ki a kockázati kommunikáció vonatkozásában, hogy ezzel segítséget nyújtson a kockázati kommunikáció egységesítéséhez az EU-ban, ami 2010-re fejeződik be.

Az EFSA támogatást nyújtott a tagállamoknak a közös események megszervezése során konkrét céllal, a nemzeti szinten érintett felek elérésére szolgáló hírlevelek kiadása, valamint az AFCWG-n keresztül megvalósuló szorosabb együttműködés kialakítása révén. 2009-ben az EFSA és az érintett tagállamok több közös programot is szerveztek Ausztriában, Görögországban és Szlovéniában. Ezek az események több témakört fedtek le, többek között az élelmiszer-biztonsági kapacitás növekedését, az EFSA és a tagállamok közötti együttműködést, valamint a tudomány és a politika közötti kapcsolatokat az élelmiszer-biztonság és a táplálkozás terén.

Párbeszéd az érdekeltekkel

2009-ben az EFSA megújította az érdekeltekkel való konzultációra szolgáló platformját, egy évre újrjelölve 24, a tápláléklánchoz kapcsolódó területekkel foglalkozó szervezetet az EU-ban. A platform évente háromszor tart találkozót, hogy segítséget nyújtson az EFSA-nak ahhoz, hogy átfogó kapcsolatrendszert és stratégiát alakítson ki az érdekeltekkel. A platform fontos csatornának tekinthető az érdekeltekkel való párbeszéd, részvételük, valamint a jó kapcsolatok fellendítése szempontjából.

A platform megújulása a Hatóság és az érdekeltek közötti kapcsolatok lényeges megszilárdítását jelenti, és jól mutatja a nyitott és átlátható párbeszéd iránti elkötelezettségét.

2009-ben az EFSA három plenáris ülést tartott, míg az előző években kettőt. Ezek az üléseken az érdekeltek horizontális stratégiai dokumentumokat vitattak meg, valamint javaslatot és észrevételeket tettek az EFSA vezetői tervével, éves jelentésével és kommunikációs stratégiájával kapcsolatban. Az EFSA központi jelentőségű eljárásainak megvitatására is sor került a platform keretében – például 2009-ben egy munkacsoport az EFSA-nak a tudományos eredményekkel kapcsolatos nyilvános konzultációkra vonatkozó megközelítésével foglalkozott.

A plenáris ülések gyakoribbá válása mellett az EFSA 2009-ben növelte a platform szakmai értekezleteinek számát is. Ezek az értekezletek inkább a tudományos kérdések kerülnek a középpontba, foglalkoztak például az állatok jólétével, a növényvédő szerekkel, a nanotechnológiákkal és az új élelmiszerekkel. Ezen túlmenően a Hatóság az érdekeltekkel való kétoldalú kapcsolatok erősítésére is törekszik. 2009-ben az EFSA központjában fogadta a BEUC küldöttségét, amelyet az új elnök vezetett. Ennek keretében az EFSA-nak lehetősége volt annak ismertetésére, hogy a Hatóság kockázateértékelési tevékenysége során hogyan biztosítja a fogyasztók védelmét, valamint hogy megvitassa a tudományos együttműködés és kommunikáció terén végzett munkáját.

2009-ben az EFSA szervezett egy másik rendezvényt is az érdekeltek számára: a környezetvédelemmel foglalkozó nem kormányzati szervezetekkel való találkozó megrendezésére került sor Parmában, amelyen az Európai Bizottság Egészségügyi és Fogyasztóvédelmi Főigazgatóságának, valamint Környezetvédelmi Főigazgatóságának képviselői is részt vettek megfigyelőként. A találkozó alkalmat adott arra, hogy a Hatóság ismertesse a GMO-k kockázateértékelése terén végzett munkáját, és eszmecserét folytasson az érdekeltekkel. Mindez hozzájárult ahhoz, hogy a GMO panel szakértői és a környezetvédelemmel foglal-

kozó nem kormányzati szervezetek tagjai jobban megérthessék egymás érveit és álláspontjait. Az egészségre vonatkozó állításokról az EFSA 2009 júniusában is tartott egy megbeszélést az érdekeltekkel és a tagállamokkal, hogy ismertesse az EFSA e területen végzett tevékenységét, valamint azt, hogyan értékeli ezeket az állításokat, továbbá bemutassa a Hatóság által összeállított, különböző kapcsolódó útmutató dokumentumokat.

Résztvétel a tudományos párbeszédben

A kimagasló tudományos teljesítmény továbbra is alapvető érték az EFSA számára. A kiváló teljesítmény fenntartásához fontos a párbeszéd, az odafigyelés, a tanulás és az információ megosztása. Ennek érdekében az EFSA tevékenységének tudatosítására és ismertetésére is törekszik. Például 2009 szeptemberében az EFSA magas szintű konferenciát tartott, hogy ismertesse a GMO-knak az emberi egészség, az állatok egészsége, valamint a környezet szempontjából történő kockázatértékelésével kapcsolatos munkáját és eszmecszerét folytasson erről a témáról. A GMO-k témaköre kiváló példának tekinthető abban a tekintetben, hogy a Hatóság megbízható tudományos tanácsokat és tudományos alapokra épülő információt nyújt, támogatja az eszmecszerét, lehetővé teszi a kölcsönös ismeretszerzést és

tanulást, valamint nyíltan és átláthatóan kommunikálja kockázatértékelési tevékenységét.

Ez volt az első alkalom, hogy Európában ezen a kétnapos brüsszeli konferencián összegyűltek a tagállamok kockázatkezelői és kockázatértékelői, valamint az érdekelt felek – többek között az ipari, fogyasztói és környezetvédelmi csoportok – képviselői, hogy megvitassák a GMO-kkal kapcsolatos helyzetet és a kockázatértékelés jövőbeni kihívásait. Az Európai Bizottság az esemény fontosságát az Egészségügyi és Fogyasztóvédelmi Főigazgatóság, valamint a Környezetvédelmi Főigazgatóság főigazgatói által tartott nyitó-, illetve záróbeszédben ismerte el. Összesen körülbelül 150-en vettek részt a konferencián, amelynek fogadtatása nagyon kedvező volt.

Az EFSA által 2009-ben szervezett tudományos események közül jó példának tekinthető *Az új élelmiszerekről folytatott tudományos eszmecsere*. Az EFSA általában évente kétszer rendez hasonló szakmai konferenciát, hogy lehetőséget kínáljon a tudósok számára nézeteik megosztására, valamint teret és segítséget nyújtson az új elképzelések kibontakozásához. Az eseménnyel egy időben tartották az új élelmiszerekről szóló rendelet felülvizsgálatát, aminek következtében az új rendelet úgy rendelkezik, hogy az EFSA központosított kockázatértékelést végez. Ezért a Hatóság

eszmecszerét tartott, hogy megvitassák a tudományos tájékoztatásra és adatokra vonatkozó követelményeket, amelyek elengedhetetlenek az új élelmiszereknek és az új élelmiszer-összetevőknek az Európai Unión belüli engedélyezésére vonatkozó kérelmekhez. Így az EFSA már kelő időben értékes információkat szerzett az érdekelt felektől a kapcsolódó, az új élelmiszerek biztonsági értékeléséről szóló útmutató dokumentumhoz, amelynek összeállítására 2010-ben kerül majd sor. Körülbelül 100, biztonsági értékeléssel és szabályozási kérdésekkel foglalkozó nemzetközi szakértő, valamint élelmiszergyártók és az új élelmiszerekkel foglalkozó egyéb érintett felek vettek részt az eszmecszerén az EU 25 országából és a tengerentúlról.

A tudományos közösség elérése

2009 az EFSA tudományos területén is jelentős mérföldkönek bizonyult, mert a Hatóság közösségi honlapján ekkor jött létre egy új portál kifejezetten az *EFSA Hírlevél* (az EFSA folyóirata) számára. Az *EFSA Hírlevél* továbbfejlesztésének az volt a célja, hogy a Hatóság tudományos tevékenységét jobban megismerhessék nemzetközi szinten, és hogy elismerjék a panelek és munkacsoportok tudományos szakértőinek munkáját.

Az *EFSA Hírlevél* új arculata most már megkönnyíti a böngészést és az EFSA tudományos eredményeire való keresést. Az olvasók egy egyszerű feliratkozást követően megkaphatják a *EFSA Hírlevél* legutóbbi számait, és egyszerűen hozzáférhetnek a cikkekhez olyan internetes hírcsatornákon keresztül, mint például az RSS. Ezenkívül, a folyóirat célja, hogy eleget tegyen a tudományos publikációk kritériumainak, és megfelelően az EFSA munkájával kapcsolatos bibliográfiai adatbázisok által támasztott követelményeknek. Miután az *EFSA Hírlevél* internetes felülete teljesen elkészült, az EFSA bibliográfiai adatbázisokat fog igénybe venni az *EFSA Hírlevél* cikkeinek indexálása érdekében, ezáltal tovább növelve a Hatóság munkájának tudományos ismertségét.

Erős partnerség az uniós intézményekkel

Az akkori egészségügyi biztos, Androulla Vassiliou 2009 októberi látogatása az EFSA-nál kiválóan példázta a Hatóság és az intézmények közötti erős és egyre fokozódó partnerséget. A munkatársakhoz intézett beszédében Vassiliou biztos asszony elmondta, hogy az EFSA által biztosított szilárd tudományos tanácsadás kulcsfontosságú, mivel segíti az uniós döntéshozókat abban, hogy olyan szabályozási keretet hozzanak létre, amely a világ egyik legmagasabb színvonalú élelmiszer-biztonságának megteremtését szavatolja. A biztos asszony kifejezetten utalt a hatékonyabb tervezésre és a prioritások megfelelőbb meghatározására, ami a Hatóság és a Bizottság közötti szoros munkakapcsolat, például a kérelmekkel kapcsolatos „menetrendek” elfogadásának eredménye.

A biztos asszony kétnapos programjában több olyan ülés szerepelt, amelyen az EFSA által a klónozás, a nanotechnológia, a GMO-k és a táplálkozás terén folytatott legújabb tevékenységekről volt szó, valamint sor került az adatgyűjtéssel kapcsolatos jelenlegi és jövőbeni tevékenységek megbeszélésére szolgáló ülésre is. Miközben elismerőleg nyilatkozott a Hatóság és a Bizottság közötti partnerség meglévő rendszeréről, a biztos asszony megjegyezte, hogy „még szorosabb együttműködés”-re van szükség az EFSA és

más intézmények között, különösen az új technológiák és a GMO-k kérdésében. Ezenkívül, a biztos asszony megállapította, hogy az EFSA színvonalas, az uniós jogalkotást alátámasztó tudományos tanácsadást biztosít, ami a Hatóság sikerének alapjául szolgál.

Októberben Catherine Geslain-Lanéelle, az EFSA ügyvezető igazgatója beszédet intézett az Európai Parlament Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Bizottságához (ENVI bizottság) Brüsszelben. Az ügyvezető igazgató kihangsúlyozta a Parlamenttel az EFSA tevékenységeiről és prioritásairól folytatott konzultáció fontosságát.

Együttműködés más uniós ügynökségekkel

Az EFSA számára 2009 másik jelentős mozzanata az volt, hogy a Hatóság töltötte be az uniós ügynökségek hálózatának koordinátori szerepét. A hálózat arra szolgál, hogy fórumot biztosítson az ügynökségek közötti intézményi szintű megbeszéléshez és együttműködéshez. Lehetővé teszi, hogy az ügynökségek megosszák tapasztalataikat, kialakítsák a legjobb közös gyakorlatokat, közös képzéseket szervezzenek, valamint formálják az uniós ügynökségekről kialakult általános képet és ismertessék tevékenységeiket a nyilvánossággal.

II. ELKÖTELEZETTSÉG AZ EURÓPAI ÉLELMISZEREK BIZTONSÁGÁNAK SZAVATOLÁSA IRÁNT

Az uniós intézmények között létrejött egy munkacsoport, hogy levonja a tanulságokat az uniós szabályozási ügynökségek működéséből, valamint megvizsgálja, hogyan tudnak hatékonyabban tevékenykedni a Lisszaboni Szerződés által létrehozott, megújított intézményi keretben.

Ezzel párhuzamosan az Európai Bizottság hozzálátott az ügynökségek rendszerének horizontális értékeléséhez, amit a hálózaton belül megvitatnak, és ami az ügynökségek jövőjével kapcsolatos elképzelések kialakítását eredményezte, azaz az ügynökségekre vonatkozó közös általános elképzelés kidolgozását az irányítás, hatékonyság, gazdálkodás és az uniós rendszeren belüli kapcsolataik tekintetében.

Az értékelés figyelembevételével például sor került egy kommunikációs terv kidolgozására annak kiemelése érdekében, hogy az ügynökségek általánosságban milyen szerepet játszanak, és hogyan járulnak hozzá az uniós rendszerhez. Ennek eredményeként létrejött az ügynökségek közötti reklámbrosúra. Ezenkívül, 2009. októberi ülésükön az ügynökségvezetők elfogadták a Belső Ellenőrzési Szolgálatok (IAS) Chartáját, amely szabályozza az uniós ügynökségek és az IAS közötti kapcsolatokat a belső ellenőrzési

tevékenységek tekintetében. Az ügynökségvezetők jóváhagyták a kölcsönös elvárásokat tartalmazó IAS-dokumentumot, amely ismerteti az IAS és az uniós ügynökségek közötti munkafolyamatokat.

Az ügynökségek közötti együttműködés egyik konkrét példája az uniós ügynökségek vezetői közötti kommunikációs és információs hálózat, amelyben 2009-ben az EFSA az elnöki tiszteket is ellátta. A hálózat 2009-es fontos eseményei közé tartozik a Margot Wallströmmel, a kommunikációért felelős, volt uniós biztossal az ügynökségek kommunikációs tevékenységéről tartott ülés. Ezenkívül, a Hatóság létrehozta és kiosztotta a kapcsolattartókat felsoroló listát, amelyen szerepelnek az összes ügynökség internetkapcsolatáért felelős munkatársai, mielőtt velük kapcsolatban elvégzett egy összehasonlító felmérést, hogy meghatározza azokat a közös témákat, amelyekről értesülniük kell. Az információk alapján aztán az EFSA egyéni képzési workshopot szervezett az uniós ügynökségek internetkapcsolatért felelős munkatársai számára, ami hálózatépítési lehetőségeket biztosított, valamint a szakmai viták és eszmecsere fórumaként szolgált. A workshopon 57-en vettek részt, és a visszajelzések alapján rendkívül sikeres volt.

Szorosabb kapcsolat kiépítése az EFSA helyi közösségével

Az EFSA számára a helyi és regionális kapcsolattartás egyik konkrét aspektusát a Hatóság és a munkatársak környezetében élőkkel folytatott kommunikáció jelenti. Fontos, hogy a parmai lakosság, valamint a helyi és regionális döntéshozók is megismerjék az EFSA tevékenységét. Ezért az EFSA minden évben különleges eseményekkel próbálja növelni helyi elismertségét. 2009-ben a Hatóság a regionális és helyi hatóságokkal együtt megszervezte a „Festa dell’Europa” rendezvényt, hogy megemlékezzen a Schuman-napról. Ezzel az volt a célja, hogy a helyi közösség jobban megismerje az EFSA-t, valamint hogy felhívja a figyelmet az európai parlamenti választásokra és általánosságban az európai eszmére. ■

Az EFSA egyre növekvő teljesítménye igazolja, hogy a Hatóság eredményeket ért el az irányítási rendszerek és infrastruktúrák hatékony megtervezése, eljárásainak optimális racionalizálása, a sikeres forráselosztás és az akadályok leküzdése terén.

6. REAKCIÓKÉPESSÉG, HATÉKONYSÁG ÉS EREDMÉNYESSÉG

Az előző évekhez hasonlóan a Hatóság 2009-ben is bebizonyította, hogy valóban gyorsan tud reagálni a sürgős élelmiszer-biztonsági kockázatokra. Azáltal, hogy az ilyen incidensekből levonja a tanulságokat és válságszimulációs gyakorlatokat végez, az EFSA továbbra is felkészült és elővigyázatos lesz. Az EFSA hatékonyságát és eredményességét nemcsak az támasztja alá, hogy kezelni tudja a sürgős problémákat, hanem az is, hogy folyamatosan és egyre inkább nő a teljesítménye.

Válsághelyzetben...

A 2009-es válságszimulációk – amelyek két külön gyakorlatból álltak – részét képezték az arra irányuló szisztematikus megközelítésnek, hogy sürgős élelmiszer-biztonsági kockázatok esetén a Hatóság gyors és felkészült legyen. Az első gyakorlatnak az volt a célja, hogy tesztelje az EFSA belső eljárásait, fejlessze a gyors kockázatértékelés elvégzésével kapcsolatos képességét, valamint megfelelő kommunikációs intézkedésekkel elősegítse az ajánlások közzétételét. A második gyakorlat azt vizsgálta, hogy a Hatóság válsághelyzetben hogyan képes kommunikálni és együttműködni az Európai Bizottsággal és a tagállamokkal.

A két gyakorlat kiterjedt valamennyi műveletre és teljes tevékenységre, amelyet a Hatóságnak – minél gyorsabban, ugyanakkor kiváló eredmény-

nyel – el kell végeznie a válsághelyzetek sikeres megoldása érdekében. A szimulációs gyakorlatok az EFSA 2009 elején aktualizált, vészhelyzetekre vonatkozó kézikönyvének tesztelésére is szolgáltak. A szimulációs gyakorlatok összességében hasznosak voltak a Hatóság munkatársai számára, hogy megismerjék és kipróbálják az eljárásokat és az infrastruktúrát, valamint valós vészhelyzetekben nyugodtabbak legyenek.

Az elmélettől a gyakorlatig

A válságszimulációkon kívül az EFSA-nak valódi élethelyzetekben is helyt kellett állnia, különösen amikor sürgős tudományos tanácsot kellett adnia a nikotinszennyezett gombák és a zabpehelybe került nyomtatótinta esetében.

2009 februárjában egy németországi laboratórium a 4-metil-benzofenon (az élelmiszer-csomagoláshoz használt nyomtatótintában felhasznált anyag) nagymértékű jelenlétét mutatta ki a zabpehelyben. Ennek következtében az Európai Bizottság gyors tanácsadást kért az EFSA-tól. Az első értékelés során és a tagállamokból származó adatok alapján a Hatóság azt a következtetést vonta le, hogy rövid távon a szennyezett zabpehely fogyasztása az emberek többsége számára nem jelenthet kockázatot, de egy teljes körű kockázatértékelés elvégzéséhez több adatra

II. ELKÖTELEZETTSÉG AZ EURÓPAI ÉLELMISZEREK BIZTONSÁGÁNAK SZAVATOLÁSA IRÁNT

lenne szükség, ha továbbra is fennállna az élelmiszerek 4-metil-benzofenonnal való szennyeződése. Az incidens nyomán az EFSA folytatta az ügy vizsgálatát, és a korábbi gyors reakció alapján további tanácsadást biztosított. A Hatóság a nem műanyag, élelmiszerekkel kapcsolatba kerülő anyagokkal foglalkozó munkacsoportot is létrehozott, valamint összeállította azon szakértők listáját, akikkel fel lehet venni a kapcsolatot, ha tudományos tanácsadásra van szükség.

2009-ben szintén Németországban mutatták ki a nikotin jelenlétét a tinóru gombák (*Boletus*) mintáiban. Az Európai Bizottság ismét felvette a kapcsolatot az EFSA-val, hogy véleményt kérjen arra vonatkozóan, hogy a nikotin élelmiszer-biztonsági problémát jelent-e. A felkérés április 27-én érkezett, az állásfoglalás közlésére vonatkozó határidő pedig tíz nappal később, május 7-én járt le. A Hatóság arra a következtetésre jutott, hogy az anyagmaradványok valóban potenciális egészségügyi kockázatot jelentenek a fogyasztók számára. Az EFSA állásfoglalása alapján az Európai Bizottság és a tagállamok olyan iránymutatásokat dolgoztak ki, amelyek magas szintű fogyasztóvédelmet biztosítanak az EU-ban. Mindenekelőtt létrejött egy ellenőrzési program, és kialakultak a friss és a szárított gombákban jelenlévő maradványokra vonatkozó ideiglenes irányadó értékek.

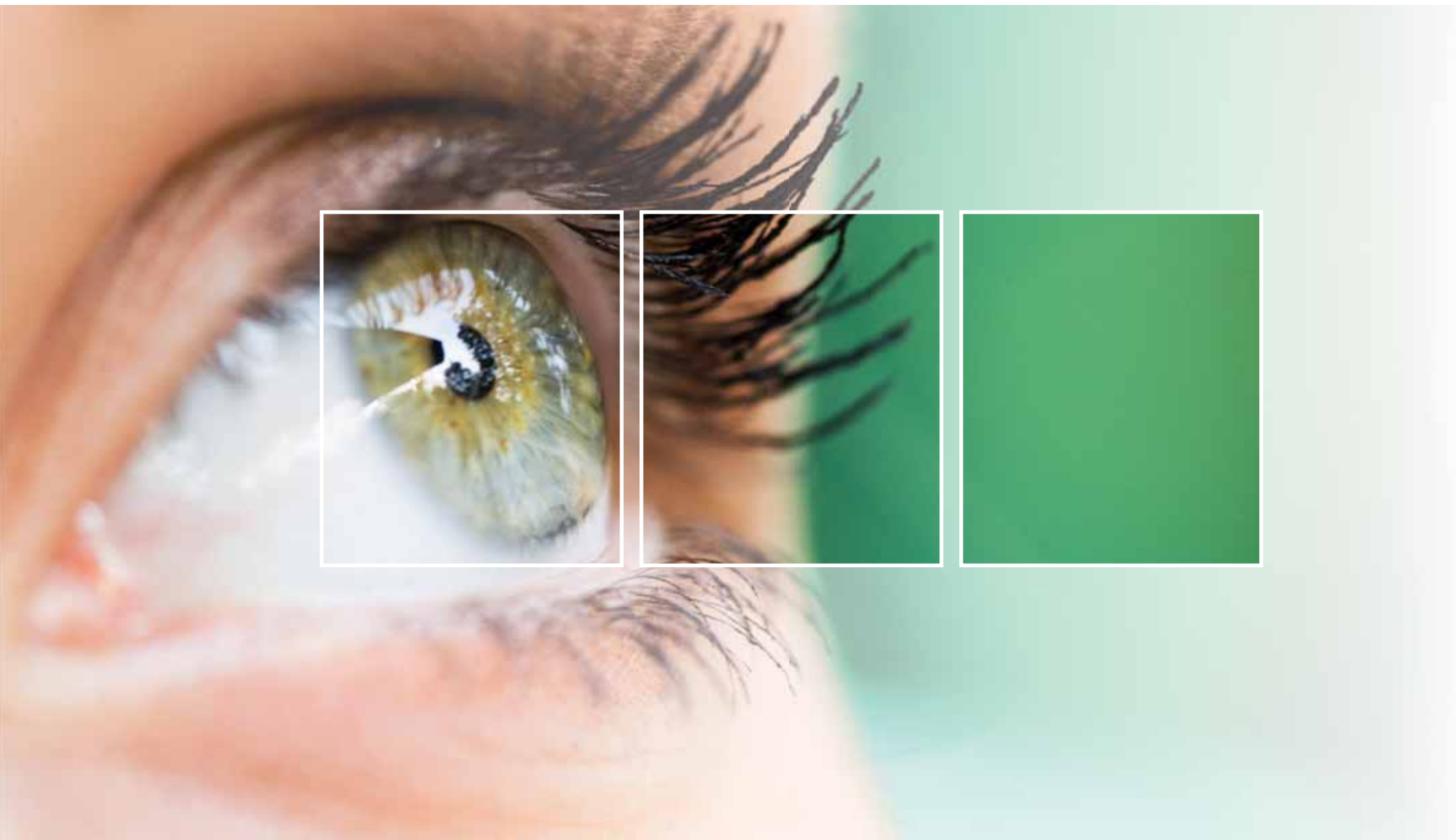
A Hatóság mindkét sürgős esetben képes volt arra, hogy gyors tanácsadást biztosítson, és megakadályozza azt, hogy a lakosság körében túlzott aggályok alakuljanak ki.

Hatékonyan és eredményesen

2009-ben még tovább növekedett az EFSA tudományos munkaterhelése, mivel a tudományos tanácsadásra vonatkozó, főleg az Európai Bizottság részéről érkező megbízások száma 2008-hoz képest körülbelül 285-ről 317-re nőtt 2009-ben. Ennek megfelelően a tudományos produktumok száma is jelentősen növekedett: 2009-ben összesen 636 dokumentum született, míg 2008-ban 489, ami 30 %-os növekedést jelent. Az utóbbi években a hatékonyság, valamint a kérelmekkel foglalkozó csoportoknak (ANS, CEF, FEEDAP, GMO, NDA és PRAPeR csoport) szánt források növekedése teljesítményük jelentős növekedésével járt együtt; 2008-ban 165 véleményt fogadtak el, 2009-ben pedig 435-öt. Továbbá a panelek támogatása és teljesítményük további növekedése érdekében több tevékenység kiszervezésre került sor szerződések és támogatások révén (lásd még: 12. o.), valamint a munkacsoportokban több külső szakértő segítette a panelek munkáját. Ezenkívül, a Hatóság proaktív médiakapcsolatok felhasználásával továbbra is folytatta az EFSA tudományos tevékenységére való figye-

lemfelkeltést. 2009-ben az EFSA véleményeinek 34 %-a kapott nyilvánosságot médiatevékenységek segítségével; az EU valamennyi nyelvén való közzététel, 19 európai esemény, valamint az EFSA honlapjának a használhatóság és a hozzáférhetőség növelése céljából történő folyamatos fejlesztése révén.

III. ELŐRETEKINTÉS 2010-RE

2009-ben az Európai Élelmiszer-biztonsági Hatóság továbbra is szerves részét képezte az EU élelmiszer-biztonsági rendszerének, és nemzetközi szinten egyre elismertebbé vált. 2010-ben az EFSA arra törekszik, hogy hasznosítsa ezeket az eredményeket az európai kockázatértékelési kapacitás növelésével, közleményei hatékonyságának fokozásával, valamint azzal, hogy a munkatársak és a szakértők számára még inkább vonzó lehetőségeket kínál.

2010-ben tovább fog növekedni az EFSA munkaterhelése, különösen az engedélyezések terén. Mivel továbbra is racionalizálja munkafolyamatait, az EFSA teljesítménye várhatóan körülbelül 900 tudományos produktum létrejöttét fogja eredményezni. Az európai kockázatértékelési kapacitás növelése azt jelenti, hogy az EFSA korai szakaszban megosztja munkaprogramjait a nemzeti hatóságokkal, hogy elősegítse a középtávú tervezést és a prioritásoknak a Bizottsággal való közös meghatározását.

2010-ben a Hatóság egy másik fontos terve az európai szintű adatgyűjtési tevékenységek kiépítésének folytatása. A Hatóság azt a célt tűzi ki, hogy még tovább egységesítse a tagállamok adatait, hogy összehasonlíthatóak legyenek. Ennek kiváló példája *Az EU étrenddel kapcsolatos projektje – Mi szerepel az étlapon Európában?* –, amely az európai élelmiszer-fogyasztással kapcsolatos adatgyűjtés harmonizációjára irányul.

Ha mindezt perspektivikusan szemléljük, az EFSA 2010-ben meg fogja valósítani első tudományos stratégiáját.

Az EFSA a jövőben is szilárd együttműködést fog folytatni a tagállamokkal, az érdekeltekkel és a tápláléklánc egyéb szereplőivel annak biztosítása érdekében, hogy a fogyasztóvédelmi és egészségügyi politikát a rendelkezésre álló legmegbízhatóbb tudományos bizonyítékok támasszák alá, valamint hogy az EFSA továbbra is befolyással rendelkezzen Európában és a világ más részein is a kockázatértékelési módszerek kidolgozása terén. E célból az EFSA ezen túl is stratégiai megközelítést alkalmazza a nemzetközi tevékenységekkel kapcsolatban.

Az új összetételű Európai Bizottság és Európai Parlament létrehozását követően az EFSA még szorosabb kapcsolatokat fog fenntartani az uniós intézményekkel. A Hatóságnak továbbra is az az alapvető célja, hogy hatékony kockázati kommunikáció, valamint a partnerekkel és az érdekeltekkel való párbeszéd révén megszilárdítsa az EFSA és az EU élelmiszer-biztonsági rendszere iránti bizalmat.

Ezenkívül, az EFSA felül fogja vizsgálni az először 2006-ban elfogadott kommunikációs stratégiáját, hogy figyelembe vegye a kommunikáció terén bekövetkezett változásokat, valamint a szervezet növekedését és alakulását. Az általános felfogás alapján a Hatóság arra törekszik, hogy szoros munkakapcsolatot tartson fenn a nemzeti élelmiszer-biztonsági hatóságokkal és az érdekel-

tek hálózatával, ugyanakkor még inkább egyszerűsítse kommunikációját és növelje a nyilvánosság elérésének lehetőségét. A felülvizsgált kommunikációs stratégiával kapcsolatban nyilvános konzultációra kerül sor, majd ezt követően benyújtjuk az igazgatótanácshoz a 2010 végére várható végleges jóváhagyás céljából.

2010-ben az EFSA az érdekeltekkel való kapcsolatait is erősíteni fogja. Ebből a célból ki fog dolgozni egy gördülő munkatervet, amelyet majd folyamatosan frissít. A terv áttekintést fog nyújtani az érdekeltek számára és velük együtt szervezett valamennyi tevékenységről és eseményről. Erre vonatkozóan a következő példákat sorolhatjuk fel: 2010-ben még több technikai találkozóra kerül sor az érdekeltekkel; létrejön egy új munkacsoport, hogy javaslatokat tegyen azzal kapcsolatban, hogyan lehet bevonni az érdekelteket az EFSA tevékenységeibe, valamint hogyan növelhető közreműködésük azon túlmenően, hogy részt vesznek a nyilvános konzultációkon és az EFSA tudományos rendezvényein; továbbá tanácsadó csoportok létrehozása.

Összefoglalva: az EFSA tovább fogja vinni az elmúlt években elért fejlődést, hogy meg tudjon birkózni az egyre növekvő munkateherrel, ugyanakkor a továbbiakban is együttműködik a partnerekkel és érdekeltekkel nemzeti, európai és nemzetközi szinten egyaránt. Ez biztosítja majd, hogy az EFSA továbbra is készen álljon, és be tudja tölteni szerepét az európai élelmiszer-biztonság és közegészség védelme terén.

I. MELLÉKLET – SZERVEZETI FELÉPÍTÉS

II. MELLÉKLET – BETŰSZAVAS RÖVIDÍTÉSEK FELSOROLÁSA

II. MELLÉKLET – BETŰSZAVAS RÖVIDÍTÉSEK FELSOROLÁSA

ADI	elfogadható napi bevitel
AFCWG	kommunikációs tanácsadói fórum munkacsoportja
AHAW	állat-egészségügyi és állatjóléti tudományos panel/egység
AMR	antimikrobiális rezisztens
AMU	értékelés-módszertani csoport
ANS	élelmiszer-adalékanyagokkal és az élelmiszerekhez adott tápanyagokkal foglalkozó panel/egység
ARfD	akut referenciadózis
BIOHAZ	biológiai kockázatokkal foglalkozó tudományos panel/egység
BMD	viszonyítási dózis
BPA	bisphenol A
BSE	szarvasmarhák szivacsos agyvelősrövidítése
CEF	az élelmiszerekkel kapcsolatba kerülő anyagokkal, enzimekkel, fűszerekkel és a feldolgozást segítő anyagokkal foglalkozó panel/egység
CONTAM	a táplálékláncban megjelenő szennyeződésekkel foglalkozó tudományos panel/egység
DATEX	adatgyűjtést végző és előfordulási szinteket vizsgáló csoport
DG	Főigazgatóság (Európai Bizottság)
DG SANCO	Egészségügyi és Fogyasztóvédelmi Főigazgatóság
DRV(s)	étrendi referenciaérték(ek)
EC	Európai Bizottság
ECDC	Európai Betegség-megelőzési és Járványvédelmi Központ
ECHA	Európai Vegyi anyag-ügynökség
EFSA	Európai Élelmiszer-biztonsági Hatóság
EMA	Európai Gyógyszerügynökség
EMRISK	fokozódó kockázatokkal foglalkozó csoport
ENVI	Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Bizottság (Európai Parlament)
EP	Európai Parlament
ESCO	az EFSA tudományos együttműködése
EU	Európai Unió
FAO	az ENSZ Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Szervezete
FEEDAP	az állati takarmányokban használt termékekkel és anyagokkal foglalkozó tudományos panel/egység
GM	genetikailag módosított

GMO(s)	genetikailag módosított szervezet(ek)
HC	Health Canada
IAS	belső ellenőrzési szolgálatok (Európai Bizottság)
INEX	az EFSA belső és külső ellenőrzési rendszere
JRC	Közös Kutatóközpont
MRL(s)	maximális maradványszint(ek)
MRSA	Methicillin-rezisztens Staphylococcus aureus
NDA	dietetikus termékekkel, táplálkozással és az allergiákkal foglalkozó tudományos panel/egység
OIE	Nemzetközi Állatjárványügyi Hivatal
PLH	növény-egészségügyi tudományos panel/egység
PPR	növényvédelmi termékekkel és az azokból visszamaradó anyagokkal foglalkozó tudományos panel/egység
PRA	kártevői kockázatok elemzése
PRAPeR	rovarirtószer-kockázat partneri ellenőrző csoport
RA	Kockázatelemzési Igazgatóság
RASFF	az Európai Bizottság élelmiszer és takarmány sürgősségi riasztórendszere
SC	tudományos bizottság
SCA	Tudományos Együttműködési és Segítségnyújtási Igazgatóság
SCENIHR	az új és újonnan azonosított egészségügyi kockázatok tudományos bizottsága (Európai Bizottság)
SCO	tudományos együttműködési csoport
TSE	átvihető szivacsos agyvelősrövidítés
US	Egyesült Államok
WHO	Egészségügyi Világszervezet

III. MELLÉKLET – AZ EFSA 2009-BEN KÖZZÉTETT SZAKVÉLEMÉNYEI ÉS TUDOMÁNYOS DOKUMENTUMAI

Az EFSA 2009-ben közzétett tudományos eredményeinek áttekintése

Panel / Egység	A tudományos bizottság / a panelek szakvéleményei az alkalmazásokkal kapcsolatban	A tudományos bizottság / a panelek általános szakvéleményei	A tudományos bizottság / a panelek állásfoglalásai	A tudományos bizottság / a panelek útmutatója	Az EFSA állásfoglalásai	Az EFSA útmutatója	A növényvédő szerekkel kapcsolatos, partneri ellenőrzésen („peer review”) alapuló következtetések	Megindokolt vélemények	Az EFSA tudományos, illetve technikai jelentései	Külső jelentések
Tudományos bizottság (SC)	-	2	-	3	1	-	-	-	7	-
Állategészség és állatjólét (AHAW)	-	15	1	1	-	-	-	-	2	7
Élelmiszer-adalékanyagok és tápanyagforrások (ANS)	33	2	37	1	-	-	-	-	-	-
Biológiai kockázatok (BIOHAZ)	2	16	2	-	2	-	-	-	-	-
Élelmiszerekkel kapcsolatba kerülő anyagok, enzimek, fűszerek (CEF)	78	3	-	2	1	-	-	-	2	-
Szennyező anyagok (CONTAM)	-	12	2	-	1	-	-	-	-	2
Takarmány-adalékanyagok (FEEDAP)	36	3	-	1	-	1	-	-	-	1
Genetikailag módosított szervezetek (GMO)	17	9	1	-	1	-	-	-	16	-
Élmezésügy (NDA)	165	9	-	-	1	2	-	-	-	-
Növényegészségügy (PLH)	-	2	1	1	-	-	-	-	-	10
Növényvédelmi célú termékek (PPR)	-	8	-	-	-	1	-	-	5	1
Értékelési módszertan (AMU)	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2
Adatgyűjtés, adatfelvétel (DATEX)	-	-	-	-	-	1	-	-	4	2
Felmerülő kockázatok (EMRISK)	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1
Növényvédő szerek (PRAPeR)	-	-	-	-	1	-	28	76	1	-
Tudományos együttműködés (SCO)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Zoonózisok (adatgyűjtés)	-	-	-	-	-	-	-	-	14	5
Összesen	331	81	44	9	8	5	28	76	54	33
Az EFSA összes tudományos produktuma	636									

*Az EFSA meghatározott eljárásai alapján külső szakértők által az EFSA számára készített jelentések

Tudományos bizottság

A tudományos bizottság legfontosabb feladata, hogy tudományos tanácsokkal szolgáljon az élelmiszerekre és takarmányokra vonatkozó, új és harmonizált kockázatértékelési szemléletmód kialakításához. A bizottság az EFSA ügyvezető igazgatója számára is ad stratégiai tanácsokat.

Tudományos eredmények 2009-ben	Mennyiség
A tudományos bizottság általános szakvéleményei	2
A tudományos bizottság útmutatója	3
Az EFSA állásfoglalásai	1
Az EFSA tudományos, illetve technikai jelentései	7

Újabb tanácsokat kértek a tudományos bizottságtól az állatklónozás vonatkozásairól, elsősorban további részleteket a 2008-ban közzétett, az állatklónozásról szóló szakvéleményben foglalt ajánlásokkal kapcsolatban. 2009 júniusában az EFSA állásfoglalást tett közzé. Ezenkívül a tudományos bizottság felkérést kapott arra, hogy útmutató dokumentumot állítson össze a nanotudomány és a nanotechnológiák élelmiszerek és takarmányok terén való alkalmazását magában foglaló alkalmazások biztonsági értékeléséhez. A nanotechnológiák élelmiszer-vonatkozású, a jelenlegi ismeretek szerinti alkalmazásának kockázatértékelésre vonatkozó gyakorlati ajánlások megfogalmazásával kapcsolatos munka elkezdődött. Az útmutató 2010 nyarára készül el. Az antimikrobiális

rezisztenciával kapcsolatos megközelítésekkel – amelyek az EFSA számára széles körű tevékenységet jelentenek – a GMO és a BIOHAZ panel is foglalkozott a tudományos bizottság elnökének támogatásával, aki az említett témát vizsgáló közös munkacsoportot vezette. A tudományos bizottság elfogadott egy dokumentumot, amely az EFSA tudományos eredményeinek átláthatóságát helyezi a középpontba. E dokumentum az adatforrások kijelölésénél alkalmazandó általános elveket, az adatfelvételre, illetve -kizárásra, az adatok bizalmas kezelésére vonatkozó kritériumokat, a feltételezéseket és bizonytalanságokat tárgyalja.

A tudományos bizottság és munkacsoportjai hozzájárultak az élelmiszer- és takarmánybiztonsággal kapcsolatos kockázatértékelésre vonatkozó új és harmonizált tudományos megközelítések és módszerek kialakításához, támogatásához és alkalmazásához. Elsősorban a kockázatértékelés átláthatóságáról szóló útmutató dokumentum véglegesítésére került sor nyilvános konzultációt követően. Elkészült egy másik útmutató dokumentum is a viszonyítási dózissal (BMD) kapcsolatos módszernek a kockázatértékelés terén való alkalmazásáról; 2010-ben sor kerül egy workshop megrendezésére az EFSA e területre vonatkozó szakértelmének kiépítése és a pane-

lekben egy harmonizált megközelítés alkalmazásának biztosítása érdekében. A bizottság közzétette az élelmiszerek és takarmányok kockázatértékelése során alkalmazott állatkísérletek helyettesítésére, csökkentésre és tökéletesítésére vonatkozó, meglévő módszerekről szóló szakvéleményt is. Elkészült a növényi eredetű anyagok és növényi készítmények biztonsági értékelésével kapcsolatos útmutató, amelynek összeállítása során figyelembe vették az ESCO (az EFSA tudományos együttműködési) munkacsoportjának kiválasztott esetekre vonatkozó ajánlásait. 2009 novemberében sor került egy workshop megrendezésére az EFSA munkájának az érdekeltekkel és a tagállamokkal való ismertetése, valamint a kérdéssel kapcsolatos, lehetséges továbblépés megvitatása céljából. A bizottság folyamatosan dolgozik azon, hogy a toxikológiai küszöbérték elve szélesebb körben legyen alkalmazható az EFSA kockázatértékelése során. Az élelmiszerekkel kapcsolatos kockázatok és előnyök értékeléséről szóló szakvélemény végleges formája 2010-ben, nyilvános konzultációt követően alakul ki. Létrejött egy új munkacsoport, hogy genotoxikációs tesztsztratégiákra vonatkozóan észrevételeket és ajánlásokat tegyen az EFSA tevékenységeinek terén.

További részletek a mellékelt CD-ROM-on találhatók.

Állategészség és állatjólét

Az állat-egészségügyi és állatjóléti panel (AHAW panel) az állatbetegségek és az állatjólét összes aspektusával kapcsolatban független szakvéleményt ad. Főleg élelmezési céllal tenyésztett állatokkal, többek között halakkal foglalkozik.

Tudományos eredmények 2009-ben	Mennyiség
Általános szakvélemények	15
Az AHAW panel állásfoglalásai	1
Az AHAW panel útmutatója	1
Az EFSA tudományos, illetve technikai jelentései	2
Külső jelentések*	7

* Az EFSA meghatározott eljárásai alapján külső szakértők által az EFSA számára készített jelentések

Az AHAW panel az állatjóléti kérdésekkel kapcsolatban 13 szakvéleményt fogadott el, köztük a tejelő szarvasmarhák jólétére, a halfajok elkábítására és leölésére, a halak jólétének általános megközelítéseire, valamint a halak érzékelésével kapcsolatos felfogásra vonatkozó véleményeket. Ezenkívül sor került a tenyésztett halak jólétével kapcsolatos kutatási igényekről szóló állásfoglalás elfogadására. A panel szakvéleményeket fogadott el a sertésbrucellosisról (*Brucella suis*) és a járványos vérzéses (hemorrhagiás) megbetegedésről. Több más egységgel együttműködésben elkészült egy belső tudományos jelen-

tés az új influenzajárványról (H1N1), amely a felkészültség első reakciójának tekinthető. A 36. cikk alapján külső jelentések készültek az EU-ban vadon élő állatoknál előforduló tuberkulózisról, a kullancs terjesztette vérzéses (hemorrhagiás) lázról, a járványos vérzéses (hemorrhagiás) megbetegedésről, a vírusos vérfertőzésről, a tengeri kagylófélékről (*Bonamia* spp.), valamint létrejött a szállítás kapcsán az állatjólétet érintő kockázatok értékeléséről szóló útmutató. A 36. cikk szerint két felhívást kezdeményeztek az állatjólétet érintő kockázatok értékeléséről szóló útmutatóval (állattenyésztés és -tartás), valamint az állategészségügyre, illetve a használatok genetikai kiválasztásának állatjóléti vonatkozásaira gyakorolt hatással kapcsolatban. Az érdekeltek (nem kormányzati szervezetek, az iparág, a gazdálkodók szövetségei és a tagállamok szakértői) részvételével sor került a brojler-tenyészállományok genetikai kiválasztásával foglalkozó szakmai találkozó megrendezésére, ahol megvitatták az adatforrások és a rendelkezésre álló adatok, valamint a kockázatértékelési módszerek kérdését annak érdekében, hogy alátámasszák a brojlersírkék genetikai

kiválasztásának egészségügyi és jóléti vonatkozásaival kapcsolatos megbízást. Továbbá e megbízáshoz adatgyűjtésre vonatkozó, nyilvános felhívást kezdeményeztek.

Elfogadták az állat-egészségügyi tudományos értékeléssel kapcsolatos, a modellezést felhasználó helyes gyakorlatról szóló útmutató dokumentumot. Májusban megtartották a tanácsadói fórum állategészséggel és -jóléttel foglalkozó rendkívüli ülését a kölcsönös érdeklődésre számot tartó témák megvitatása céljából, valamint javaslat született arra vonatkozóan, hogy a tagállamok és az EFSA közötti szorosabb együttműködés előmozdítása érdekében ismételjék meg ezt a gyakorlatot. Közzétették az AHAW által a tagállamokban az állategészségre és -jólétre vonatkozó kockázatértékelések során alkalmazott szervezettel, megközelítéssel és eljárásokkal kapcsolatban elvégzett vizsgálat végeredményét ismertető technikai jelentést. Folytatódik a kockázatértékelési módszerek fejlesztésével kapcsolatos tevékenység, beleértve a 36. cikk szerinti, az áruimport kockázatértékeléseivel foglalkozó projektet.

További részletek a mellékelt CD-ROM-on találhatók.

Élelmiszer-adalékanyagok és élelmiszerekhez adott tápanyagforrások

Az élelmiszer-adalékanyagokkal és az élelmiszerekhez adott tápanyagokkal foglalkozó panel (ANS panel) az élelmiszer-adalékanyagok, a tápanyagforrások és egyéb, az élelmiszerekhez szándékosan hozzáadott anyagok alkalmazásának biztonságával kapcsolatos kérdéseket vizsgálja (a fűszerekkel és enzimekkel kapcsolatban lásd: 46. o.).

Tudományos eredmények 2009-ben	Mennyiség
Az ANS panel szakvéleményei az alkalmazásokkal kapcsolatban	33
Az ANS panel általános véleményei	2
Az ANS panel állásfoglalásai	37
Az ANS panel útmutatója	1

Az ANS panel összesen 72 szakvéleményt és állásfoglalást fogadott el, ami 157, alkalmazásra vonatkozó dokumentációnak felel meg. A tápanyagforrások értékelésének befejezéséhez a panel összesen 23 szakvéleményt és 36 tudományos állásfoglalást fogadott el, ami 144, alkalmazásra vonatkozó dokumentációnak felel meg. Folytatódott a többi élelmiszer-adalékanyag értékelése (pl. az új élelmiszer-adalékanyagok értékelése és az élelmiszer-színezékek újraértékelése), és a panel 12 szakvéleményt (10, alkalmazásokkal kapcsolatos véleményt és 2 általános véleményt), valamint egy állásfoglalást fogadott el e területen. Az élelmiszer-kiegészítők tápanyagforrásainak értékeléséhez szükséges, az ismételt értékeléshez alkalma-

zott dokumentumok elkészítése céljából 2008-ban odaítélt két szerződés végrehajtása 2009 májusában befejeződött. Négy új szerződés aláírására került sor az élelmiszer-adalékanyagok ismételt értékelésével kapcsolatos, folyamatban lévő és jövőbeni megbízások előmozdítása érdekében. Az élelmiszer-adalékanyagokkal foglalkozó közös FAO-WHO szakértői bizottság (JECFA) titkárságával találkozót tartottak az együttműködés megvitatása céljából.

A tartósítószer, antioxidáns, emulgeálószer, stabilizátor, valamint zselésítő anyagok és vizuális funkcionális csoportjaiba tartozó különböző élelmiszer-adalékanyagok ismételt értékeléséhez szükséges adatok összegyűjtése érdekében három nyilvános felhívást tettek közzé.

Az ANS panel állásfoglalást fogadott el az élelmiszer-adalékanyagokkal kapcsolatos alkalmazásokra vonatkozó adatkövetelményekről azzal a céllal, hogy megteremtsék az élelmiszer-adalékanyagokkal kapcsolatos alkalmazásokról szóló útmutató jövőbeni elkészítésének alapját. Az élelmiszer-adalékanyagokkal kapcsolatos alkalmazásokról szóló, jelenlegi útmutatóra vonatkozó észrevételek és az aktualizált útmutató továbbfejlesztésére szolgáló javaslatok összegyűjtésére irányuló közbeszerzési szerződést májusban véglegesítették. A jelenlegi útmutatóról írásban is konzultáltak az érdekeltekkel. Tervben van az élelmiszer-adalékanyagokkal kapcsolatos alkalmazásokról szóló új útmutató összeállítása.

További részletek a mellékelt CD-ROM-on található.

A biológiai kockázatok, beleértve az átvihető szivacsos agyvelősorvadást (TSE)

A biológiai kockázatokkal foglalkozó EFSA panel (BIOHAZ) az élelmiszer-biztonsággal kapcsolatos biológiai kockázatok, az élelmiszer-eredetű megbetegedések, az átvihető szivacsos agyvelősorvadás (TSE), az élelmiszer-mikrobiológia, élelmiszer-higiénia témakörét és az ezekkel kapcsolatos hulladékkezelési kérdéseket vizsgálja.

Tudományos eredmények 2009-ben	Mennyiség
A BIOHAZ panel szakvéleményei az alkalmazásokkal kapcsolatban	2
A BIOHAZ panel általános véleményei	16
A BIOHAZ panel állásfoglalásai	2
Az EFSA állásfoglalásai	2

2009-ben a BIOHAZ panel összesen 24 szakvéleményt és jelentést fogadott el. Az EMEA-val, az ECDC-vel és a SCENIHR-rel együttműködve közös véleményt adott ki az AMR-ről, valamint az ECDC-vel és az EMEA-val együtt egy közös tudományos jelentést a meticillin-rezisztens *Staphylococcus aureus* baktériumról (MRSA). Ezenkívül a BIOHAZ véleményt fogadott el az állatokban és az élelmiszerekben előforduló MRSA-ról, továbbá a GMO panellel együtt kiadott egy közös véleményt az AMR-géneknek a genetikailag módosított növényekben markerként történő alkalmazásáról. A többi vélemény a következőket érinti: a bakteriofágoknak az élelmiszer-előállítás során történő felhasználása; a tejelő tehenek jólétének élel-

miszer-biztonsági vonatkozásai; campylobaktérium; BSE-vel szembeni rezisztencia a kecskékben; a tisztított szarvasmarhabélben előforduló BSE; az emberi és állati egészségre gyakorolt veszélyek terén bizonyos tagállamok BSE-ellenőrzési programjának felülvizsgálata; valamint három vélemény az állati melléktermékről (ABP). 2009-ben befejeződött a 36. cikken alapuló, az EU egész területére kiterjedő, a sertéshúsban előforduló szalmonella mennyiségi mikrobiológiai kockázateértékelése.

Szakértők és érdekeltek részvételével egy workshop megrendezésére került sor; a BIOHAZ panel a jelentés alapján 2010-ben adja ki véleményét. Az Európai

Haszonállat- és Húskereskedelmi Unióval (UECBV) és az Európai Fehérje-előállítók Szövetségével (EFPRA) az érdekeltek számára is találkozót szerveztek. Befejeződött a brojlertetekben előforduló *Salmonella* spp. következményével kapcsolatban kiszervezett projekt.

2009. júniusban a mikrobiológiai kockázateértékelési, 2009. októberben pedig a BSE-TSE hálózat tartott ülést. Elfogadták a biztonságosnak minősített (QPS) mikroorganizmusok jegyzékének fenntartásáról szóló véleményt.

További részletek a mellékelt CD-ROM-on találhatók.

Élelmiszerekkel kapcsolatba kerülő anyagok, enzimek, fűszerek és a feldolgozást segítő anyagok

Az élelmiszerekkel kapcsolatba kerülő anyagokkal, enzimekkel, fűszerekkel és a feldolgozást segítő anyagokkal foglalkozó panel (CEF panel) az élelmiszerekkel kapcsolatba kerülő anyagok, enzimek, fűszerek és a feldolgozást segítő anyagok alkalmazásának biztonságát, valamint az eljárások biztonságával kapcsolatos kérdéseket vizsgálja.

Tudományos eredmények 2009-ben	Mennyiség
A CEF panel szakvéleményei az alkalmazásokkal kapcsolatban	78
A CEF panel általános véleményei	3
A CEF panel útmutatója	2
Az EFSA állásfoglalásai	1
Az EFSA tudományos, illetve technikai jelentései	2

A CEF panel összesen 78 véleményt fogadott el, amelyből 38 vélemény 300 aromaanyagra, 29 pedig az élelmiszerekkel kapcsolatba kerülő anyagok előállításához felhasznált anyagokra vonatkozik. Ezenkívül a panel összesen 11 véleményt fogadott el a fűstáromákról. Az élelmiszerekkel kapcsolatba kerülő anyagokból származó 4-benzofenonnal és hidroxibenzofenonnal kapcsolatos lehetséges kockázatokról szóló EFSA-állásfoglalás formájában sürgős tanácsadásra került sor. Összesen 8 találkozót szerveztek az érdekeltekkel (az iparággal, a fogyasztói szervezetekkel és a Bizottsággal). A piaci forga-

lomban megtalálható 2600 aromaanyag folyamatban lévő értékelését két szerződés segítette elő, valamint két új szerződést jelöltek ki az élelmiszerekkel kapcsolatba kerülő anyagokra vonatkozó előkészítő munka elvégzéséhez.

A CEF panel útmutatót fogadott el az aktív és intelligens csomagolás, illetve az élelmiszer-ipari enzimek értékelésére vonatkozóan. Nyilvános konzultációra került sor három, az enzimekről, az aktív és intelligens csomagolásról, valamint a fűszerekről szóló útmutató dokumentummal kapcsolatban. Nyolc találko-

zót szerveztek az iparággal az enzimekre vonatkozó útmutató dokumentumban megállapított követelmények megvitatása és pontosítása érdekében. Ezenkívül a panel véleményeket fogadott el a fűstáromák értékelésénél és a fűstáromák táplálék általi felvételének felmérésénél alkalmazott biztonsági határ pontosításáról. Befejeződött a dimetiléter extrakciós oldószer biztonsági értékelése.

További részletek a mellékelt CD-ROM-on található.

A táplálékláncban jelen lévő szennyeződések

A táplálékláncban megjelenő szennyeződésekkel foglalkozó panel (CONTAM panel) tevékenységi körébe az élelmiszerekben és a táplálékláncban jelen lévő szennyeződésekkel és a nemkívánatos anyagokkal, így például a természetes toxikus anyagokkal és mikotoxinokkal, valamint a többi panel által nem vizsgált, a nem engedélyezett anyagok maradványaival kapcsolatos kérdések tartoznak.

Tudományos eredmények 2009-ben	Mennyiség
A CONTAM panel általános véleményei	12
A CONTAM panel állásfoglalásai	2
Az EFSA állásfoglalásai	1
Külső jelentések*	2

* Az EFSA meghatározott eljárásai alapján külső szakértők által az EFSA számára készített jelentések

A CONTAM panel 14 tudományos produktumot (12 véleményt és két állítást) fogadott el. Három vélemény a fémek, például a kadmium, az arzén és az urán hatását tárgyalta. Ezenkívül öt vélemény készült a kagylók szabályozott toxintartalmáról. A panel állásfoglalást adott ki, amely a feldolgozás kagylókban előforduló toxinokra gyakorolt hatását vizsgálja, valamint egy másik állásfoglalást a fán termő héjas gyümölcsűekben – kivéve a mandulát, a mogyorót és a pisztáciát – található aflatoxinok közegészségügyi hatásairól. Befejeződött az állati takarmányokban jelen lévő természetes növényi toxikus anyagok által az állategészség tekinteté-

ben előidézett kockázatok értékelése (két vélemény született). A Bizottság felkérésére a CONTAM panel értékelte azon anyagok kritériumait és biztonságát, amelyeket olyan hajókonténerekben szállítanak, amelyeket aztán zsírok és étolajok EU-ba történő szállításához használnak (két vélemény készült).

Ezen túlmenően a CONTAM panel a DATEX és a PRAPeR csoporttal együttműködve gyorsított eljárásan alapuló tanácsot adott a vadon termő gombákban előforduló nikotinnal kapcsolatban, ami lehetővé tette a Bizottság számára, hogy időben intézkedéseket hajtson végre a közegész-

ség védelme érdekében. A 36. cikk szerinti projekt keretében sikerült létrehozni a harmadik országokban használt állatgyógyászati termékek adatbázisát, amely elősegíti az olyan jövőbeni kérelmekre való felkészülés proaktív megközelítését, amelyek az állati eredetű élelmiszerekben előforduló farmakológiai hatóanyagok maradékanyag-határértékeire vonatkoznak. Egy 36. cikk szerinti projekt keretében a jövőbeni kockázatértékelések megkönnyítése érdekében elkészült egy háttérdokumentum, amely összefoglalja nyolc mikotoxin és természetes növényi termék elemzésével, előfordulásával és toxikológiájával kapcsolatos információkat.

További részletek a mellékelt CD-ROM-on találhatók.

Az állati takarmányokban felhasznált adalékanyagok és termékek, illetve anyagok

Az állati takarmányokban felhasznált adalékanyagokkal és termékekkel, illetve anyagokkal foglalkozó EFSA panel (FEEDAP panel) az állati takarmányokban felhasznált adalékanyagok és termékek, illetve anyagok biztonságával és/vagy hatékonyságával kapcsolatban ad független tudományos tanácsot.

Tudományos eredmények 2009-ben	Mennyiség
A FEEDAP panel szakvéleményei az alkalmazásokkal kapcsolatban	36
A FEEDAP panel általános véleményei	3
A FEEDAP panel útmutatója	1
Az EFSA útmutatója	1
Külső jelentések*	1

* Az EFSA meghatározott eljárásai alapján külső szakértők által az EFSA számára készített jelentések

A FEEDAP panel az 1831/2003/EK rendelet kérésében összesen 36 véleményt fogadott el, többek között 22-öt az új termékekről, illetve az engedélyezett termékek felhasználásának meghosszabbításáról, egyet az ismételt értékelésről, hármat az új felhasználás és az ismételt értékelés összekapcsolásáról, kettőt az engedélyezett termékek engedélyezési feltételeinek módosításáról, egyet a sürgős engedélyezésről, valamint hét olyan kérelmet, amelyeket a kérelmezők az eredménytelen vélemények közlését követően nyújtottak be a kiegészítő információk értékelése érdekében. Ezenkívül a következőkre került sor: a karotinoidokról szóló

vélemény sárga karotinoidokkal kapcsolatos III. része; a raktopaminról szóló vélemény; a kobaltvegyületeknek a takarmányozásban adalékanyagként történő felhasználásáról szóló vélemény. Kilenc szakmai meghallgatást tartottak az ipari szövetségekkel/kérelmezőkkel a kérelmekhez kapcsolódó kérdések megvitatása céljából. Az 1831/2003/EK rendelet 10. cikkével összhangban az összes meglévő takarmány-adalékanyag ismételt értékelésére irányuló munka előkészítése érdekében öt találkozó megrendezésére került sor a tagállamok, a Bizottság és a közösségi referencialaboratóriumok részvételével. Ezenkívül 2009-ben a panel aktualizálta a takarmány-adalékanyagok engedélyezésére vonatkozó kérelmek benyújtásával kapcsolatos, a kérelmezők számára készített adminisztratív útmutatót. A kérelmekben foglalt adatok kezelésének, megosztásának, archiválásának és értékelésének fejlesztése céljából a FEEDAP az EFSA informatikai műveletekkel foglalkozó egységével (ITOP) együttműködve közbeszerzési eljárást indított a dokumentáció elektronikus benyújtására szolgáló rendszerek felülvizsgálata érdekében. Egy 36. cikk szerinti támogatást ítélték oda 27 nyom- és ultranyomelem biológiai sze-

repéről, takarmányokban előforduló tartalmáról, valamint a takarmányozással kapcsolatos követelményeiről szóló monográfiásorozat elkészítéséhez.

A FEEDAP panel véglegesítette az érzékszervi tulajdonságokat javító adalékanyagokra vonatkozó technikai útmutató dokumentumot, amely kiegészíti a kérelmezők számára a kérelmek elkészítéséhez és benyújtásához összeállított útmutató dokumentumokat. Beérkezett a takarmány-adalékanyagként használt mikotoxin-detoxifikáló hatóanyagokkal kapcsolatos, 36. cikk szerinti projektről szóló külső jelentés, amelyet a FEEDAP panel felhasznál majd az útmutató dokumentum elkészítése során. Egy 36. cikk szerinti támogatást ítélték oda egy olyan jelentés elkészítéséhez, amely tudományos adatok és információk összegyűjtésével és összegzésével arra keresi a választ, hogy az élelmiszerekben és a takarmányokban felhasznált mikroorganizmusok és enzimek mekkora valószínűséggel okoznak légzőszervi szenzibilizációt. A takarmányozásban felhasznált cink és réz környezeti hatásának előzetes vizsgálatára irányuló közbeszerzési projektről szóló zárójelentés várhatóan 2010 januárjában készül el.

További részletek a mellékelt CD-ROM-on találhatók.

Genetikailag módosított szervezetek

A genetikailag módosított szervezetekkel (GMO) foglalkozó panel a genetikailag módosított élelmiszerek és takarmányok alkalmazásának kockázatértékelését végzi, ad hoc jellegű kérések kapcsán tudományos tanácsadást biztosít, és további figyelmet igénylő tudományos kérdéseket vet fel.

Tudományos eredmények 2009-ben	Mennyiség
A GMO panel szakvéleményei az alkalmazásokkal kapcsolatban	17
A GMO panel általános véleményei	9
A tudományos bizottság / a panelek állásfoglalásai	1
Az EFSA állásfoglalásai	1
Az EFSA tudományos, illetve technikai jelentései	16

A GMO panel 17 szakvéleményt fogadott el, amelyek 21, alkalmazásokkal kapcsolatos dokumentációra terjedtek ki. Az EFSA az alkalmazásokkal kapcsolatos dokumentációra vonatkozóan 12 technikai jelentést („általános vélemények”) tett közzé, amelyek a szakvéleményen kívül a tagállamok észrevételeit, valamint a rendeletben előírt egyéb dokumentumokat is tartalmazzák. Az összesen 14 elfogadott szakvélemény a genetikailag módosított növényeknek az 1829/2003/EK rendelet szerinti forgalomba hozatalára vonatkozó kérelmekkel foglalkozik, míg a GMO panel 3 szakvéleményt a FEEDAP

panellel együtt fogadott el (az 1831/2003/EK rendelet alapján). Összesen 8 általános vélemény elfogadására került sor, 3 a tagállamok által igénybe vett védzáradékok alátámasztása céljából benyújtott információk értékelésével kapcsolatos (a 2001/18/EK irányelv 23. cikke), 2 az Európai Bizottságnak az antibiotikumokkal szemben rezisztens markergének biztonsági értékelésére irányuló kérelmével, 3 pedig az alkalmazásokra vonatkozó korábban elfogadott véleményekkel.

2009-ben az EFSA 4 találkozót szervezett a tagállamok szakértőivel, 3-at kérelmezők számára, egyet pedig nem kormányzati szervek számára a kérelmek megvitatása céljából.

A GMO panel szakvélemény-tervezeteket fogadott el az összehasonlító élelmiszer-biztonsági értékelésre szolgáló adatok statisztikai adatokról szóló útmutatóról, valamint a nem élelmiszerek, illetve nem takarmányok szánt, genetikailag módosított növények kockázatértékeléséről szóló útmutatóról. Mindkettővel kapcsolatban nyilvános konzultációra

került sor, észrevételeket lehetett benyújtani, amelyek bekerültek az elfogadott változatokba. A GMO panel elfogadta a kérelmezőknek szóló útmutató dokumentum tervezetét a genetikailag módosított növények és mikroorganizmusok allergén hatásáról; 2009 decemberében nyilvános konzultáció kezdődött, és a végleges dokumentum elfogadása 2010-ben várható. Az útmutató kidolgozása során találkozóira került sor a tagállami szakértőkkel (2), kérelmezőkkel (1) és harmadik felekkel (2). Ezenkívül 2009 szeptemberében Brüsszelben a GMO-knak az emberi egészség és az állatok egészsége, valamint a környezet szempontjából történő kockázatértékeléséről konferenciát rendeztek, amelyen Európából és a világ más részeiről 150 fontos szereplő vett részt. Annak érdekében, hogy a GMO panel segítséget kapjon a genetikailag módosított állatok kockázatértékelésére vonatkozó útmutató kidolgozásához, három, a tevékenység kiszervezésre irányuló projektet írtak alá.

További részletek a mellékelt CD-ROM-on találhatók.

Dietetikus termékek, élelmezés és allergiák

Az NDA panel a humánélelmezéssel, a dietetikus termékekkel és az élelmiszer-allergiákkal kapcsolatos kérdésekkel foglalkozik. Tanácsadást biztosít továbbá egyéb kapcsolódó témakörben is, például az újfajta élelmiszerek, a tápanyagforrásokkal és az energiával kapcsolatos étrendi ajánlások, valamint tápanyag-összetételre és egészségre vonatkozó állítások vonatkozásában.

Tudományos eredmények 2009-ben	Mennyiség
A NDA panel szakvéleményei az alkalmazásokkal kapcsolatban	165
A NDA panel általános véleményei	9
Az EFSA állásfoglalásai	1
Az EFSA útmutatója	2

2009-ben az NDA panel 174 véleményt fogadott el, többségük (125) a 13. cikk (1) bekezdése szerinti, 937 funkcionális állításra vonatkozik. A gyermekek fejlődésére és a kockázatcsökkentésre vonatkozó állításokkal kapcsolatban 24 véleményt fogadott el, az újonnan felfedezett tudományos bizonyítékokon és/vagy a védett adatokon alapuló állításokkal kapcsolatban pedig 10-et. Az NDA panel az egészségre vonatkozó állítások engedélyezési eljárásával összefüggésben is elfogadott 2 véleményt az esszenciális zsírsavakkal, valamint a növényi szterollokkal és sztanollokkal kapcsolatos, egészségre vonatkozó állítások felhasználásának feltételeiről. Az új élelmiszerek biztonsági értékelésének terén az NDA panel 5 véleményt fogadott el, ame-

lyek 5 kérelemnek felelnek meg. Ezenkívül a panel véleményeket fogadott el azzal kapcsolatban, hogy a csecsemőknél hány éves korban megfelelő bevezetni a táplálékkiegészítők alkalmazását, valamint az árpából származó beta-amylase címkézés alóli esetleges mentességéről. Az Étrendi referenciaértékek vonatkozásában az NDA panel nyilvános konzultációkat kezdeményezett a zsírokról és szénhidrátokról szóló véleménytervezeteivel kapcsolatban, valamint szakértői találkozót szervezett a tagállamokkal, hogy e véleményeket az élelmiszer-alapú étrendi útmutatóról szóló véleménytervezetek, az Étrendi referenciaértékek kialakításának és alkalmazásának általános elvei és a vízre vonatkozó Étrendi referenciaértékek mentén vitassák meg. Az említett dokumentumok visszajelzéseket tartalmazó, felülvizsgált változata elfogadásra került. Elfogadtak egy útmutatást bizonyos tápanyagokra vonatkozó beviteli referenciaértékek feltüntetésével kapcsolatban is. Az egészségre vonatkozó állításokkal kapcsolatos kérelmek alapján szerzett tapasztalatok figyelembevételével az EFSA a gyakran ismételt kérdéseket (GYIK) tartalmazó dokumentum formájában további útmutatást biztosított. A dokumentumtervezetről nyilván-

os konzultációt folytattak, és egy találkozó keretében meg is vitatták a kérelmezőkkel, mielőtt az EFSA technikai jelentésként véglegesítette. A nyilvános konzultáció során és a találkozón kifejtett észrevételeket közzétették egy összefoglalóval együtt, amely az észrevételek figyelembevételének módjáról szól. Ezenkívül az EFSA tartott egy ülést a tagállamok és a Bizottság részvételével, amelyen tájékoztatta őket a 13. cikk (1) bekezdése szerinti, egészségre vonatkozó állítások értékeléséről, és ebből a célból készült egy összefoglaló dokumentumtervezet, amelyet frissítettek, és az ülést követően az EFSA technikai jelentéseként közzétettek. A probiotikumoknak az egészségre vonatkozó állítások értékelése keretében történő jellemzésével kapcsolatos feladatot kiszervezték.

Az új élelmiszerekről szóló rendelet közelgő felülvizsgálatára tekintettel tudományos eszmecserét szerveztek, hogy az érdekeltek korai szakaszban hozzájárulhassanak a kérelmezőknek szóló, az új élelmiszerekkel kapcsolatos kérelmek elkészítésére vonatkozó, felülvizsgált tudományos és technikai útmutató összeállításához.

További részletek a mellékelt CD-ROM-on találhatók.

Növényegészségügy

A növény-egészségügyi EFSA panel (PLH panel) a növényeket, növényi termékeket, illetve az EU biológiai sokszínűségét károsító kártevők okozta kockázatokkal kapcsolatos tudományos tanácsadással foglalkozik.

Tudományos eredmények 2009-ben	Mennyiség
A PLH panel általános véleményei	2
A PLH panel állásfoglalásai	1
A PLH panel útmutatója	1
Külső jelentések*	10

* Az EFSA meghatározott eljárásai alapján külső szakértők által az EFSA számára készített jelentések

2009-ben a PLH panel négy tudományos produktumot fogadott el, többek között a fenyőfa fonalférge (*Bursaphelenchus xylophilus*) által megfertőzött faforgács javasolt kezelési módszeréről szóló véleményeket, valamint az Egyesült Királyság által a tölgy búcsújáró lepkéről (*Thaumetopoea processionea*) készített kártevői kockázatelemzés értékelését. Ezenkívül a panel sürgős válaszként állásfoglalást fogadott el a földieper hidegkezelésére vonatkozó javaslatról, amelynek célja a *Bemisia tabaci* károsító szervezetnek az Amerikai Egyesült Államokból az EU-ba érkező szállítmányokból való kiirtása. Továbbá a panel közzétette a har-

madik felek növény-egészségügyi intézkedéseire vonatkozó kártevői kockázatelemzések értékeléséről szóló útmutatót.

A PLH panel elfogadta a harmadik felek által a 2000/29/EK tanácsi irányelv szerint növény-egészségügyi intézkedések indoklása érdekében elvégzett kártevői kockázatelemzések (PRA) értékeléséről szóló útmutató dokumentumot. Októberben megtartották a növény-egészségügyi tanácsadói fórum második rendkívüli ülését, amelynek napirendjén többek között az adatokra vonatkozó követelmények, az új kockázatok és a kártevő-ellenőrzés szerepeltek. A Közös Kutatóközponttal a károsító szervezetek megjelenésének és elterjedésének előrejelzésére alkalmazott modellezéssel kapcsolatos együttműködés eredményeként elindították a ClimPest projektet, amely annak modellezésére

szolgál, hogy a kártevők számára milyen éghajlati viszonyok kedvezőek. Befejeződött a kártevői kockázatelemzések (PRAs) vonatkozó adatforrások leltárának elkészítésével kapcsolatos, 36. cikk szerinti projekt (PRASSIS), valamint aláírták a kártevői kockázatelemzésekkel összefüggő esettanulmányok összehasonlító megközelítésére irányuló, 36. cikk szerinti felhívást. 2009 végén megállapodás született az Agricast társasággal az isprai Közös Kutatóközpontban folytatandó, megújított együttműködési projektről, és az aláírásra is sor került. A panel jóváhagyta a növényeket és növényi termékeket károsító szervezetek kockázatértékelésének harmonizált keretéről szóló útmutató dokumentumot, és a nyilvános konzultáció során beérkezett észrevételeket beépítették a dokumentumba, amelynek elfogadására és közzétételére 2010-ben kerül sor.

További részletek a mellékelt CD-ROM-on találhatók.

Növényvédelmi termékek és az azokból visszamaradó anyagok

A PPR panel az általában növényvédő szerként ismert növényvédelmi termékekkel és az azokból visszamaradó anyagokkal foglalkozik, valamint az ezekkel kapcsolatos kockázatokat vizsgálja a felhasználó/dolgozó, a fogyasztó és a környezet szempontjából.

Tudományos eredmények 2009-ben	Mennyiség
A PPR panel általános véleményei	8
Az EFSA útmutatója	1
Az EFSA tudományos, illetve technikai jelentései	5
Külső jelentések*	1

* Az EFSA meghatározott eljárásai alapján külső szakértők által az EFSA számára készített jelentések

A PPR panel elfogadott egy véleményt a triazolos gombaölő szer kumulatív expozíciós értékeléséről, továbbá hat véleményt a 91/414 EGK irányelv II. és III. mellékletének frissítéséről. A tervek szerint a védekezés terén elérhető lehetséges célokról és az ökorégiók létrehozásáról szóló véleményeket 2010 első felében hozzák nyilvánosságra.

A PPR panel elfogadott egy véleményt a talajban előforduló anyagok expozíciós értékeléséről, ami a talajban található növényvédőszer-maradványok-

ról szóló, készülő útmutató dokumentummal kapcsolatos. A tagállamok képviselőit, az Európai Bizottságot és az EFSA-t magában foglaló közös munkacsoport decemberben közzétette a madarakra és emlősállatokra vonatkozó kockázatértékelésről szóló útmutató dokumentumot.

A 36. cikk szerinti támogatások segítségével készült jelentéseket felhasználták a védett növényi kultúrák rendszeréből származó (pl. üvegházhatást okozó) kibocsátásokról szóló, a tervek szerint 2010-ben elfogadásra kerülő útmutató dokumentum, a dolgozók, gazdálkodók, szemlélők és a lakosság expozíciójáról szóló útmutató dokumentum, továbbá egy olyan vélemény elkészítése során, amely a kumulatív hatások kockázatértékelésének céljából a hatóanyagok közös értékelési csoportjainak létrehozásáról és peszticidek metabolitjainak toxikológiai szempontú értékeléséről szól.

Sor került a bőrszorbpcióról szóló útmutató elkészítésének kiszervezésére vonatkozó szerződés aláírására. A metabolitok toxikológiai hatásának kiértékelési alapelveiről, a növényvédő szerek élelmi-szerekben előforduló bomlás- és reakciótermékeiről, illetve a talajban található növényvédőszer-maradványokról szóló útmutató dokumentumok a Közös Kutatóközponttal kötött szerződések alapján készültek el (közzétételük 2010 első felében várható). A PPR csoport az érdekeltek számára két workshopot szervezett a növényvédő szerek „sorsának alakulásáról”, egyet májusban az isprai Közös Kutatóközpontban, egyet pedig novemberben Parmában 70, illetve 60 résztvevővel. 2010-ben folytatódik a (szárazföldi és vízi) ökotoxikológiáról szóló, két meglévő útmutató dokumentum aktualizálása.

További részletek a mellékelt CD-ROM-on található.

Értékelési módszertan

Az értékelési módszertannal foglalkozó csoport (AMU) technikai támogatást nyújt a statisztika, a modellezés, az adatkezelés és a kockázatértékelés terén. Elsősorban az élelmiszer- és takarmánybiztonsággal kapcsolatos kockázatértékelésre vonatkozó új, illetve tökéletesített tudományos megközelítések kialakításához és alkalmazásához járul hozzá.

Tudományos eredmények 2009-ben	Mennyiség
Az EFSA tudományos, illetve technikai jelentései	1
Külső jelentések*	2

* Az EFSA meghatározott eljárásai alapján külső szakértők által az EFSA számára készített jelentések

Az AMU a CONTAM, PLH, AHAW, BIOHAZ és GMO panel, valamint a tudományos bizottság véleményeinek kialakításához biztosított tudományos támogatást. Ez a tevékenység a következőket foglalta magában: adatkezelési támogatás a BIOHAZ véleményeihez; járványtani és statisztikai elemzés a BIOHAZ, a CONTAM és a PLH számára; valamint rendszeres szakirodalmi áttekintés metaelemzésekkel. Az utóbbi tevékenységre példa a „*Meta-analysis of Dose-Effect Relationship of Cadmium for Benchmark Dose Evaluation*” című technikai jelentés, amelyet beépítettek a kadmiumról szóló CONTAM-véleménybe.

Decemberben az AMU egy külső szakértőkből álló munkacsoport támogatásával útmutató dokumentumot adott ki az élelmiszer- és takarmánybizton-

sági értékelések szervezett felülvizsgálati módszertanának alkalmazásáról. A módszertant 2010 februárjában az EFSA szakértői és munkatársai számára szervezett workshopon fogják kipróbálni. Európában és az Amerikai Egyesült Államokban 2003 óta számolnak be a méhek és méhcsaládok súlyos pusztulásáról. A „méhcsaládok összeomlásához vezető rendellenesség” (Colony Collapse Disorder, CCD) kifejezést először 2006-ban alkalmazták e jelenség leírására, amelyet a kifejtett méhek gyors eltűnése jellemez. Bár még nem állapították meg a CCD okát, az okok felkutatására több módszert is javasoltak. A további lehetséges kockázati tényezők azonosítása érdekében az AMU a 178/2002/EK rendelet 36. cikke szerinti illetékes szervezetek számára projekt-felhívást tett közzé. A projekt végeredményét 2009 decemberében hozták nyilvánosságra.

Ezenkívül az AMU jelentést adott ki a növényi kártevők európai növényi kultúrákban való elterjedését, megtelepedését, illetve szaporodását – többek között a földrajzi és éghajlati adatokat és/vagy növényfenológiát mint input tényezőket – ismerető mennyiségi modellekről. A 36. cikk szerinti

támogatásban részesülő projekt végeredménye magában foglalja a kiválasztott és elemzett modellek strukturált, elektronikus jegyzékét, amely hasznos lesz a növényi kártevőkkel kapcsolatos jövőbeni előrejelző modellezés elvégzéséhez.

Jóllehet az izoflavonokban gazdag élelmiszereket az egészséges étrend részének tekintik, továbbra is vannak megválaszolatlan kérdések az egészségre gyakorolt hatásukat, a betegségek kockázatának csökkentését és az életminőség javítását illetően. A tanácsadói fórummal folytatott konzultációt követően megállapítást nyert, hogy ez a téma számos tagállamot érint. Következésképpen az AMU-t felkérték egy ESCO-munkacsoport létrehozására, amely 2010-ben jelentést fog készíteni az izoflavonfogyasztással kapcsolatos potenciális veszélyek és egészségügyi előnyök szakirodalmi áttekintését biztosítva. Továbbá az AMU járványtani és modellezési támogatást nyújtott a DATEX (β -casomorphin-7) csoportnak, a zoonózisokkal foglalkozó csoportnak pedig alaptanulmányokat készített, valamint adatkezelési támogatást biztosított a Növényvédőszer-maradványokról szóló éves jelentéshez.

További részletek a mellékelt CD-ROM-on találhatók.

Adatgyűjtés és kockázat-kitettség

Az EFSA adatgyűjtést végző és előfordulási szinteket vizsgáló csoportja (DATEX) európai szintű kockázat-kitettségi vizsgálatokkal összefüggésben végzi az élelmiszer-fogyasztással, valamint az élelmiszerekben és takarmányokban előforduló vegyi anyagokkal kapcsolatos adatgyűjtést, -egybevetést és -elemzést.

Tudományos eredmények 2009-ben	Mennyiség
Az EFSA útmutatója	1
Az EFSA tudományos, illetve technikai jelentései	4
Külső jelentések*	2

* Az EFSA meghatározott eljárásai alapján külső szakértők által az EFSA számára készített jelentések

A DATEX csoport egyik legfontosabb eredménye egy munkacsoport létrehozása volt, amelynek feladata a β -casomorphinok és a kapcsolódó peptidek, különösen a β -casomorphin-7 (BCM7) (a tejfehérje béta-kazeinjének peptid-szekvenciája) lehetséges egészségügyi hatásaival kapcsolatos tudományos bizonyítékok felülvizsgálata. Néhány tanulmány felvetette, hogy a BCM7 bizonyos nem fertőző betegségek – például az autizmus, a szív- és érrendszeri betegségek és az I. típusú diabétesz – kialakulásának fokozott kockázatát idézheti elő. Az EFSA a tápláléklánccal összefüggő lehetséges új kockázatok rendszeres ellenőrzésének és értékelésének részeként végezte el ezt a feladatot. A munkacsoport arra a következtetésre jutott, hogy nem állapítható

meg ok-okozati összefüggés a BCM7, a kapcsolódó peptidek, illetve lehetséges fehérje-előanyagai (prekurzoraik) étrendi bevétele, valamint a nem fertőző betegségek között.

Folyamatban van egy átfogó élelmiszer-fogyasztási adatbázis feltöltése a lehető legrészletesebb adatokkal, amelyek az együttműködő tagállamokban rendelkezésre állnak a gyermekekkel és felnőttekkel kapcsolatban. Az adatbázis várhatóan 2010-től lesz használható, hogy pontosabb kockázat-kitettségi számításokat lehessen végezni az élelmiszerekben található hasznos vagy káros anyagokkal, illetve hatóanyagokkal kapcsolatban. Az élelmiszer-fogyasztással kapcsolatos adatgyűjtés további

harmonizálása érdekében egész évben iránymutatásokat tettek közzé. A tagállamokkal együttműködésben az EFSA jelentős lépést tett az európai élelmiszer-biztonsági kitettség értékelése színvonalának még további javítása felé. A DATEX csoport által koordinált munkacsoport útmutató dokumentumtervezetet dolgozott ki a kimutatási határ alatti értékek („left-censored data”) legmegfelelőbb kezelésére vonatkozóan. A csoport megvizsgálta az EFSA-n belül a kockázatbecslés esetén használt alapfeltevéseket a különböző területeken való alkalmazás harmonizációja céljából. A dokumentum közzétételére 2010-ben kerül sor.

>>>

>>>

Az Európai Bizottság felkérésére a DATEX csoport elemezte a tagállamok által az akril-amiddal és a furánnal kapcsolatban gyűjtött adatokat, majd két jelentést adott ki. Az akril-amidról szóló jelentés megvizsgálta az ipar által az akril-amid-szint csökkentése érdekében tett önkéntes intézkedések hatását. Bár úgy tűnik, hogy az expozíció csökkenő tendenciát mutat, még nem világos, hogy az intézkedések elérték-e a kívánt hatást. A furánról szóló jelentés közbelső lépésnek tekinthető ahhoz, hogy megfelelőbb ismereteket kapjunk az élelmiszerekben előforduló furán szintjéről, és a jelentést két, a 36. cikk alapján támogatott projekt egészítette ki, amely az élelmiszer-feldolgozási módszereknek a furánképződésre gyakorolt hatásával és a főzés során történő belélegzés miatti furán expozícióval foglalkozik. A projektekből származó adatok lehetővé fogják tenni az EFSA számára, hogy

átfogóbb értékelést tudjon végezni a különböző módon, többek között belélegzés révén bekövetkező expozícióval kapcsolatban. Elkészült a dioxinok élelmiszerekben és takarmányokban való előfordulásáról szóló jelentés tervezete. Ezenkívül a csoport első alkalommal nyújtott segítséget a Bizottságnak az állatgyógyászati termékek maradékanyag-értékéről szóló éves jelentéshez szükséges statisztika elkészítéséhez.

A DATEX csoport több vélemény elkészítéséhez is hozzájárult azáltal, hogy értékelt az étrendi expozíciót számos anyagra, főleg a szennyező anyagokra vonatkozóan. A CONTAM panel információt gyűjtött a tengeri állatokból készült élelmiszerekben előforduló tengeri biotoxinok szintjére, valamint az egészségügyi megfontolások alapján meghatározott irányadó értékekhez viszonyított expozíciós szin-

tekre vonatkozóan. Az arzénal kapcsolatos adatgyűjtés nehéznek bizonyult abban a tekintetben, hogy kevés információ állt rendelkezésre a szervesen arzénról, a legfontosabb toxikus összetevőről. A szakirodalomban foglalt információk alapján algoritmusokat készítettek az összarzéntartalomnak az érintett élelmiszercsoportokban található szervesen arzénal kapcsolatos becslésekhez való viszonyítása érdekében. Az expozíciós szintet a felnőttekre vonatkozóan számították ki, és első alkalommal volt lehetőség arra, hogy több tagállamra kiterjedően különböző korcsoportba tartozó gyerekekre vonatkozóan részletes expozíciós számításokat végezzenek. A csoport támogatást nyújtott a CEF panelnek a füstaromákkal kapcsolatos expozíció értékelésére alkalmas módszer kiválasztása során.

További részletek a mellékelt CD-ROM-on találhatóak.

Fokozódó kockázatok

Az EFSA fokozódó kockázatokkal foglalkozó csoportja (EMRISK) az élelmiszer- és takarmánybiztonsággal kapcsolatosan fokozódó mértékben felmerülő kockázatok meghatározása érdekében – a megelőzés céljából – kialakítja az információk és adatok ellenőrzésére, összegyűjtésére és elemzésére szolgáló eljárásokat.

Tudományos eredmények 2009-ben	Mennyiség
Az EFSA tudományos, illetve technikai jelentései	2
Külső jelentések*	1

** Az EFSA meghatározott eljárásai alapján külső szakértők által az EFSA számára készített jelentések*

A fokozódó mértékben felmerülő kockázatokkal foglalkozó ESCO-munkacsoport közzétette az új kockázatokról szóló technikai jelentést, amely a tudományos bizottság korábbi jelentéseivel együtt az EFSA 2010 elején esedékes, Új kockázatokról szóló, első éves jelentésének alapját képezi. Közzétették az új kockázatok meghatározására szolgáló különböző online ellenőrzési rendszerek értékelését ismertető technikai jelentést. Ez a jelentés ismerteti a Közös Kutatóközpont által kifejlesztett MedISys média-monitoring eszközt, valamint annak a ProMED-mail eszközzel való összevetését az új kockázatok azonosításának

hasznossága tekintetében. Egy kiszervezett projekt eredményeként létrejött a növényi eredetű bioaktív vegyületek adatbázisa, valamint felhívást tettek közzé és szerződést írtak oda az EU-ban az éghajlatváltozás következtében a mikotoxinok gabonafélékben való előfordulásának modellezésére, előrejelzésére és feltérképezésére vonatkozóan.

Ezenkívül, az EMRISK feladatai közé tartozik az is, hogy koordinálja az EFSA felkészültségét a sürgős problémákra való reagálás tekintetében. E célból a sürgős problémák megoldása során és belső gyakorlati kép-

zéseken szerzett tapasztalatok alapján aktualizálták az EFSA által a sürgős felkérések kezeléséhez bevezetett eljárásokat (Vészhelyzetekre vonatkozó kézikönyv). Az EMRISK koordinálta a tagállamok, valamint az Egészségügyi és Fogyasztóvédelmi Főigazgatóság részvételével megrendezett gyakorlatot, amely kifejezetten a válsághelyzetekben folytatott kommunikáció szimulációjára irányult. A gyakorlatok tervezésében és végrehajtásában részt vett egy külső tanácsadó (akinek a finanszírozását közbeszerzés biztosította) és egy szakértői munkacsoport.

További részletek a mellékelt CD-ROM-on található.

Rovarirtószer-kockázat partneri ellenőrző csoport

A rovarirtószer-kockázat partneri ellenőrző csoport (PRAPeR) végzi a növényvédő szerekben jelen lévő hatóanyagok partneri ellenőrzését. Az értékeléseket, a partneri ellenőrzést is, elküldik az Európai Bizottságnak, hogy döntsön arról, hogy az adott anyag felkerülhet-e azon engedélyezett anyagok európai uniós pozitív listájára, amelyek Európa-szerte felhasználhatók a termékekben. A csoport részt vett az élelmiszerekben előforduló növényvédőszer-maradvánnyal kapcsolatos expozíció által érintett fogyasztók kockázatértékelésében, ami az EU-jog szerinti maximális maradványszintek megállapításának alapját képezi. Ezenkívül a csoport feladatai közé tartozik a növényvédőszer-maradványokról szóló éves jelentés elkészítése.

Tudományos eredmények 2009-ben	Mennyiség
Az EFSA állásfoglalásai	1
A növényvédő szerekkel kapcsolatos, partneri ellenőrzésen („peer review”) alapuló következtetések	28
Megindokolt vélemények	76
Az EFSA tudományos, illetve technikai jelentései	1

2008. szeptember 1-jén hatályba lépett a 396/2005/EK rendelet. Ennek következtében a PRAPeR csoportot bevonták azon maximális maradványszintek meghatározására és módosítására vonatkozó eljárásokba, amelyek tekintetében a tagállamok a növényvédő szerek új alkalmazásait szándékoznak engedélyezni, valamint az import tűréshatár megállapításának folyamatába (a 396/2005/EK rendelet 10. cikke). 2009-ben az Európai Bizottság 101, MRL-re vonatkozó kérelmet nyújtott be, amelyek közül 400

maximális maradványszint módosításához kapcsolódtak. E kérelmekre vonatkozóan az EFSA 70 megindokolt véleményt adott ki (ezek 76 kérelmet érintettek). Ezenkívül az EFSA az Európai Bizottság külön kérésére három megindokolt véleményt adott azon hatóanyagokra vonatkozóan, amelyekkel kapcsolatban azt feltételezték, hogy egészségügyi kockázatot jelent a fogyasztók számára. Az MRL-ekre vonatkozó felülvizsgálati program (a 396/2005/EK rendelet 12. cikke) keretében az EFSA háttér-információt kapott a tagállamoktól 137 hatóanyagról, amelyek értékelését most végzi az EFSA. A tagállamokkal és az Európai Bizottsággal együttműködésben kialakult a megindokolt vélemények rangsorolására és véglegesítésére vonatkozó munkaprogram. A 2009. évi vezetői tervben ismertetett, a 12. cikk (1) és (2) bekezdése szerint megindokolt vélemények várható számát a következő okok miatt nem lehetett véglegesen megállapítani:

- a tagállamok késve nyújtották be a dokumentumokat;
- nagyobb figyelmet fordítottak az MRL-ekre vonatkozó szokásos kérelmekre (a 396/2005/EK rendelet 10. cikke) és a PRAPeR csoportban rendelkezésre álló források elosztásánál kiemelten kezelték e tevékenységet;
- az MRL-ekre vonatkozó szokásos kérelmek és az EFSA által e kérelmekkel (a 396/2005/EK rendelet 10. cikke) kapcsolatban kiadott, megindokolt vélemények száma nagyobb volt a vártnál, aminek következtében tovább csökkent a 12. cikk szerinti kérelmek feldolgozásához rendelkezésre álló kapacitás.

>>>

Rovarirtószer-kockázat partneri ellenőrző csoport

>>>

A PRAPeR csoport frissítette a növényvédő szerek toxikológiai referenciaértékeit tartalmazó adatbázist az EU-ban, illetve nemzetközi szervek által megállapított új vagy módosított értékek figyelembevételével. Az adatbázis több mint 1100 elfogadható napi beviteli (ADI) értéket és 900 akut referenciadózis (ARfD) értéket foglal magában. Ajánlati felhívást indítottak a *Codex Alimentarius* által javasolt MRL-eket tartalmazó tudományos adatbázis bővítése céljából. Ezek az adatok szükségesek a 12. cikk szerinti, az MRL-ekre vonatkozó felülvizsgálati programban előírt átfogó kockázatértékelés elvégzéséhez, valamint a kockázatkezelők azzal kapcsolatos tájékoztatásához, hogy a *Codex Alimentarius* által megállapított MRL-ek biztonságosak-e az európai fogyasztók szempontjából. A CONTAM, DATEX és EMRISK csoporttal együttműködve a PRAPeR csoport állásfoglalást készített a vadon termő gombákban előforduló nikotinnal kapcsolatos közegészségügyi kockázatra vonatkozó gyors szakvélemény kiadása iránti felkérésre reagálva.

2009-ben az EFSA közzétette a 2007-re vonatkozó, növényvédőszer-maradványokról szóló első éves jelentést. A jelentés összefoglalja a tagállamok által a jogi rendelkezések betartásának biztosítása érdekében 2007-ben elemzett körülbelül 74 000 minta alapján kapott eredményeket. Röviden összefoglalva, a jelentés megállapította, hogy a vizsgált minták 96 %-a megfelelt a jogszabályban előírt maximális maradványszinteknek (MRL-ek), 4 %-a pedig meghaladta a határértéket (ez az adat 2006-ban 5 % volt). Ezeket az adatokat felhasználták annak felméréséhez, hogy az élelmiszer-fogyasztás következtében milyen mértékű a fogyasztók tényleges expozíciója a növényvédő szerek vonatkozásában; a jelentés ennek a vizsgálatnak az eredményeit is tartalmazza. Az EFSA a megfigyelések eredményeinek közzélése érdekében egy új adatmodellt dolgozott ki, mert a jelenlegi adatközlési formátumnak vannak hiányosságai. Ezt az új adatközlési formátumot egy kísérleti projekt keretében tesztelték 6 tagállam részvételével, amelyek 27 000 minta alapján a növény-

védő szerekkel kapcsolatos 6 millió megállapításra vonatkozó, a megfigyelésekből 2008-ban levont eredményeket közzétették. A PRAPeR csoport ajánlati felhívást tett közzé a növényvédőszer-maradványokról szóló, következő éves jelentés összeállításával kapcsolatos tudományos és technikai segítségnyújtásra vonatkozóan.

A növényvédő szerekkel kapcsolatos partneri ellenőrzésen („peer review”) alapuló tevékenységek 2009-ben: új hatóanyagok; a 91/414/EGK irányelv I. mellékletébe történő felvétel első megtagadását követően újból benyújtott anyagok; az I. mellékletbe felvett anyagok, amelyek esetében lejár a mellékletben való szereplés időtartama; az I. mellékletbe felvett anyagok, amelyekre vonatkozóan az EFSA-következtetések levonása 2010. december 31-ig esedékes (az úgynevezett „green track” anyagok, azaz olyan anyagok, amelyek megfelelnek azon kritériumnak, hogy velük kapcsolatban egyértelmű, hogy nincsenek káros hatásai; valamint olyan anyagok, ame-

>>>

>>>

lyekre vonatkozóan a felvételt követően megerősítő adatokat nyújtottak be. Tagállami szakértők részvételével számos tudományos ülést tartottak az új és meglévő hatóanyagokról, valamint a hatóanyagként alkalmazott mikroorganizmusokról. Az EFSA-hoz 50 újból benyújtott anyagról, valamint 6, az I. melléklet szerinti megújítással kapcsolatos anyagról érkezett értékelési jelentés, és a Hatóság konzultációt kezdet a tagállamokkal, kérelmezőkkel és a nyilvánossággal, hogy az Európai Bizottság visszajelzést kapjon. Az újból benyújtott anyagok többségénél a konzultációs időszak átnyúlik 2010-re. Az Európai Bizottság arra is felkérte az EFSA-t, hogy szervezzen partneri ellenőrzést a tagállami szakértőkkel, valamint hogy 20 újból benyújtott anyagról és 6, az I. melléklet szerinti megújítással kapcsolatos anyagról fogalmazzon meg következtetéseket. Az újbóli benyújtás és a megújítási programok sürgős határideje miatt a PRAPeR csoport fokozottan alkalmazta a telekonferencia alkalmazását, például a tagállami szakértőkkel 23 telekonferenciát szervezett. Ezenkívül az EFSA-t

felkérték arra, hogy tegyen észrevételeket az Európai Bizottságnak a referens tagállamok által 9 anyagra vonatkozóan benyújtott megerősítő adatok értékelésével kapcsolatban.

2009-ben a PRAPeR csoport összesen 28 anyagról közölt következtetéseket, többek között 9 új hatóanyagról, 9 ismételt benyújtott anyagról és 7 meglévő, az I. mellékletben szereplő hatóanyagról, amelyek esetében azonban elhalasztották a partneri ellenőrzést. A következtetések száma alacsonyabb a vártnál a következők miatt: A Bizottság nem kérte fel az EFSA-t, hogy következtetéseket fogalmazzon meg a megerősítő adatokkal kapcsolatban; az I. melléklet megújítása és az újbóli benyújtással kapcsolatos programok is előre nem látható késedelmet szenvedtek; továbbá a Bizottság egyetértésével a „green track” anyagok többségére vonatkozó határidőt 2012-ig meghosszabbították. Következésképpen, 2009-ben a vártnál kevesebb nyilvános konzultációt kezdeményeztek.

További részletek a mellékelt CD-ROM-on találhatók.

Tudományos együttműködés (SCO)

A tudományos együttműködési csoport (SCO) célja, hogy előmozdítsa az EFSA, valamint az EU-tagállamok nemzeti élelmiszer-biztonsági hatóságai közötti tudományos együttműködést, projekteket és a tudományos információk cseréjét.

Tudományos eredmények 2009-ben	Mennyiség
Külső jelentések (*)	2
* Az EFSA meghatározott eljárásai alapján külső szakértők által az EFSA számára készített jelentések A tájékoztatási pontok 2007-ben létrejött hálózata folytatta a tanácsadói fórum tagjainak támogatását. E célból mind a 27 tagállam tájékoztatási pontokról szóló többéves megállapodást írt alá a meglévő hálózat megszilárdítása érdekében. 2009 szeptemberében a 3 uniós tagjelölt ország csatlakozott a tájékoztatási pontok hálózatához. Több tájékoztatási pont, különösen a közép-európai országokban található közül, olyan eseményeket szervezett, amelyekkel felhívta a figyelmet a tagállamok és az EFSA tevékenységére. Az SCO csoport jelentést készített a tájékoztatási pontok 2009-es tevékenységeiről. A tájékoztatási pontok hálózatának kiemelt feladatai közé tartozott a képzési tevékenységekkel, valamint például az adatgyűjtésre és a kutatás finanszírozására irányuló projektekkel kapcsolatos információcsere. Az EFSA-t támogató, 36. cikk szerinti szervezetek kibővített listáján most már 370 szervezet szerepel, és 2009-ben az EFSA igazgatótanácsa elfogadta a 2010-	

es munkaprogramot annak biztosítása érdekében, hogy a végrehajtást időben el lehessen kezdeni. 2009-ben képzést biztosítottak a tájékoztatási pontok számára, hogy nagyobb mértékű támogatást nyújthassanak a 36. cikk szerinti tagállami szervezetek számára, továbbá folyamatban van a hálózatépítés fejlesztéséhez szükséges informatikai eszközök kidolgozása. Az EFSA támogatásai és közbeszerzési projektjei által finanszírozott tevékenységek vizsgálata alapján elkészült egy értékelési jelentés. Az EFSA szakértői adatbázisa tovább bővült, és jelenleg több mint 60 országból körülbelül 2000 szakértőt foglal magában. Az adatbázis bővülése a tagállamokkal és a nemzetközi szervezetekkel idén megkezdett, az adatbázis alkalmazásának fokozására irányuló együttműködési tevékenységek eredménye. 2009-ben öt rendszeres tevékenységi jelentést tettek közzé a szakértői adatbázissal kapcsolatos projektről.

Az élelmiszerek folsavval való dúsításával járó kockázatok és előnyök elemzésével foglalkozó ESCO-munkacsoport befejezte tevékenységét. Az ügyvezető igazgató közzétette és az NDA panel általi tanulmányozás céljából a tudományos bizottsághoz benyújtotta a munkacsoport által készített, az uppsalai tudó-

mányos rendezvény eredményeit tartalmazó jelentést. Az információcserét végző platform (IEP) egy olyan eszköz a tagállamok és az EFSA számára, amely a tagállami szervezetek által az EFSA-éhoz hasonló megbízás alapján elvégzett kockázatértékelési tevékenységekkel kapcsolatos információcserére szolgál. Eddig az IEP több mint 400 tudományos dokumentumot tett közzé. Ezenkívül munkaterveket készít és országspecifikus információkat szolgáltat. Áprilistól kezdve kilenc havi jelentést adtak ki a felhasználók számára.

Az EFSA Hírlevél új honlapja decembertől érhető el, hogy ezzel is előmozdítsák a Hírlevél bibliográfiai adatbázisokba való felvételét. A Hírlevéllel kapcsolatos fejlesztésnek az a célja, hogy az EFSA tudományos munkája számára biztosítsanak egy olyan csatornát, amely látható, és a tudományos közösségen belül befolyással rendelkezik, ugyanakkor megfelel a tudományos publikálás terén bevált gyakorlatnak. Márciusban közzétették a 12. eszmecsereéről (*Campylobaktérium*) szóló Összefoglaló jelentést. November 19-én és 20-án 25 országból körülbelül 100 tudós és érdekelt vett részt az EFSA 13. tudományos eszmecserején, amelyet „What's new on Novel Foods” („Mi az újdonság az új élelmiszerekkel kapcsolatban”) témában tartottak Amszterdamban.

További részletek a mellékelt CD-ROM-on találhatók.

Zoonózisok (adatgyűjtés)

A zoonózisokkal foglalkozó csoport a zoonózisokra, az antimikrobiális rezisztenciára, a mikrobiológiai szennyeződésekre és az élelmiszer-eredetű megbetegedésekre vonatkozó adatokat elemzi és közli. Az adatokat a tagállamok és más, jelentést adó országok nyújtják be a 2003/99/EK irányelvnek megfelelően.

Tudományos eredmények 2009-ben	Mennyiség
Az EFSA tudományos, illetve technikai jelentései	14
Külső jelentések*	5

* Az EFSA meghatározott eljárásai alapján külső szakértők által az EFSA számára készített jelentések

2009-ben folytatódott a zoonózisok ellenőrzésének és bejelentésének harmonizációja a beérkező és közösségi szinten elemzett adatok minőségének javítása céljából. Konkrétan a 36. cikk szerinti támogatási projekt eredményeként négy jelentést tettek közzé az állatokban előforduló zoonózis-kórokozók (*Trichinella*, *Echinococcus*, *Cysticercus* és *Sarcocystis*) uniós tagállamokban való harmonizált ellenőrzésére és jelentésére vonatkozó előírásokról. Ezenkívül a csoport koordinált két másik, 36. cikk szerinti támogatási projektet, amelyek az állatoknál előforduló veszettség és Q-láz ellenőrzésének és jelentésének, valamint az élelmiszerekben jelen lévő zoonózis-kórokozókra vonatkozó vizsgálati módszerek tagállamok közötti harmonizációjára irányultak. Továbbá maga az egység, a zoonózisokra vonatkozó

adatgyűjtéssel foglalkozó munkacsoport és külső munkacsoportok támogatásával, előírásokat tett közzé az állatokban és az élelmiszerekben előforduló két zoonózis-kórokozó – a verotoxin-termelő *Escherichia coli* és a *Yersinia enterocolitica* – harmonizált vizsgálatára vonatkozóan. Ezek az előírások arra szolgálnak, hogy iránymutatást adjanak a tagállamok számára nemzeti ellenőrzési tevékenységeik elvégzéséhez, kihangsúlyozva a vizsgálat megfelelő kialakításának fontosságát. A Bizottság felkérésére technikai előírásokat fogalmaztak meg a készételekben jelen lévő jelentős élelmiszer-eredetű kórokozó, a *Listeria monocytogenes* EU-szintű vizsgálatára vonatkozóan, amelyre 2010-ben kerül majd sor.

A tagállamok által a zoonózisokról készített éves jelentésekből és a 2008-ban végrehajtott három EU-szintű alapvizsgálatból származó adatok validálását sikerrel elvégezték az új SAS-alapú adatkezelési rendszer alkalmazásával, amely automatikus validálási kritériumokat tartalmaz. Külön erőfeszítésekre került sor a zoonózisokról szóló éves jelentésből és az alapvizsgálatból származó adatok elemzésének informatikai és módszertani szempontú fejlesztése céljából.

Ennek érdekében online adattárházát és GIS (földrajzi információs) rendszereket alakítottak ki a könnyebb adatkezelés és -hozzáférés miatt. Továbbá a zoonózisokkal kapcsolatos adatok statisztikai és térinformatikai elemzésének fejlesztésével, valamint az időbeli trendek elemzését két szakértői munkacsoport folytatta, amelyek a jövőbeni fejlesztések során alkalmazandó, legmegfelelőbb módszerekre tettek javaslatokat. Korábban alkalmazták a fejlett elemzési módszert a Közösség zoonózisokról szóló, 2008. évi összefoglaló jelentésében, valamint az élelmiszer-eredetű megbetegedésekről szóló, 2007. évi összefoglaló jelentésében, amelyek az Európai Betegségmegelőzési és Járványvédelmi Központtal (ECDC) együttműködésben készültek. Ismét megállapították, hogy a *Salmonella* és a *Campylobacter* a leggyakrabban előforduló zoonózis-kórokozók az EU-ban. Közzétettek két jelentést a tenyésztésekben előforduló methicillin-rezisztens *Staphylococcus aureus* (MRSA) EU-szintű alapvizsgálatáról. Valamennyi jelentésben külön hangsúlyt helyeztek a megállapítások és az elemzések világos közlésére.

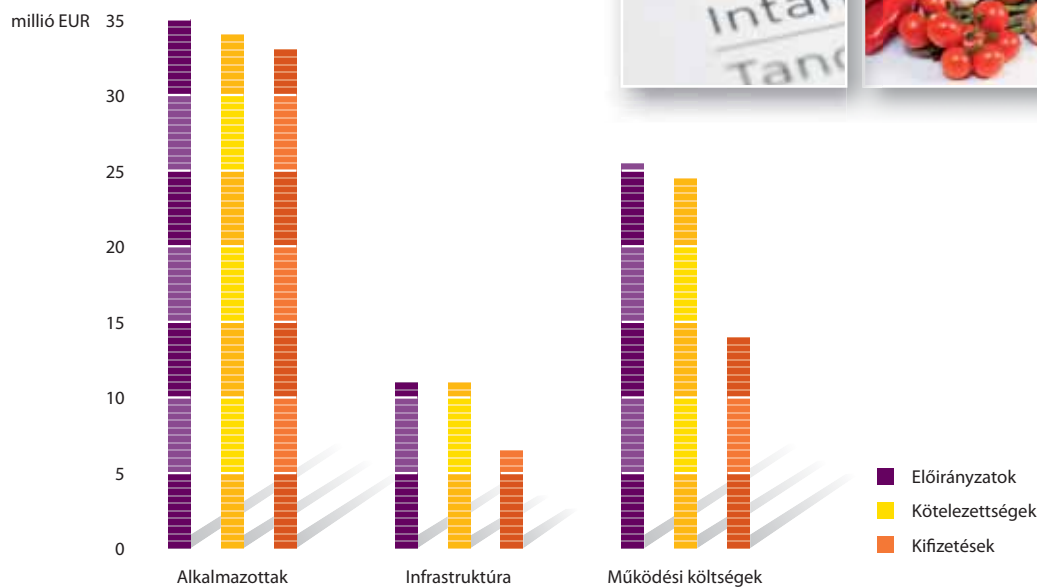
További részletek a mellékelt CD-ROM-on találhatók.

IV. MELLÉKLET – PÉNZÜGYI JELENTÉS

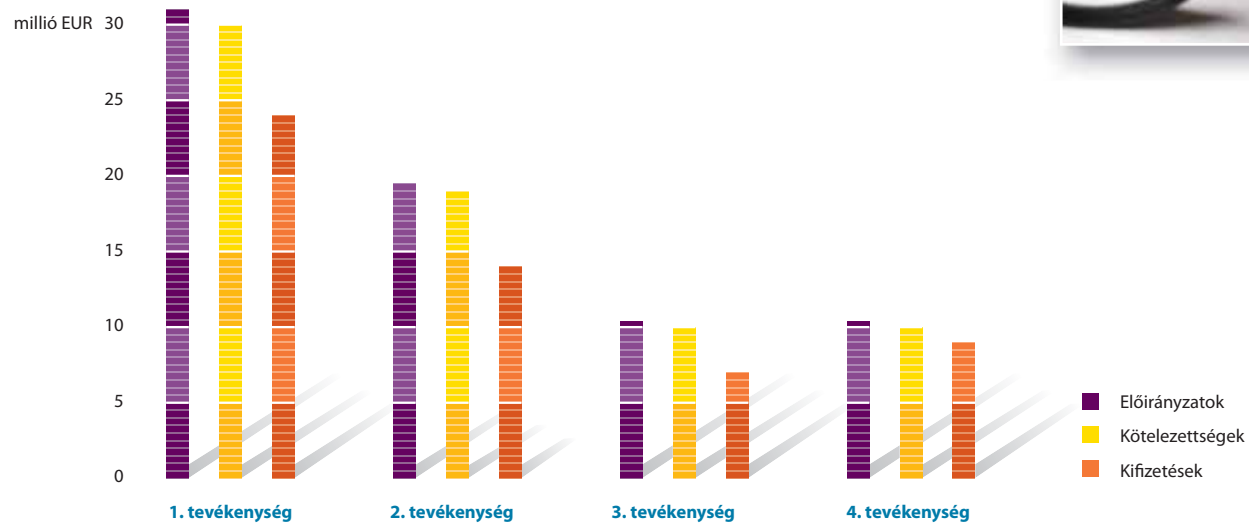
A költségvetés teljesítése 2009-ben

- A 70,96 millió EUR összegű költségvetésből (amely magában foglalta az előcsatlakozási programot is) 68,92 millió EUR összegű kötelezettségvállalás teljesítésére került sor, ami 97,1 %-nak felel meg. A kötelezettségvállalások 1 %-kal alatta maradtak a 2009-es évre kitűzött 98%-os célnak.
- Az összes előirányzatból 53,47 millió EUR összeget fizettek ki, ami 75,4 %-ot tesz ki. Ez a kifizetési arány 3 %-kal kevesebb a kitűzött célnál, azaz 55,6 millió EUR.
- 2010-re a kifizetési előirányzatokból 9,5 millió EUR került áthozatalra, ami a teljesített költségvetés 13 %-a (ez az arány 2008-ban 24,4 % volt).

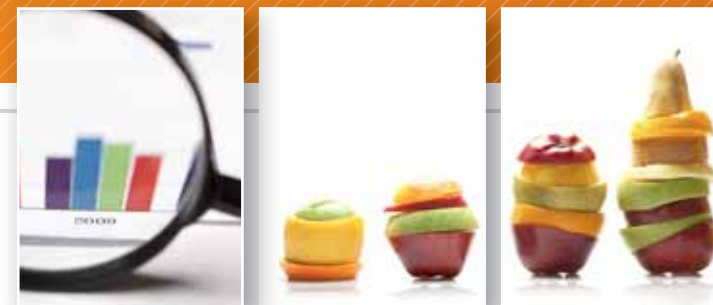
Cím	Előirányzatok (millió EUR)	Kötelezettségek (millió EUR)	Teljesítés százalékban	Kifizetések (millió EUR)	Kifizetés százalékban	RAL (millió EUR)
Alkalmazottak	34,77	33,81	97 %	33,12	95 %	0,69
Infrastruktúra	10,75	10,69	99 %	6,30	59 %	4,40
Működési költségek	25,44	24,42	96 %	14,05	55 %	10,37
Előcsatlakozás	0,51	0,35	69 %	0,23	46 %	0,11
Összesen	70,96	68,92	97 %	53,47	75 %	15,45

Tevékenységalapú költségvetés teljesítése 2009-ben

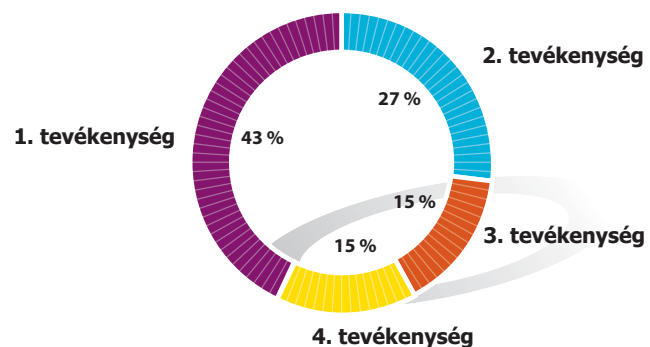
Tevékenység	Előirányzatok (millió EUR)	Kötelezettségek (millió EUR)	Teljesítés százalékban	Kifizetések (millió EUR)	Kifizetés százalékban	RAL (millió EUR)
1. tevékenység	30,72	29,84	97 %	24,05	78 %	5,79
2. tevékenység	19,52	19,04	98 %	13,58	70 %	5,46
3. tevékenység	10,42	9,96	96 %	7,18	69 %	2,78
4. tevékenység	10,30	10,09	98 %	8,67	84 %	1,42
Összesen	70,96	68,92	97 %	53,47	75 %	15,45

- 1. tevékenység:** Tudományos tanácsadás és szakvélemények
2. tevékenység: Kockázatértékelési módszerek
3. tevékenység: Kommunikáció és párbeszéd
4. tevékenység: Irányítás és adminisztráció

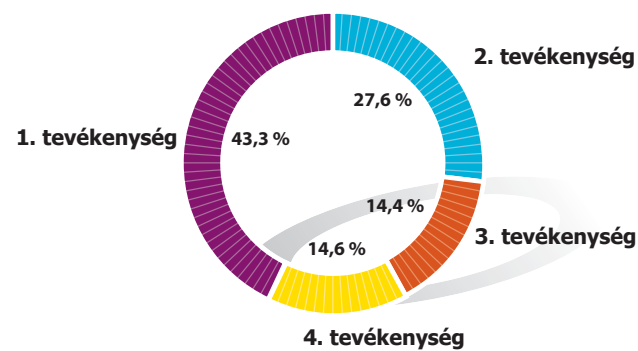

Az ABB-előirányzatok 2009-ben

- 1. tevékenység:** Tudományos tanácsadás és szakvélemények
- 2. tevékenység:** Kockázattértékelési módszerek
- 3. tevékenység:** Kommunikáció és párbeszéd
- 4. tevékenység:** Irányítás és adminisztráció

Az ABB teljesítése 2009-ben

© Európai Élelmiszer-biztonsági Hatóság, 2010

ISBN 978-92-9199-217-1

doi:10.2805/38455

Egyéb szabályozás hiányában a másolás engedélyezett, feltéve, hogy arra jogosult forrás alapján kerül sor. A jelen kiadványban szereplő nézetek, illetve álláspontok jogi értelemben nem feltétlenül képezik az Európai Élelmiszer-biztonsági Hatóság hivatalos álláspontját. Az Európai Élelmiszer-biztonsági Hatóság nem vállal felelősséget, illetve nem áll helyt az esetlegesen előforduló hibákért és pontatlanságokért.

